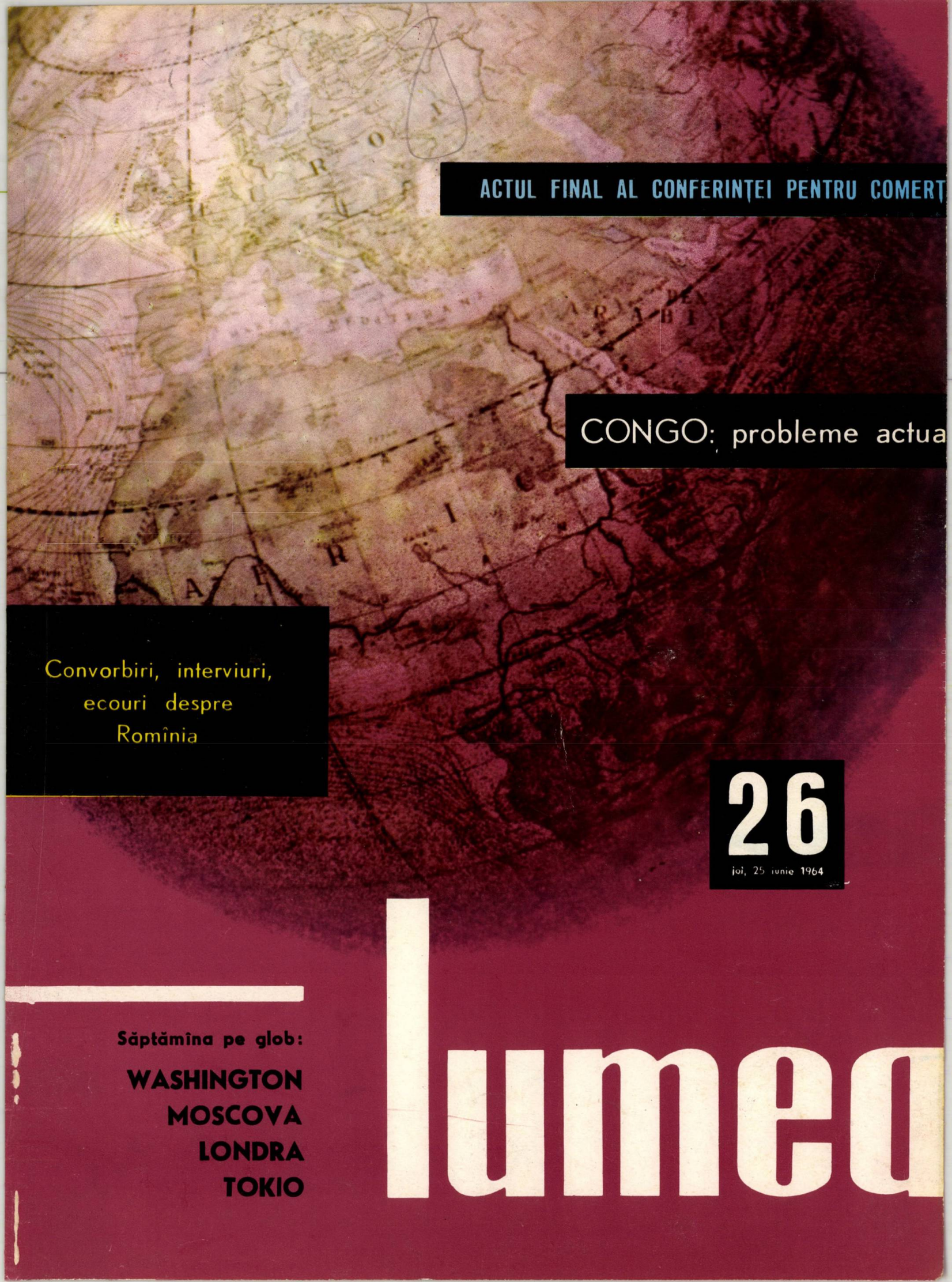

ACTUL FINAL AL CONFERINȚEI PENTRU COMERȚ

CONGO: probleme actua

Convorbiri, interviuri, ecouri despre Romînia

26
joi, 25 iunie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

WASHINGTON
MOSCOVA
LONDRA
TOKIO

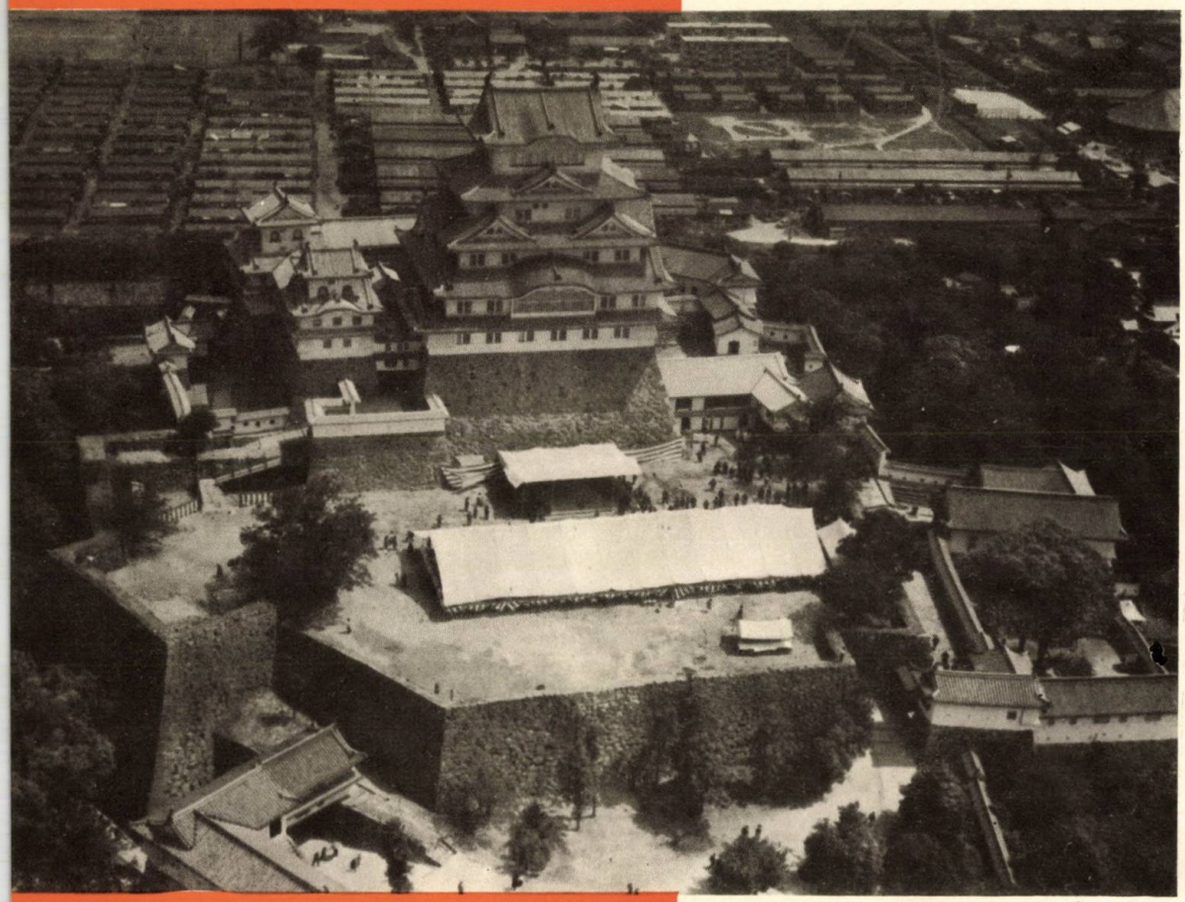

Un valoros monument arhitectonic japonez: castelul Himeji din prefectura Hyogo, vechi de 355 ani, a fost redeschis recent pentru vizitatori, după încheierea lucrărilor de restaurare.

După pronunţarea sentinţei împotriva lui Nelson Mandela, la Pretoria au avut loc puternice demonstraţii de protest.

Anul II
nr. 26 (35)

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

Lumea

joi
25 iunie
1964

sumar

Săptămîna pe glob

p. 2 Comunicat
GENEVA — Adoptarea ordinei de zi, de **V. Barbu**
3 WASHINGTON — După votul din Senat, de **A. Teodoru**
5 Schimbări cu semnificații, de **Alexander Gordon**
6 LONDRA — Dezbaterile parlamentare, de **John Gritten**
MOSCOVA — Continuă vizita în țările nordice, de **N. Pătrașcu**
7 NEW YORK — O nouă fază în problema cipriotă, de **E. Cedru**
8 TOKIO — Soluționarea a fost amînată, de **Mihai Matei**
9 VARȘOVIA — După Congresul P.M.U.P., de **Gh. Gheorghiță**
10 GEORGETOWN — Atmosferă politică încordată, de **Rodica Georgescu**

Articole

p. 11 Bonn : Probleme externe la ordinea zilei, de **Riana Lupu**
13 Congo în actualitate, de **Sergiu Verona**
19 Actul final al Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, de **N. S. Stănescu**
22 Federația mondială a oamenilor de știință, de acad. **Athanase Joja**
23 José Artigas, de **D. Novăceanu**

Interviuri

p. 16 Cu participanții la Reuniunea U.N.E.S.C.O. de la București
18 Cu Antoine Spinoy, ministrul pentru problemele economiei și energiei al Belgiei

Lumea în cărți și reviste

p. 24 O sociologie a „eșecului uman", de **Ludwig Grünberg**

Puncte de vedere din presa mondială

p. 26 L'Express, Combat, Daily Telegraph, The New York Times, Le Monde, Borba, New Africa, The Times

Profil, Fișier

p. 31 Cheddi Jagan, Geneza O.N.U.

Poșta redacției

Educarea tineretului

în spiritul idealurilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare face obiectul Reuniunii experților U.N.E.S.C.O. de la București. În pag. 16 publicăm opiniile unor participanți la reuniune.

Aniversarea

proclamării independenței Congoului coincide cu retragerea unităților O.N.U. de pe teritoriul acestei țări. Articolul de la pag. 13 face o analiză a situației actuale din Congo, care ne oferă tabloul unei etape noi, caracterizate printr-o puternică răscoală a forțelor patriotice.

Obiectivele

Federației mondiale a oamenilor de știință, al cărei Consiliu Executiv s-a reunit la București, sînt prezentate de acad. Athanase Joja (pag. 22).

Actul final

adoptat în unanimitate de plenara Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare subliniază necesitatea înlăturării marilor disparități economice dintre state și a asigurării prosperității economice și sociale a tuturor popoarelor. În pag. 19 sînt trecute în revistă principalele prevederi ale Actului final.

Concepțiile sociologice

ale filozofului german Karl Jaspers sînt analizate în recenzia asupra cărții sale „Bomba atomică și viitorul omenirii" (pag. 24).

COMUNICAT

În ziua de 22 iunie 1964, în apropiere de Timişoara a avut loc o întîlnire între preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, prim-secretar al C.C. al P.M.R., Gheorghe Gheorghiu-Dej, şi preşedintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, secretar general al C.C. al U.C.I., Iosip Broz Tito.

La întîlnire au participat:

— din partea română: Ion Gheorghe Maurer, preşedintele Consiliului de Miniştri al R. P. Romîne, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Emil Bodnăraş, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri al R. P. Romîne, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Leonte Răutu, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., şi Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al R. P. Romîne.

— din partea iugoslavă: Veliko Vlahovici, membru al Comitetului Executiv al C.C. al U.C.I., Kocea Popovici, secretar de stat pentru afacerile externe al R.S.F.I., Bogdan Trnobrnia, secretar general al preşedintelui R.S.F.I., şi Arso Milatovici, ambasadorul R.S.F.I. în R. P. Română.

Au fost discutate probleme de interes comun privind relaţiile bilaterale, mişcarea muncitorească internaţională şi situaţia internaţională actuală.

Convorbirea s-a desfăşurat într-o atmosferă tovărăşească, cordială, în spiritul unei depline înţelegeri reciproce.

GENEVA

Adoptarea ordinei de zi

„Lungul îngheţ care a domnit la tratativele de dezarmare de la Geneva dă semne de topire". Acestea sînt cuvintele cu care îşi începea *New York Times* unul din recentele sale editoriale dedicate lucrărilor Comitetului celor 18. Într-adevăr, în lucrările Conferinţei au apărut în cursul săptămînii trecute cîteva elemente care îndreptăţesc o astfel de apreciere. Sînt doar primele semne ale unui dezgheţ care s-a lăsat cam mult aşteptat. Ele totuşi par să prevestească timpuri mai bune, ceea ce nu poate să nu inspire o anumită doză de optimism. Bineînţeles, cu precauţiunile pe care le impune experienţa din trecut în domeniul tratativelor privind dezarmarea.

Pentru prima dată de la începutul activităţii sale, Comitetul celor 18 a reuşit să cadă de acord asupra ordinei de zi a măsurilor colaterale.

Este vorba deocamdată doar de primele cinci săptămîni. Se vor discuta alternativ unele dintre măsurile colaterale propuse de cele două părţi, cum ar fi nediseminarea armelor nucleare, reducerea bugetelor militare, încetarea producţiei de materiale fisionabile în scopuri militare şi altele care vor fi anunţate ulterior. Desigur, acest acord procedural nu înseamnă încă un acord asupra fondului problemelor ce vor fi discutate. Importanţa sa constă în aceea, după cum apreciază şi *Gazette de Lausanne*, că „favorizează o îmbunătăţire a atmosferei generale a discuţiilor". Există acum posibilitatea de a dezbate concret propunerile care se află în faţa Comitetului. De la analiza globală se va putea trece acum la o disecare pe probleme şi eventual pe detalii.

Acordul intervenit nu ar fi suficient pentru a explica atmosfera de încredere ce domneşte printre delegaţi dacă nu ar exista şi alte elemente, poate tot atît de importante. Este vorba de declaraţiile făcute de conducătorii unor delegaţii.

Vinerea trecută, William Foster, şeful delegaţiei americane şi copreşedinte al Conferinţei, a declarat: „Noi considerăm că este foarte posibil să înregistrăm anumite progrese cu ocazia acestei sesiuni a Conferinţei de dezarmare", iar reprezentantul sovietic, Valerian Zorin, cel de-al doilea copreşedinte, spunea: „Trebuie să facem progrese, şi putem face aceasta. Tocmai Comitetul celor 18 este organul în care se pot elabora şi pune de acord măsuri de frînare a cursei înarmărilor şi pentru destinderea încordării internaţionale, acceptabile pentru toate părţile interesate".

Dar Comitetul a ascultat şi alte luări de poziţie încurajatoare. Astfel, vorbind despre problema distrugerii bombardierelor, tot V. Zorin preciza că „U.R.S.S. intenţionează să adopte o poziţie suplă în această problemă".

După cum ne informează *New York Times*, „declaraţia conciliantă a lui V. Zorin a trezit un interes considerabil la Conferinţa de dezarmare", iar *New York Herald Tribune* scria că „un acord pentru a distruge bombardierele ar fi prima reducere reală a armamentelor, negociată în decursul celor 18 ani de tratative neîntrerupte între Est şi Vest, la Londra, New York şi Geneva".

Semnificaţia distrugerii bombardierelor constă în faptul că s-ar elimina unul din mijloacele de transportare la ţintă a armelor nucleare. Este adevărat că şi bombardierele cele mai desăvîrşite sînt astăzi depăşite de cele mai moderne şi mai eficace vehicule nucleare — rachetele balistice. Totuşi, rolul bombardierelor nu poate fi încă ignorat; „fie ca aceasta (distrugerea bombardierelor — n.n.) să fie doar un început — spunea V. Zorin — deoarece s-ar părea că este mai uşor să începem cu bombardierele decît cu rachetele".

Un ton conciliant este prezent şi în declaraţia reprezentantului american W. Foster. Vorbind despre propunerea S.U.A. de încetare a producţiei de materiale fisionabile în scopuri militare, W. Foster spunea că „Statele Unite privesc negocierile în acest domeniu cu o mare flexibilitate".

„Însuşi cuvîntul «flexibilitate» are darul de a face impresie asupra altor delegaţii", comentează *Gazette de Lausanne*. Şi aceasta nu este surprinzător, dacă ţinem seama că într-un trecut nu prea îndepărtat unii dintre participanţii la Conferinţă veneau la masa de tratative cu convingerea că numai partea adversă este cea care trebuie să facă concesii.

Actuala atitudine a celor două delegaţii este interpretată de unii observatori occidentali ca o dovadă a faptului că Statele Unite şi Uniunea Sovietică sînt pe punctul de a începe negocieri bilaterale aprofundate în legătură cu problemele dezarmării. Aceasta nu exclude însă deloc contribuţia pe care toate celelalte state, membre ale Comitetului celor 18, pot să şi-o aducă — şi şi-o aduc — la găsirea unor soluţii rezonabile.

În sfîrşit, dar nu şi mai puţin importantă, este declaraţia unui purtător de cuvînt al delegaţiei sovietice, după care „un acord Est-Vest în problema reducerii bugetelor militare este tot atît de probabil ca şi un acord în problema distrugerii bombardierelor".

După cum relatează *Le Monde*, Uniunea Sovietică ar fi dispusă „să adopte şi în acest domeniu o atitudine suplă".

Posibilitatea lansării unui apel, adresat în primul rînd marilor puteri nucleare, de a-şi reduce cheltuielile lor militare, a fost deja discutată în Comitet. Nu pare să existe, într-adevăr, nici un obstacol important în calea realizării acestei propuneri.

Faptul că ea figurează printre primele pe ordinea de zi asupra căreia a căzut de acord comitetul este o recunoaştere a importanţei şi actualităţii ei.

Conferinţa a reintrat în ritmul său normal de lucru. Se aşteaptă cu interes noile elemente pe care le va oferi dezbaterea concretă a problemelor.

„Perspectiva unor realizări dramatice rămîne redusă — este de părere *New York Times* — însă fiecare centimetru de progres este important în această eră a devastării nucleare". Deocamdată, unele elemente par să indice că măcar „un centimetru de progres" este totuşi posibil să se realizeze.

V. BARBU

Geneva, 23 iunie

WASHINGTON

După votul din Senat

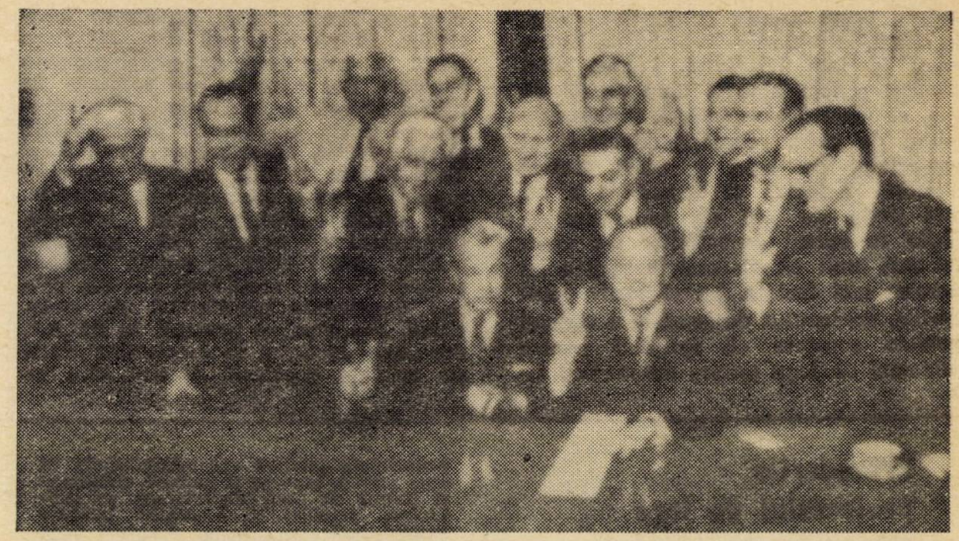

Un grup de senatori americani salută cu semnul V (victorie) adoptarea de către Senat a proiectului de lege cu privire la drepturile civile.

Vinerea trecută, seara, cortina a căzut peste cele mai lungi şi agitate dezbateri din istoria Senatului american, proiectul de lege asupra drepturilor civile fiind adoptat prin apel nominal cu 73 de voturi pentru şi 27 contra. Votul din Senat a tăiat posibilitatea blocării mai departe a proiectului de lege şi se consideră că el va putea fi semnat de preşedintele Johnson la 4 iulie — Ziua naţională a Statelor Unite. Între timp legea se află din nou în faţa Camerei Reprezentanţilor pentru o reafirmare a votului, deoarece există mici deosebiri între textele legii adoptate în cele două Camere ale Congresului. „Versiunea adoptată în Senat diferă în detalii de cea aprobată de Camera Reprezentanţilor, dar este atît de similară în substanţă încît liderii Camerei au hotărît s-o accepte ca un întreg" *(Associated Press)*. Posibilităţile de obstrucţie în Camera Reprezentanţilor ale adversarilor legii sînt limitate. Ei nu numai că se află în minoritate, dar nu au nici timpul material pentru a-şi desfăşura acţiunea. Votul urmează să aibă loc înaintea vacanţei parlamentare precipitată de apropierea datei la care se întruneşte convenţia republicană pentru desemnarea candidatului în alegerile prezidenţiale.

„Legea asupra drepturilor civile" a constituit în ultimul an un element de prim plan al scenei politice americane. Mai mult chiar, după cum consideră numeroşi observatori din capitala Statelor Unite, ea a fost un eveniment dominant al politicii interne. Exact în ziua în care avea loc în Senat votul, se împlinea un an de cînd preşedintele Kennedy adresase Congresului „Mesajul asupra drepturilor civile şi posibilităţilor la muncă". După cum se exprima agenţia *France Presse*, legea corespunzătoare „comportă un anumit număr de măsuri menite să împiedice discriminarea rasială sau cel puţin să dea autorităţilor federale o putere sporită pentru a o combate". Se ştie că în Statele Unite trăiesc 20 de milioane de negri. La aproape o sută de ani de la Declaraţia lui Abraham Lincoln asupra abolirii sclaviei, problema drepturilor civile a continuat să rămînă, după expresia presei americane, „o problemă explozivă" care, împreună cu şomajul, alcătuieşte o adevărată „dinamită socială" *(U. S. News and World Report)*. Într-o serie de editoriale apărute în luna mai şi în care ziarul *New York Times* pleda în favoarea adoptării legii, sînt citate numeroase fapte asupra amploarei discriminării rasiale şi implicaţiilor ei. Iată cîteva dintre ele: numai 5 la sută din negrii statului Mississippi pot exercita dreptul de vot „care se presupune că a fost garantat cu 100 de ani în urmă"; deşi Curtea Supremă a declarat neconstituţională de zece ani segregaţia în şcoli „în Mississippi, nici o şcoală publică n-a devenit desegregată, iar în întreg sudul, numai 1 la sută din copiii negri din şcolile publice învaţă în clase împreună cu copii albi"; „procentul şomajului este de două ori mai mare printre negri decît printre albi, iar venitul mediu al unei familii se cifrează la jumătate". În 29 de state din cele 50 care formează S.U.A. nu există legi împotriva discriminării rasiale în localurile publice, iar în 25 de state nu există legi împotriva discriminării la angajare.

Ultimii ani au fost martorii unei desfăşurări, de multe ori dramatice, a confruntării în problema drepturilor civile. Chemarea antisegregaţionistă „Libertate acum!" a căpătat o amplă răspîndire pe întreg cuprinsul Statelor Unite. Împotriva ei a avut loc o mobilizare generală a forţelor rasiste. Administraţia Kennedy şi-a legat în mare măsură programul său de politică internă de adoptarea *legii asupra drepturilor civile*. Acţiunea în această direcţie a fost continuată de preşedintele Johnson. După îndelungi dezbateri, Camera Reprezentanţilor a adoptat la 10 februarie 1964 cu 290 de voturi pentru şi 130

REFLECTOR

Comisia alcătuită din reprezentanţi ai Republicii Arabe Unite şi Irakului, reunită în momentul de faţă la Cairo pentru a studia pregătirile în vederea coordonării economiilor celor două ţări, urmează să constituie — după cum a anunţat şeful delegaţiei irakiene, Taleb Gamil, subsecretar de stat la Ministerul Economiei — embrionul organismului economic mixt prevăzut prin acordul din 26 mai. În aceeaşi declaraţie, demnitarul irakian, a anunţat că un număr de 7 subcomitete şi-au început studiile în diferite sectoare ale economiei şi că la începutul lunii iulie va avea loc o şedinţă plenară a comisiei pentru examinarea rapoartelor respective.

În legătură cu vizita pe care o va face, între 6 şi 14 iulie la Moscova, ministrul de externe olandez Luns şi-a exprimat speranţa că ea va contribui la destinderea internaţională, precum şi la intensificarea relaţiilor economice, culturale şi turistice între U.R.S.S. şi Olanda.

După cum anunţă agenţia France Presse, Marea Britanie a acordat R. S. Cehoslovace un credit de 4 milioane lire sterline în vederea cumpărării de utilaj destinat unei uzine de produse chimice.

Luni au început la Viena lucrările sesiunii de vară a Comitetului O.N.U. pentru asistenţa tehnică.

Italia a cerut amînarea cu o săptămînă a reuniunii trimestriale a miniştilor de finanţe din ţările membre ale Pieţei comune; reuniunea urma să înceapă la 29 iunie, la Amsterdam.

Se crede că această cerere are în vedere congresul partidului democrat-creştin care se va întruni în primele zile ale lunii iulie; agenţia France Presse apreciază că guvernul italian nu s-a decis încă asupra formulării măsurilor de luptă împotriva inflaţiei care i-au fost recomandate de o comisie a „celor şase".

La Washington — în cadrul unei conferinţe de presă a preşedintelui Johnson — şi la Moscova — într-o ştire, citînd surse oficiale, a agenţiei TASS — s-a anunţat că la 14 iulie va avea loc o întîlnire a specialiştilor sovietici şi americani care vor studia problema transformării apei mărilor în apă potabilă cu ajutorul energiei nucleare. Agenţia TASS arată că această înţelegere a fost realizată în urma recentelor declaraţii ale guvernelor U.R.S.S., S.U.A. şi Marii Britanii cu privire la măsurile de reducere, în următorii ani, a producţiei de materiale fisionabile pentru scopuri militare.

contra, legea asupra drepturilor civile. În sfîrşit, la 9 martie proiectul de lege a venit în faţa Senatului. Luarea unei hotărîri a fost blocată timp de 83 de zile, ca urmare a practicării filibusterismului de către senatorii adversari ai proiectului de lege, a căror tactică dilatorie a inclus şi depunerea a nu mai puţin de 100 de amendamente. Chiar în cursul dezbaterilor s-a vădit tot mai mult că elementele rasiste au devenit mai izolate. La sfîrşitul lunii aprilie, un institut de sondare a opiniei publice constata că sprijinul pentru proiectul de lege asupra drepturilor civile crescuse în rîndul populaţiei albe de la 63 la sută, în noiembrie anul trecut, la 70 la sută.

Cea mai puternică lovitură de teatru dată în cursul dezbaterilor din Senat a reprezentat-o fără îndoială aprobarea la 10 iunie a unei rezoluţii referitoare la încheierea dezbaterilor menită să curme filibusterismul. Rezoluţia a fost prima din istoria Senatului american care se aplica la dezbaterea unui proiect de lege asupra drepturilor civile şi în general prima de acest fel din 1917 şi pînă în prezent. Din acel moment aprobarea proiectului de lege devenise o chestiune de zile.

Legea asupra drepturilor civile este alcătuită din 11 capitole — „titluri", conform terminologiei legislative americane. În ea figurează cea mai mare parte a măsurilor antisegregaţioniste sugerate, dar părăsite sau respinse în ultimii 10 ani. În continuare, să reamintim pe scurt prevederile ei principale şi, în paralel, aprecierile ziarului *New York Times*. Primul capitol consacră dreptul la vot şi „este un pas moderat". Al doilea capitol care interzice discriminarea rasială în localurile publice „atacă ceea ce negrii, demult şi întemeiat, au considerat una din cele mai degradante manifestări ale rasismului, aşa cum se practică în S.U.A.", dar „unii partizani ai drepturilor civile au calificat cuprinsul acestui titlu ca fiind prea îngust". Capitolele 3 şi 4 au în vedere discriminarea în serviciile de interes public şi învăţămînt public şi sînt apreciate de ziar drept un „pas moderat". Capitolul 7, care „este un început", are în vedere interzicerea discriminării la angajarea în muncă şi „trebuie recunoscut deschis că nu va lichida peste noapte inegalitatea în privinţa posibilităţilor de muncă pentru negri". Prevederile acestui capitol nu se vor aplica înainte de un an iar procedura stabilită se întinde pe o perioadă de patru ani. Maximum de pedeapsă, în cazul în care se stabileşte neaplicarea unor prevederi, este de 1 000 de dolari sau şase luni închisoare, sau amîndouă.

După adoptarea legii, preşedintele Johnson a dat publicităţii o declaraţie în care îşi exprimă satisfacţia. Există un consens larg de a aprecia votul din Senat ca un fenomen pozitiv în viaţa politică americană. Totodată, comentariile de presă sau ale unor personalităţi care salută adoptarea legii se disting şi printr-o notă de precauţie care reflectă pe de o parte cunoaşterea caracterului extrem de complex al problemei rasiale în Statele Unite, iar pe de altă parte înţelegerea necesităţii unei confruntări între prevederile legii şi modul în care se va aplica. Răspunzînd întrebării „Care va fi efectul adoptării textului ?", corespondentul ziarului parizian *Le Monde* scria: „Trebuie spus mai întîi că un astfel de text n-ar fi fost niciodată propus dacă n-ar fi avut loc anul trecut manifestaţiile antisegregaţioniste de la Birmingham şi dacă guvernatorul Alabamei şi poliţia locală n-ar fi avut ideea de a asmuţi cîinii împotriva manifestanţilor şi să aresteze mai multe mii dintre ei, inclusiv minori. Dar discriminarea rasială e un fenomen mult prea înrădăcinat în Statele Unite şi nu numai în Sud, în psihologia, obiceiurile, viaţa politică, economică şi socială, pentru ca legea asupra drepturilor civile să poată schimba imediat mare lucru. Însă, foarte probabil, evenimentul va avea un efect psihologic : albi şi negri vor putea să capete conştiinţa începu-

Prevederile proiectului de lege cu privire la drepturile civile :

Iată principalele prevederi ale proiectului de lege cu privire la drepturile civile :

CAPITOLUL I — VOTAREA

Interzice acelora care fac înscrierile pe listele de alegători să aplice criterii diferite solicitanţilor albi şi negri şi să-i respingă pe unii solicitanţi din cauza unor greşeli fără importanţă în cererile lor. Cere ca examenele de verificare a cunoştinţelor să se desfăşoare în scris — cu excepţia unor prevederi speciale în cazul orbilor — şi ca orice solicitant care doreşte acest lucru să primească un exemplar din întrebările şi răspunsurile lui. Consideră certificatul de şase clase elementare drept o dovadă verificabilă a ştiinţei de carte. Permite ministrului justiţiei sau oficialităţilor unui stat date în judecată ca în orice proces cu privire la votare să ceară să fie judecate de către un tribunal federal format din 3 judecători.

CAPITOLUL II — LOCALURI PUBLICE

Interzice discriminarea sau refuzul de a servi pe motive de rasă în hoteluri, moteluri, restaurante, staţii de benzină şi locuri de distracţie dacă activitatea lor afectează comerţul între diferite state ale S.U.A. sau dacă discriminarea lor „este sprijinită de o acţiune a statului". Permite ministrului justiţiei să aplice acest capitol prin procese în faţa tribunalelor federale dacă consideră că orice persoană sau grup de persoane se dedă la un „sistem sau practică de rezistenţă" faţă de drepturile declarate de capitol. Ultima frază a fost adăugată în Senat, care a autorizat de asemenea tribunalele cu trei judecători pentru procesele în baza acestui capitol.

CAPITOLUL III — LOCURI PUBLICE

Cere ca negrii să aibă acces egal şi să se bucure de tratament egal în locuri proprietate publică sau administrate în mod public, cum ar fi parcuri, stadioane şi bazine de înot. Autorizează pe ministrul justiţiei să intenteze procese pentru aplicarea acestor drepturi dacă cetăţenii particulari nu reuşesc să intenteze procese în mod eficient.

CAPITOLUL IV — ŞCOLI PUBLICE

Împuterniceşte pe ministrul justiţiei să intenteze procese pentru desegregaţia în şcoli în baza aceloraşi condiţii ca cele prevăzute la cap. III. Autorizează acordarea de ajutor tehnic şi financiar districtelor şcolare pentru a contribui la desegregaţie. Senatul a întărit o prevedere a proiectului de lege din Camera Reprezentanţilor afirmînd că acest capitol nu se referă la transportul cu autobuze al elevilor sau alte măsuri pentru a pune capăt „dezechilibrului rasial".

CAPITOLUL V — COMISIA PENTRU DREPTURILE CETĂŢENEŞTI

Prelungeşte existenţa Comisiei pentru Drepturile Cetăţeneşti pînă la 31 ianuarie 1968.

CAPITOLUL VI — AJUTOR FEDERAL

Prevede că nici o persoană nu va fi supusă discriminării rasiale în cadrul vreunui program care beneficiază de ajutor federal. Cere organelor federale să ia măsuri împotriva discriminării, inclusiv — în ultimă instanţă, şi după — audieri, să suspende acordarea de fonduri federale organelor statelor sau locale care practică discriminarea.

CAPITOLUL VII — FOLOSIREA BRAŢELOR DE MUNCĂ

Interzice discriminarea din partea patronilor sau sindicatelor cu 100 de salariaţi sau membri, sau mai mult, în primul an al intrării în vigoare a legii ; această prevedere se va aplica în decurs de patru ani la patronii sau sindicatele cu 25 de salariaţi sau membri, sau mai mult. Înfiinţează o comisie pentru a ancheta cazurile de discriminare anunţate şi a folosi metoda convingerii spre a-i pune capăt. Autorizează pe ministrul justiţiei să intenteze proces dacă consideră că vreo persoană sau grup de persoane este angajat într-un „sistem sau practică" de rezistenţă la acest capitol, şi să ceară judecarea procesului de către un tribunal format din 3 judecători. Senatul a adăugat condiţia „sistemului sau practicii" şi a trecut împuternicirea de a intenta proces din seama comisiei în cea a ministrului justiţiei.

CAPITOLUL VIII — STATISTICA

Cere Biroului de Recensămînt să efectueze statistica înscrierii pe listele de alegători şi votării potrivit rasei în regiunile ţării desemnate de Comisia pentru Drepturile Cetăţeneşti. Această măsură ar putea fi folosită pentru a aplica prevederea, de multă vreme dată uitării, a Amendamentului 14, potrivit căreia statele care practică discriminarea în materie de votare vor pierde locuri în Camera Reprezentanţilor.

CAPITOLUL IX

Permite rejudecarea în apel de către judecători districtuali federali şi retrimiterea în faţa tribunalelor statale a acelor acuzaţi care au încercat să împiedice judecarea proceselor proprii invocînd pretextul că drepturile lor civile le-ar fi fost negate în faţa tribunalelor statale. Permite ministrului justiţiei să intervină în cazul plîngerilor unor persoane particulare care susţin că le-a fost negată egalitatea în faţa legilor.

CAPITOLUL X — CONCILIERE

Înfiinţează în cadrul Ministerului Comerţului un serviciu pentru relaţiile din cadrul comunităţii spre a contribui la soluţionarea disputelor rasiale. Senatul a refuzat să accepte o limită propusă în ce priveşte numărul membrilor acestui serviciu şi care încerca să fixeze componenţa sa la şapte persoane.

CAPITOLUL XI — DIVERSE

Se garantează procese în faţa unor jurii legale pentru cazurile de dispreţ de natură de a constitui o delicvenţă faţă de oricare din prevederile legii — cu excepţia capitolului I. Prevede că actuala lege nu poate invalida legile statale care urmăresc aceleaşi ţeluri şi că ea nu trebuie să constituie în nici un caz o ştirbire a autorităţii oficialităţilor federale.

(După New York Times)

tului unei mari evoluții care ar putea de acum încolo să continue într-un ritm mult mai rapid decît în cursul secolului care s-a scurs de la declarația lui Lincoln".

Pentru senatorul Everett Saltostall „adoptarea legii nu va aduce prin ea însăși drepturi și posibilități egale. Adevărata încercare urmează încă să fie trecută și ea constă în aplicarea măsurilor (preconizate)". O reacție semnificativă, care se pare că de fapt se adresează partizanilor segregației, a avut-o ziarul *New York Herald Tribune* care-și exprima părerea că știrea referitoare la votul din Senat „va fi călduros primită de toți cei care știu că bariera (rasială) nu putea în nici un caz fi menținută mai mult și care își dădeau seama că pericolul nu constă în ridicarea ei, ci în faptul că ea putea fi făcută țăndări".

În atmosfera electorală, care se va încinge și mai mult după desemnarea candidaților prezidențiali în alegeri, votul asupra proiectului de lege a scos la iveală unele fapte semnificative. În Senat legea a trecut ca urmare a poziției adoptate de 46 de senatori democrați și 27 de senatori republicani. Minoritatea era formată din 21 de senatori democrați și 6 senatori republicani. Rezultatele votului din Camera Reprezentanților (10 februarie 1964) au consemnat în favoarea legii 152 de democrați și 138 republicani iar împotrivă 96 democrați și 34 republicani. O dată cu constatarea că alianța dixicraților (democrații din Sud) cu aripa dreaptă a partidului republican a suferit un eșec, unii observatori remarcă și accentuarea tendinței de regrupare a forțelor în viața politică internă americană peste delimitările apartenenței la unul din cele două partide care se succed la conducerea Administrației. Pe de altă parte, faptul că într-un an electoral senatorul Goldwater, considerat ca deținător al pachetului de mandate menit să-i asigure desemnarea drept candidat prezidențial la convenția republicană, a votat împotriva legii, a intensificat disputele în rîndul liderilor acestui partid. „Se pare că Scranton va face din votul lui Goldwater arma principală pe care o va folosi pentru a-i atrage pe delegații alunecați în tabăra Goldwater" *(A. P.)*.

Seara tîrziu, după ce s-a aflat rezultatul votului din Senat, în localitatea St. Augustin unde de peste o lună se desfășoară manifestații au avut loc două întruniri. În fosta piață de sclavi a luat cuvîntul J. B. Stoner, unul din conducătorii Ku-Klux-Klan-ului, care a declarat că „legea nu poate fi tolerată" și că „tot ceea ce aduce ea este începutul unui război rasial în S.U.A.". Cordoane de polițiști separau adunarea de o manifestație a negrilor la care pastorul Martin Luther King declara că localitatea va rămîne un loc de încercare a felului în care legea drepturilor civile urmează să se aplice. „Cei mai mulți lideri ai negrilor — transmite agenția *Associated Press* — au declarat că legea drepturilor civile dă speranță într-o relaxare a tensiunii rasiale, dar ei se așteaptă ca demonstrațiile (antisegregaționiste) să continue".

„Legea asupra drepturilor civile" nu este numai o noutate în viața politică a Statelor Unite. Semnificația ei constă și în faptul că reflectă unele procese profunde care au loc în sînul societății americane. Ea introduce o coordonată care va influența aceste procese, dînd suport legislativ luptei antisegregaționiste. În acest sens este și explicabilă satisfacția cu care a fost primită legea în cercuri pe cît de deosebite, pe atît de largi din Statele Unite.

A. TEODORU

Schimbări cu semnificații

Marți la amiază la Washington a avut loc o conferință de presă neprevăzută a președintelui Johnson. Ziariștii prezenți au considerat însă că cele anunțate au justificat prin caracterul lor „senzațional" această acțiune. Este vorba de comunicarea demisiei actualului ambasador în Vietnamul de sud, Henry Cabot Lodge. În același timp la Saigon două cunoscute personalități ale vieții militare și politice americane: generalul Maxwell Taylor, președintele Comitetului mixt al șefilor de state majore, ca ambasador, și diplomatul Alexis Johnson, ca adjunct al acestuia, vor asigura — fapt fără precedent — o dublă reprezentare a S.U.A. în această țară.

În scrisoarea adresată președintelui Johnson, Lodge arată că demisia sa survine „exclusiv din motive pur personale".

Astfel un fapt asupra căruia s-au făcut în ultimele luni speculațiile cele mai intense devine realitate în momentul în care eventualitatea lui păruse a se fi îndepărtat.

În ultimă instanță faptul acesta pledează în sensul încadrării tardive — dar poate decisive — a lui Lodge în actuala bătălie electorală din sînul lui „Grand Old Party". Guvernatorul Scranton de altminteri a anunțat în aceeași zi că Lodge sosește în Statele Unite pentru a-l ajuta în campania sa. Robert Mulle, conducătorul campaniei electorale a lui Lodge, semnalînd curentul de opinie din partidul republican în favoarea fostului ambasador în Vietnamul de sud, s-a referit la răspunsurile pe care le-a primit la o serie de scrisori trimise în 45 de state: în 72 la sută din răspunsuri se insista ca Lodge să figureze pe lista candidaților partidului la convenție.

Aceste cîteva elemente preliminare sugerează ideea că Lodge ar putea să devină acea figură politică „de rezervă" despre necesitatea căreia s-a vorbit atît de mult în ultima vreme în cazul în care primul tur de scrutin al convenției republicane va fi nedecis. Nu demult, Walter Lippmann în *Newsweek* caracterizînd „agonia partidului republican" menționa că partidul ar mai putea rezista numai dacă liderii veritabili s-ar ralia în jurul guvernatorului Scranton. Hotărîrea lui Lodge s-ar putea deci încadra pe linia „campaniei stop-Goldwater".

Nu numai considerentele electorale pot fi însă luate în considerare. Schimbarea diplomaților la Saigon vizează direct politica americană în Vietnamul de sud. În ultimul timp presa americană s-a referit de altfel tot mai mult la o

Orășelul Broadstairs din Anglia, unde marele romancier Dickens și-a petrecut multe veri, recapătă, cîteva zile pe an, atmosfera caracteristică perioadei de la mijlocul secolului al 19-lea. Aici s-a desfășurat săptămîna trecută tradiționalul Festival Dickens. Cu acest prilej sînt reînviate tradiții, locuitorii orașului se îmbracă în costume de epocă, iar diligența orașului, revopsită și lustruită, reintră în drepturi.

eventuală „angajare mai fermă" a Statelor Unite în sud-estul asiatic și că lucrul acesta ar fi conceput în sensul unei politici axată mai ales pe elemente de ordin militar.

Principala întrebare care se pune acum este dacă noua echipă americană sosește cumva la Saigon cu proiecte și misiuni deosebite de cele de care dispunea predecesorul ei.

Alexander GORDON

Washington, 23 iunie

LONDRA

Dezbaterile parlamentare

Înainte de intrarea în vacanța de vară, zilele trecute a avut loc în Camera Comunelor o dezbatere consacrată problemelor de politică externă. De fapt, este ultima dezbatere mai importantă înainte de viitoarele alegeri parlamentare.

În primul său mare discurs de politică externă rostit în Parlament, ministrul de externe Butler, a vorbit despre mai multe probleme internaționale de actualitate: problema dezarmării, propunerile poloneze privitoare la Laos, acțiunile întreprinse de O.N.U. în Cipru, problema germană, chestiunea participării Angliei la proiectata forță nucleară multilaterală a N.A.T.O., rolul Marii Britanii în Europa occidentală, problema comerțului Est-Vest.

Ministrul de externe a dat asigurări Camerei Comunelor că Marea Britanie va continua să încurajeze liberalizarea schimburilor comerciale și că va intensifica schimburile culturale cu statele din răsăritul Europei. Intervenind în dezbatere în legătură cu aceste subiecte, Gordon Walker, purtătorul de cuvînt al partidului laburist pentru problemele externe, referindu-se, printre altele, la recenta sa vizită în R. P. Română, a declarat că se deschid mari posibilități pentru stabilirea unor contacte mai strînse între Anglia și țările din răsăritul Europei. Ministrul de stat pentru afacerile externe, Peter Thomas, a declarat că este de acord cu Gordon Walker în ceea ce privește îmbunătățirea comerțului cu statele din această regiune. „Ar trebui în orice caz să profităm de prilejul pentru a spori atît contactele cît și relațiile comerciale" — a spus el.

În cadrul dezbaterii s-a acordat atenție unora dintre problemele legate de tratativele în chestiunea dezarmării precum și unor probleme privind politica militară a Marii Britanii. Referindu-se la tratativele de la Geneva, Butler a afirmat că „principala dificultate nu constă în elaborarea de noi planuri, ci în a se ajunge la negocieri cu planul pe masă". El nu a dat însă prea multe amănunte cu privire la intențiile de viitor ale Angliei în discutarea acestei probleme.

Cu privire la chestiunea forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O., ministrul de externe a declarat: „Luăm parte la discuțiile privind forța nucleară multilaterală dar nu ne-am hotărît încă să ne alăturăm ei. Discuțiile noastre sînt fără angajament în ce privește participarea finală". El a adăugat apoi, exprimînd dorința Angliei de a-și păstra independența în privința politicii nucleare: „Să nu vă înșelați. Marea Britanie dorește să-și păstreze și își va păstra arma ei independentă de descurajare". În același timp, Butler a susținut că Anglia și S.U.A. ar fi dispuse să semneze cît mai repede cu putință cu U.R.S.S. un tratat privitor la neproliferarea armelor nucleare. Cu acest prilej, Butler a căutat să respingă teza potrivit căreia formarea unei forțe nucleare multilaterale ar constitui o piedică în calea semnării unui asemenea tratat. Pentru a liniști temerile opiniei publice față de încercările cercurilor militare vest-germane de a căpăta acces la armele nucleare prin forța atomică multilaterală, Butler a spus că în cadrul unor asemenea forțe „se vor găsi un număr mai mare de degete pe piedică dar nu va exista vreo modificare în ceea ce privește trăgaciul". Prin aceasta el a lăsat să se înțeleagă că Statele Unite ar păstra un ultim drept de veto asupra eventualei intrări în acțiune a forței nucleare multilaterale. În aceeași ordine de idei, Gordon Walker a calificat drept „îngrijorătoare insistența cu care S.U.A. exercită presiuni în favoarea proiectului lor pentru forța multilaterală, ca și cum Statele Unite ar dori să impună acest proiect aliaților, fie că ea dorește sau nu acest lucru".

În legătură cu propunerile prezentate de Polonia în problema laoțiană, Butler a declarat: „Așa cum am mai sugerat, există diferite greutăți de mare amploare în privința acestor propuneri în forma lor actuală, dar noi sîntem gata să reluăm discuțiile cu aliații noștri și cu guvernul polonez cînd acest lucru se va vădi folositor". O parte a dezbaterilor a fost consacrată ultimei propuneri poloneze referitoare la „înghețarea" focoaselor nucleare în Europa centrală. Apreciind informațiile oficiale date în cursul discuțiilor ca o respingere a propunerilor poloneze, deputatul laburist Arthur Henderson a întrebat care sînt obiecțiile guvernului. Ministrul Peter Thomas a răspuns că acestea ar fi de ordin politic, militar și tehnic, precizînd totodată: „Nu am respins propunerea ci am prezentat obiecțiunile noastre față de ea. Am arătat că sîntem cu totul dispuși să continuăm discuțiile în această privință, după cum și procedăm de fapt". Deputatul laburist Gordon Walker a sugerat o extindere a zonei propuse pentru „înghețarea" focoaselor nucleare și includerea în plan a rachetelor pe lîngă focoasele nucleare.

În general, observatorii londonezi apreciază că Butler nu a spus prea multe lucruri noi în discursul său. Vizita pe care a anunțat că o va face la Moscova la sfîrșitul lunii viitoare va fi cea de-a treia călătorie a unui ministru de externe britanic în Uniunea Sovietică în ultimii cinci ani. Se știe că Butler și-a mai exprimat în cîteva rînduri dorința de a-l întîlni pe ministrul afacerilor externe al Uniunii Sovietice; se crede că această vizită este rezultatul unei conversații dintre ministrul de externe și ambasadorul sovietic cu prilejul unei recepții care a avut loc la Londra acum cîteva săptămîni. Anunțarea vizitei a fost bine primită în general, deși unii sprijinitori ai partidului laburist nu au pierdut prilejul de a susține că ea constituie o încercare a guvernului de a contracara buna impresie făcută de Harold Wilson cu prilejul recentei sale vizite în U.R.S.S. După cum se afirmă, miniștrii de externe ai celor două țări vor discuta o serie de probleme internaționale printre care: proiectata forță nucleară multilaterală a N.A.T.O., chestiunea dezarmării, evenimentele din Asia de sud-est, situația din Orientul Mijlociu. Unii observatori atrag atenția că, după cît se spune, convorbirile care vor avea loc vor consta mai curînd într-un schimb de vederi decît într-o discuție amănunțită asupra unor probleme bine precizate. În cercurile conservatoare, călătoria lui Butler a fost primită cu satisfacție, întrucît ar reprezenta o „înviorare" a diplomației britanice în perspectiva apropiatelor alegeri parlamentare.

În general, dezbaterea de politică externă nu a atras atenția publicului prin prea multe lucruri noi. Observatorii parlamentari nu au sesizat nici prea multe deosebiri între părerile laburiștilor și tezele expuse de conservatori. Ele nu au prezentat interes decît prin anunțata întîlnire dintre cei doi miniștri de externe. Opinia publică așteaptă acum să vadă rezultatul acestor întrevederi și urmărește acțiunile pe care le va întreprinde guvernul în perioada care a mai rămas pînă la alegeri.

John GRITTEN

Londra, 22 iunie

MOSCOVA

Continuă vizita în țările nordice

Vizita de cinci zile a șefului guvernului sovietic în Danemarca a luat sfîrșit prin publicarea unui comunicat comun asupra rezultatului tratativelor dintre conducătorii celor două țări. Comunicatul se referă la aprecierile pe care cele două părți le fac asupra situației internaționale actuale, subliniind, printre altele, că în dezvoltarea relațiilor internaționale s-a conturat o anumită destindere a încordării și există posibilități de îmbunătățire continuă a relațiilor dintre state pe baza principiilor coexistenței pașnice între state cu orînduiri sociale diferite. Părțile au exprimat speranța că tratativele, care au loc în cadrul Comitetului celor 18 state de la Geneva, „vor contribui la elaborarea și înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare pentru a se trece la înfăptuirea practică a dezarmării". Ele atribuie o mare însemnătate măsurilor și acordurilor parțiale care înlesnesc și apropie atingerea țelului principal — dezarmarea generală și totală. De asemenea s-au pronunțat pentru o dezvoltare largă a comerțului internațional.

Comunicatul acordă un spațiu larg relațiilor bilaterale dintre Danemarca și Uniunea Sovietică, arătîndu-se că aceste

relații continuă să se întărească și să se dezvolte. Părțile au căzut de acord asupra necesității de a se continua eforturile pentru dezvoltarea favorabilă continuă a comerțului sovieto-danez. Partea sovietică și-a exprimat consimțămîntul de a achiziționa în 1964 din Danemarca cantități suplimentare de mărfuri agricole. Acest consimțămînt a fost dat în așteptarea creșterii continue a importurilor de mărfuri sovietice în Danemarca.

După cum se relatează în presă, a fost semnat un contract privind livrarea către Uniunea Sovietică a patru vase frigorifice construite în Danemarca, în afara vaselor care sînt în construcție în conformitate cu contractele anterior semnate. Partea daneză a făcut propuneri concrete pentru livrarea unui utilaj complex pentru producția de îngrășăminte artificiale, propuneri care sînt examinate de autoritățile de resort sovietice. De asemenea, în cursul convorbirilor s-a căzut de acord asupra efectuării în cursul anilor 1965—66 a unui schimb de delegații de oameni de cultură și de artă precum și a trupelor de balet ale principalelor teatre din cele două țări.

Presa daneză și sovietică a acordat în timpul vizitei o mare atenție problemei relațiilor economice între cele două țări. A fost urmărită cu interes cuvîntarea rostită de N. S. Hrușciov la Bursa din Copenhaga în fața unui mare grup de oameni de afaceri danezi. Cu acest prilej, șeful guvernului sovietic a spus printre altele: „Vreau să subliniez încă o dată că perspectiva pentru dezvoltarea relațiilor economico sovieto-daneze este deosebit de favorabilă. Trebuie să construim în viitorii ani mai multe uzine și fabrici, să intensificăm dezvoltarea agriculturii. De aceea, firește, în fiece an va spori și exportul și importul nostru... Ne pronunțăm pentru dezvoltarea relațiilor comerciale și economice și pentru faptul că colaborarea economică și comerțul internațional sînt un puternic accelerator al progresului economic și social, un instrument eficient de înțelegere reciprocă și consolidare a păcii între popoare".

În examinarea bilanțului vizitei, oameni de stat din Danemarca și presa daneză insistă asupra importanței dezvoltării unor relații de bună vecinătate între cele două țări. „Sîntem convinși, a declarat premierul danez J. Krag, că un contact mai strîns între națiuni, între diverșii lor reprezentanți, o mai bună cunoaștere a modului de viață și a tradițiilor diferitelor popoare, un schimb sincer de păreri și puncte de vedere, așa cum s-a întîmplat între noi, constituie o modalitate de înțelegere reciprocă între toate popoarele".

Cu începere de la 22 iunie, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. este oaspetele guvernului suedez. Referindu-se în cuvîntul său de primire, la principiul coexistenței pașnice între diferite țări și popoare, afirmat de către U.R.S.S., premierul suedez Tage Erlander a spus că „politica externă a Suediei neutre urmărește aceleași scopuri. Politica suedeză este în esență construită pe activitatea internațională comună în cadrul Organizației Națiunilor Unite și pe acele principii de bază care sînt menționate în Carta O.N.U. Sîntem convinși că relațiile dintre țările noastre se vor dezvolta tot mai mult spre avantajul și mai mare al popoarelor, ca o contribuție la îmbunătățirea înțelegerii reciproce".

Răspunzînd la salut, șeful guvernului sovietic a declarat că vizita sa în Suedia „ca și vizita primului ministru, dl Erlander, în Uniunea Sovietică, în 1956, va contribui la dezvoltarea continuă și la consolidarea relațiilor dintre Suedia și Uniunea Sovietică. Noi considerăm vizita noastră ca o misiune de prietenie și bună vecinătate. Convingerea noastră profundă este că între Uniunea Sovietică și Suedia pot fi relații bune, așa cum se statornicesc ele între vecini".

În primele două zile după sosirea sa la Stockholm, N. S. Hrușciov a avut întrevederi cu regele Suediei, Gustav Adolf al VI-lea, precum și cu primul ministru Tage Erlander.

După terminarea călătoriei în Suedia, premierul sovietic va pleca în Norvegia — ultima etapă a vizitei sale în țările nordice.

N. PĂTRAȘCU

NEW YORK

O nouă fază în problema cipriotă

Dezbaterile care au avut loc în Consiliul de Securitate al O.N.U., precum și întrevederile președintelui Johnson cu primii miniștri ai Turciei și Greciei par să indice începerea unei noi etape în evoluția problemei cipriote. Astăzi, mai mult ca oricînd în lunile din urmă, atenția opiniei publice internaționale nu mai este atrasă cu prioritate de incidentele sporadice care se desfășoară pe insulă ci de activitatea diplomatică tot mai intensă care se desfășoară, pe diferite planuri, în vederea găsirii căilor care să ducă la o reglementare a conflictului cipriot precum și la normalizarea relațiilor greco-turce.

Sesiunea Consiliului de Securitate fixată pentru a discuta rezultatele la care s-a ajuns în urma celor trei luni de activitate a forțelor O.N.U. și a încercărilor de mediere efectuate de către Tuomioja, a luat sfîrșit prin adoptarea unor noi hotărîri.

În raportul prezentat Consiliului, secretarul general al O.N.U., U Thant, a recomandat menținerea forței O.N.U. în Cipru pe o perioadă de încă trei luni, cu începere din ziua de 27 iunie cînd ar fi trebuit să expire mandatul staționării acestor forțe pe insulă. Raportul prezentat de către U Thant a fost apreciat drept pesimist de către mulți observatori internaționali. El a declarat că „este din ce în ce mai sigur că o soluție politică nu va putea fi găsită într-un viitor apropiat" și că „o reducere a tensiunii nu pare a fi probabilă atîta timp cît nu va exista o soluție politică acceptabilă pentru toți". U Thant a exprimat în raportul său regretul pentru unele acțiuni întreprinse de reprezentanții celor două comunități din Cipru.

La sfîrșitul dezbaterilor a fost adoptată o rezoluție în care Consiliul de Securitate reafirmă necesitatea aplicării rezoluțiilor sale anterioare din 4 și 13 martie 1964 și prelungește pe încă trei luni, pînă la 26 septembrie 1964, staționarea în Cipru a forțelor O.N.U. însărcinate cu menținerea păcii. Reamintim că în rezoluția din 4 martie statele-membre ale O.N.U. erau invitate să se abțină de la orice acțiune care ar permite o agravare a situației din Cipru și ar pune în pericol pacea generală. În aceeași rezoluție mai erau formulate cereri adresate guvernului cipriot de a lua măsuri pentru a pune capăt vărsărilor de sînge, și comunității turce pentru a da dovadă de moderație. Introducerea pe această cale

Soldați canadieni din forțele O.N.U. patrulează în automobile blindate pe străzile Nicosiei

a prevederilor mai vechi în noua rezoluție a Consiliului de Securitate constituie o invitație adresată tuturor statelor membre ale O.N.U. de a se conforma recomandărilor adoptate anterior.

Deși Organizației Națiunilor Unite îi revine principala responsabilitate în discutarea problemei cipriote și misiunea de a lua măsurile necesare pentru revenirea la normal a situației pe insulă, atenția opiniei publice este îndreptată acum și spre convorbirile și acțiunile diplomatice desfășurate în diverse capitale ale lumii. Un loc central, printre acestea, îl ocupă discuțiile desfășurate la Washington.

Vizitele premierilor Greciei și Turciei par a indica faptul că, pînă la sfîrșit, aceștia au fost sensibili la argumentele care le-au fost prezentate de către George Ball, trimisul special al președintelui Johnson, care a avut de curînd convorbiri în capitalele celor două țări.

Diverselor speculații cu privire la obiectul întrevederilor avute de Ball și la poziția Statelor Unite față de problema cipriotă le-a urmat o precizare făcută de subsecretarul de stat, George Ball, care a declarat că „Statele Unite apreciază — și acestea sînt părerile pe care le-am exprimat în numele guvernului meu — că o soluție se impune de urgență și că ea trebuie găsită de către înseși părțile interesate". Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, Richard Phillips, comentînd cele spuse de Ball, a menționat că declarația acestuia a fost făcută în scopul de a răspunde unor afirmații potrivit cărora Statele Unite ar fi în favoarea unei alipiri a Ciprului la Grecia.

Înaintea începerii întrevederilor bilaterale de la Washington, fiecare dintre părți și-a reafirmat pozițiile pe care se situase anterior. Toker, ginerele președintelui Inönü, scria în coloanele ziarului *Hurriyet* : „Inönü vrea să explice el însuși punctul de vedere al Turciei. El vrea să arate că Turcia va face uz de dreptul său de intervenție în Cipru dacă nici o soluție nu va fi găsită și, în acest caz, Statele Unite nu ne vor putea reține încă o dată".

Cercurile politice grecești, la rîndul lor, au afirmat inițial că privesc rezervat rezultatele care ar putea fi obținute în urma întrevederilor de la Washington. Încă înaintea plecării, cercurile oficiale au reamintit poziția Greciei : competența exclusivă a O.N.U. în discutarea acestei probleme și soluția independenței totale pentru Cipru. Aceste cercuri au afirmat că argumentele părții grecești urmau să se axeze pe pericolele care ar putea fi determinate de o încercare de reglementare a problemei cipriote în afara cadrului O.N.U., întrucît organizația a luat deja unele măsuri în vederea restabilirii situației normale pe insulă. Al doilea argument s-ar fi referit la situația explozivă pe care ar antrena-o continuarea existenței unei „independențe limitate" instaurate prin acordurile de la Londra și Zürich. Potrivit tezei grecești, amintitele acorduri ar trebui serios modificate sau chiar abrogate.

În lumina menținerii celor două părți a vechile poziții este încă dificil de presupus cînd vor ajunge reprezentanții celor două țări să discute împreună soluțiile pe care le propun. Se consideră că diplomația americană vizează, în principal, reglementarea relațiilor dintre Grecia și Turcia. Observatorii apreciază însă că, în ciuda tuturor dezmințirilor, cu prilejul întrevederilor au fost abordate și unele soluții despre care se discută din ce în ce mai intens în vremea din urmă.

Sosirea generalului Grivas în Cipru, în același timp cu vizita premierului Papandreu în Statele Unite, a determinat presa occidentală să facă o serie de comentarii cu privire la semnificația care ar trebui acordată acestui act efectuat cu asentimentul guvernelor din Atena și Nicosia. Se afirmă că fostul comandant al E.O.K.A. ar fi sosit în Cipru și în calitate de expert militar. Sosirea nu este însă pusă în legătură atît cu pregătirea sa militară cît mai ales, cu vechiul plan al unirii Ciprului cu Grecia. Comentarii ale unor agenții occidentale îndreptățesc opinia celor ce afirmă că venirea lui Grivas trebuie să fie pusă în legătură cu eventuala discutare la Washington a acestei soluții, deși oficialitățile americane continuă să declare că nu vor susține o propunere sau alta. *France Presse* scria în legătură cu aceasta : „Efortul lui Johnson este, pentru moment, de a servi ca intermediar între Atena și Ankara pentru a ajunge să pună în contact direct oamenii de stat ai celor două țări aliate".

Aprecierile agenției franceze, împreună cu diferite alte declarații mai mult sau mai puțin contradictorii, permit să se facă multe supoziții. Firește, este de dorit ca personalitățile conducătoare ale părților interesate să se reunească în jurul mesei tratativelor pentru a discuta diversele soluții menite să ducă la restabilirea liniștei și ordinii pe insulă. Indiferent de rezultatele la care s-ar ajunge, soluția care ar putea scoate problema din impas nu poate porni decît de la respectarea intereselor vitale ale populației cipriote.

E. CEDRU

Locuitori ai orașului Niigata (Japonia), rămași fără adăpost în urma puternicului cutremur petrecut recent, își strîng restul avutului din casele distruse.

TOKIO

Soluționarea a fost amînată

Timp de aproape două săptămîni, conferința „Mafilindo" la nivel înalt a întîrziat să se întrunească, datorită mai ales unor dificultăți legate de satisfacerea condiției preliminare pe care o punea Malayezia : încetarea activității partizanilor din Borneo de nord. Neobosit, negociatorul filipinez Salvador Lopez a circulat între hotelurile Imperial și Majestic, între ambasadele indoneziană și malayeză unde se aflau membrii delegațiilor Malayeziei, Indoneziei și Filipinelor. Partea filipineză s-a prezentat oarecum surprinzător, pe pozițiile unui mediator, într-un conflict în care Filipinele prezintă revendicări teritoriale vizînd Federația Malayeză, respectiv teritoriul Sabah, o parte din Borneo de nord.

În sfîrșit, comisia experților militari — ale cărei lucrări, începute la Bangkok, au continuat la Tokio — a soluționat problema instituirii unor puncte de control (cu personal tailandez) în Borneo de nord ; s-a căzut de acord asupra numărului de puncte de control — două, din care unul a fost creat la începutul săptămînii trecute la Tebedu (în Sarawak).

A urmat, la 18 iunie, prima reuniune la nivel ministerial cu participarea miniștrilor de externe, Mendez (Filipine) și Subandrio (Indonezia) și a lui Tun Abdul Razak, adjunctul premierului Malayeziei. Miniștrii au progresat satisfăcător în elaborarea ordinei de zi a conferinței la nivel înalt ; a doua zi, cînd a avut loc următoarea întîlnire a miniștrilor, și cînd s-a aflat că un prim detașament de partizani (care avea să fie și ultimul) s-a prezentat la punctul de control de la Tebedu, era evident că erau întrunite condițiile începerii conferinței la nivel înalt. Încă de atunci, agențiile de presă afirmau că, în general, observatorii diplomatici din Tokio nu consideră probabilă o înțelegere concretă, deși adoptarea unui acord de principii — prevăzînd reluarea, în viitor, a negocierilor — s-ar situa în domeniul posibilului.

Rezultatul convorbirilor pe care președintele Macapagal, președintele Sukarno și premierul Rahman le-au avut în cursul dimineții și după-amiezii de sîmbătă, l-a constituit un comunicat care, nu lipsit de elemente noi, a confirmat previziunile celor neîncrezători într-o soluționare rapidă și spectaculoasă a conflictului.

Comunicatul menționa în primul rînd propunerea președintelui Macapagal, prevăzînd încredințarea problemelor litigioase unei comisii compusă din reprezentanți a patru țări afro-asiatice ; fiecare din țările interesate (Filipinele, Indonezia și Malayezia) ar face cîte o propunere, cea de-a patra țară fiind desemnată de comun acord. Agenția *France Presse* anunța sîmbătă că, în varianta inițială, planul propunea ca Malayezia să invite Tailanda să o reprezinte, în timp ce Filipinele și Indonezia ar fi apelat la Pakistan și respectiv Republica Arabă Unită, Japonia urmînd să fie cel de-al patrulea membru al comisiei de conciliere.

Persistența unor dificultăți încadrate într-un tipar cunoscut s-a manifestat în paragrafele următoare ale comunicatului, care menționau că Indonezia acceptă pe deplin (și fără adăugiri) propunerea filipineză, în timp ce Malayezia consideră indispensabilă prevederea ca „acțiunile ostile Federației Malayeze să înceteze de îndată".

Totuși, participanții la convorbiri s-au declarat în principiu de acord cu o nouă întîlnire la nivel înalt, pe care urmează să o pregătească miniștrii de externe ; aceștia au primit instrucțiuni să continue contactele „ținînd seama de vederile exprimate de șefii guvernelor". După încheierea convorbirilor, cei trei oameni de stat au făcut, de altfel, declarații prin care sprijineau ideea unor noi tratative. Președintele Sukarno a declarat că este dispus să participe la o nouă conferință „oricînd și oriunde", în timp ce premierul Rahman afirma, la întoarcerea sa de la Kuala Lumpur, că „există încă șanse de a se realiza o soluționare pașnică", iar președintele Macapagal manifesta un optimism neabătut, exprimînd previziunea că o nouă conferință la nivel înalt va avea ca rezultat rezolvarea întregului ansamblu al problemelor litigioase.

Desigur, unele rezerve ar fi justificate ; totuși trebuie consemnată reafirmarea intențiilor de a duce tratative, precum și existența unor propuneri concrete — cum este planul filipinez asupra căruia vor purta în viitor discuții miniștrii de externe.

Mihai MATEI

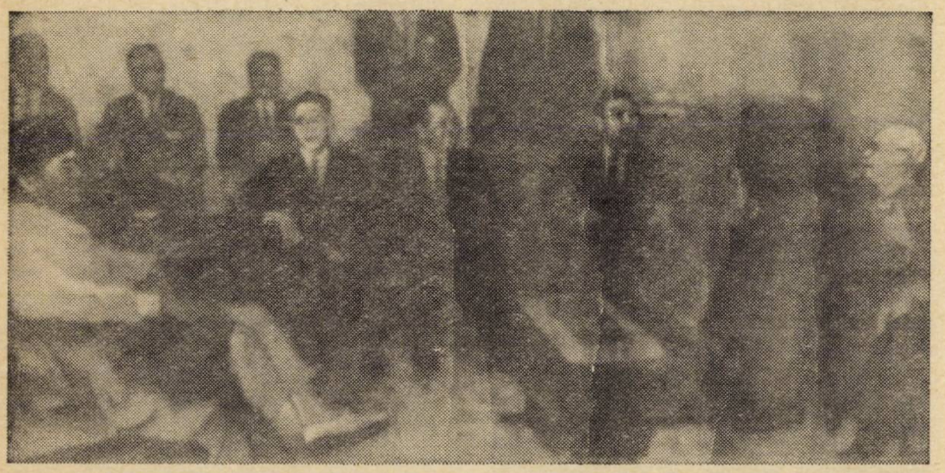

La convorbirile tripartite de la Tokio

(Telefoto)

VARȘOVIA

După Congresul P.M.U.P.

Evenimentul dominant în viața politică a R. P. Polone în săptămîna precedentă l-a constituit cel de al IV-lea Congres al P.M.U.P., ale cărui lucrări s-au desfășurat în sala Congreselor din Palatul Culturii și Științei din Varșovia. Precedate de ample discuții în presă, radio, televiziune și în numeroase adunări, în cadrul unei campanii de cunoaștere și dezbatere a tezelor Congresului, lucrările acestuia la care au luat parte 1630 de delegați au trezit un puternic și viu interes în opinia publică din Polonia.

Congresul al IV-lea al P.M.U.P. a dezbătut nu numai bilanțul important al realizărilor din perioada dintre cele două congrese ci și problemele de bază ale dezvoltării R. P. Polone, pe drumul socialismului în viitorii 5 ani.

Tema centrală a Congresului, prezentă atît în raportul C.C. al P.M.U.P. ținut de Wladislaw Gomulka, cît și în intervențiile majorității vorbitorilor, a constituit-o planul de directivă a dezvoltării economiei naționale în anii 1966—1970. Creșterea producției industriale cu 45—47 la sută, a celei agricole cu 14—15 la sută, creșterea venitului național cu cel puțin 30 la sută, crearea a circa 1 500 000 de noi locuri de muncă, creșterea schimburilor comerciale cu cel puțin 40 la sută, lărgirea și îmbogățirea bazei naționale de materii prime prin creșterea continuă a producției industriale extractive, folosirea largă de materii noi, mai economicoase și cheltuirea mai chibzuită a materialelor din industria prelucrătoare, sînt doar cîteva elemente edificatoare.

În raport, ca și în discuțiile purtate, s-a subliniat de asemenea necesitatea modernizării structurii industriei, punîndu-se un accent și mai mare ca pînă acum pe dezvoltarea construcțiilor de mașini și a chimiei. Față de sporirea totală a producției industriale, sarcinile creșterii producției construcțiilor de mașini trebuie să fie cel puțin cu 50 la sută mai mari, iar industria chimică trebuie să-și dubleze producția în decurs de 5 ani.

În ce privește ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, potrivit evaluărilor preliminare, salariul mediu real va crește în 1970 cu aproximativ 10 la sută față de 1965. În anii 1966—1970 vor fi construite cu cel puțin 27,5 la sută mai multe camere de locuit decît în cincinalul actual.

Punerea în mișcare a tuturor posibilităților pentru găsirea de noi rezerve interne, lupta pentru ridicarea calității la nivelul tehnicii mondiale, mai ales în ceea ce privește produsele destinate exportului, îmbunătățirea sistemului de planificare, încurajarea inovatorilor și raționalizatorilor, au fost tot atîtea teme în discuții, unele îmbogățite cu exemple practice de pe teren.

S-a subliniat că de rezultatele și succesele ce se vor obține în perioada care a mai rămas pînă la sfîrșitul actualului cincinal (un an și jumătate) depinde în mare măsură asigurarea unui start cît mai favorabil pentru noul cincinal. Nu o dată în sala Congreselor, cincinalul viitor a fost denumit „perioada modernizării și calității", a „industriei mașinilor electrice și a chimiei", a „progresului în agricultură", a „ofensivei exportului".

În cuvîntul de închidere, Wladislaw Gomulka, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., a arătat că la realizarea noului plan cincinal va lua parte prima generație a Poloniei populare, născută acum 20 de ani, contribuind cu mintea și brațele ei la ridicarea patriei socialiste pe noi culmi.

După cum a subliniat întreaga presă, Congresul a deschis o nouă etapă în

dezvoltarea economiei țării, a arătat necesitatea construirii bazei economice a socialismului ca o sarcină centrală în activitatea partidului. Congresul a subliniat că garanția succeselor viitoare a învingerii tuturor greutăților constă în legătura partidului cu masele, în sprijinul pe care-l dau oamenii muncii realizării practice a sarcinilor trasate de partid.

Gh. GHEORGHIȚĂ

Varșovia, 23 iunie.

GEORGETOWN

Atmosferă politică încordată

Fixarea alegerilor generale pentru toamna anului acesta de către conferința de la Londra, precum și recenta arestare a o serie de membri ai Adunării Naționale din Guyana Britanică, printre care Brindley Benn, prim-ministru adjunct și președinte al partidului guvernamental, urmăresc în mod vădit favorizarea coaliției partidelor de opoziție și constrîngerea actualului guvern să demisioneze. Este semnificativ faptul că printre personalitățile politice deținute nu se află nici un membru al partidului de opoziție, „Forțele unite".

Arestarea celor patru parlamentari partizani ai lui Cheddi Jagan a făcut ca vechea majoritate pe care o deținea Partidul popular progresist să fie descompletată. În momentul de față portofoliile agriculturii, minelor, internelor, muncii și sănătății nu sînt reprezentate. În orice caz, primul ministru Cheddi Jagan nu mai poate convoca Adunarea Națională. Într-un articol analizînd evoluția evenimentelor din Guyana Britanică, ziarul *Le Monde* arăta: „Arestarea mai multor deputați ai Partidului popular progresist face ca acest partid să treacă de la situația majoritară la o situație minoritară, ceea ce în mod evident exclude posibilitatea convocării parlamentului". Toate aceste măsuri, sublinia Cheddi Jagan într-o declarație dată publicității la Georgetown, au lipsit de orice putere constituția Guyanei Britanice.

În același timp, guvernatorul britanic Richard Luyt care a decretat luna trecută starea de asediu, a înăsprit măsurile excepționale arogîndu-și noi puteri care-i permit să aibă un control și mai mare asupra situației din țară. Printr-un nou decret adoptat vineri, în care se aduc amendamente la hotărîrea de preluare a puterii de către Luyt, guvernatorului britanic i se acordă controlul asupra Ministerului Muncii și al Finanțelor. (Guvernatorul mai deține portofoliile Ministerului Agriculturii, Minelor și al Afacerilor Interne).

Cu toate că deține de fapt depline puteri în țară, „guvernatorul nu se află într-o situație fericită", subliniază ziarul *The Guardian*. În întreaga țară se manifestă vii nemulțumiri față de măsurile luate de autoritățile britanice. Asociația producătorilor de orez a adresat guvernatorului Luyt o scrisoare prin care cere punerea în libertate a deținuților politici, subliniindu-se că aceste arestări nu au fost dictate cîtuși de puțin de grija pentru menținerea legalității și ordinii. De asemenea, în ciuda tuturor încercărilor de a-l determina pe prim-ministrul Cheddi Jagan să demisioneze, acesta a rezistat pînă acum. Asemenea încercări au fost făcute și anterior. În primăvara anului trecut, așa-numita „Asociație a cetățenilor muncitori", strîns legată de Confederația Internațională a Sindicatelor Libere (C.I.S.L.), a pus la cale o grevă cu intenția vădită de a provoca răsturnarea guvernului. Încercarea însă a eșuat. În prezent, cei 25 de mii de muncitori de pe plantațiile de trestie de zahăr și din fabricile de zahăr, care se află în grevă de la 1 februarie, cer să fie recunoscut Sindicatul muncitorilor agricoli ca unic reprezentant al lor la tratativele pentru încheierea contractului colectiv. Aceste revendicări nu sînt satisfăcute, deoarece Sindicatul muncitorilor agricoli este una din principalele forțe care-l sprijină pe Cheddi Jagan.

Primul ministru a protestat pe lîngă O.N.U. împotriva măsurilor luate de guvernatorul britanic. În telegrama trimisă secretarului general al O.N.U., U Thant, primul-ministru a cerut trimiterea unei comisii de anchetă care să examineze problema arestării de către autoritățile britanice a parlamentarilor guyanezi, precum și ansamblul problemelor politice și constituționale ale Guyanei Britanice.

În cadrul discuțiilor din Comitetul special O.N.U. însărcinat cu examinarea aplicării Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, s-a subliniat necesitatea fixării cît mai grabnice a datei pentru acordarea independenței Guyanei britanice și sprijinirea eforturilor guvernului legal. S-a făcut apel, de asemenea, ca autoritățile engleze să pună în libertate personalitățile politice arestate.

Mai recent, reprezentanții a 11 state membre ale Comitetului celor 24 au propus o rezoluție prin care se cere guvernului britanic „să stabilească prompt data acordării independenței Guyanei Britanice". Rezoluția propune crearea „unui subcomitet de bune oficii" alcătuit din trei membri, care să se deplaseze în colonie spre a lua cunoștință de starea reală de lucruri de acolo.

Prelungirea și agravarea crizei în Guyana Britanică (denumită într-un comentariu din *The Guardian* „țara impasului politic total") a atras atenția liderilor partidelor politice de la Londra. În cadrul dezbaterilor de politică externă din Camera Comunelor, conducătorul partidului laburist, Harold Wilson, a propus constituirea unei comisii de conciliere, din care să facă parte personalități marcante din Commonwealth și care să plece neîntîrziat în Guyana Britanică. Liderul opoziției a cerut, de asemenea, primului ministru includerea problemei Guyanei Britanice printre principalele chestiuni de pe ordinea de zi a conferinței primilor miniștri ai Commonwealthului, convocată la Londra cu începere de la 15 iulie.

Rodica GEORGESCU

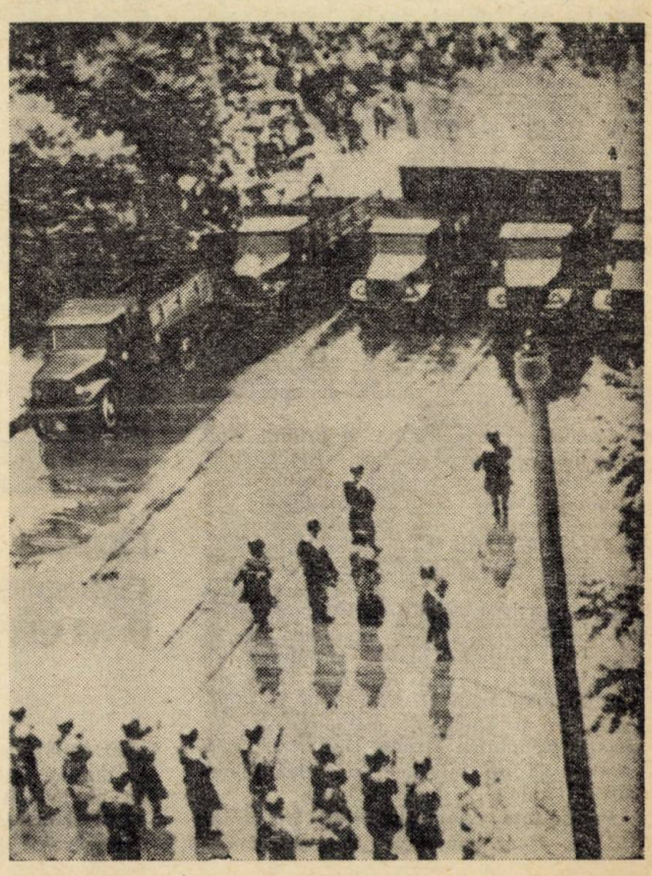

Trupele au baricadat cu autocamioane drumul unei manifestații antiguvernamentale a studenților sud-coreeni.

BONN

PROBLEME EXTERNE LA ORDINEA ZILEI

Dezbaterea problemelor externe ocupă un loc important în preocupările presei și ale opiniei publice din R. F. Germană. Nu sînt prea mulți ani de cînd se afirma că tiparele politicii externe vest-germane sînt turnate pentru o lungă perioadă de timp, cel puțin pînă la realizarea unor obiective, calificate astăzi chiar de ziare din Republica federală, ca produse ale unui „trecut" spre care „nu este bine să privești", căci nu vezi acolo decît „vremea de glorie a războiului rece" *(Frankfurter Rundschau)*. Cursul evenimentelor internaționale nu a lăsat în afara circuitului său nici Germania occidentală, oricîte baraje psihologice și de altă natură au încercat și încearcă să ridice cercurile de dreapta în fața unei realități în continuă mișcare.

Evoluția observată pe continentul european l-a impresionat profund pe comentatorul american W. Lippmann care, la înapoierea dintr-o recentă călătorie ce a cuprins în itinerarul său și R.F.G., semnala că situația europeană s-a schimbat radical în ultimii patru ani. „Popoarele și guvernele (vest-europene), spunea el, nu mai gîndesc că Europa occidentală este «Europa», ci au ajuns la conceptul continentului ca un întreg". Formulată ca premisă a unor concluzii necesare politicii externe americane, această constatare poate fi tot atît de valabilă pentru R.F.G., unde nu puțini oameni politici, fie din înaltele sfere guvernamentale, fie din conducerea diverselor partide — ne referim la cele reprezentate în Bundestag — au recunoscut declinul vechii imagini a Europei occidentale. Analizînd unele tendințe ale actualei situații internaționale, Hans Zehrer, redactor-șef al ziarului hamburghez *Die Welt*, consemna : „Destinderea pare a face progrese vizibile".

Cine urmărește viața politică în R.F.G. și relațiile din cadrul diverselor partide constată conturarea pregnantă a unui fenomen care exista de mai multă vreme în stare latentă, dar care s-a accentuat în ultimul an. Este vorba de clivajul produs chiar în interiorul diverselor partide între partizanii unor concepții de mai mare mobilitate și realism în problemele externe, și adepții politicii de rigiditate și crispare în vechi formule. Acest fenomen conferă o tensiune specifică discuțiilor și lasă să se bănuiască, deocamdată în stare embrionară, semnificative regrupări de forțe în legătură cu problemele de politică externă. Fenomenul este direct legat de apropierea alegerilor, care implică intensificarea eforturilor pentru adjudecarea viitoarelor poziții guvernamentale capabile să influențeze orientarea externă și obligă factorii politici la mai multă atenție față de starea de spirit a opiniei publice.

În declarațiile lor de politică externă, cancelarul Ludwig Erhard și ministrul afacerilor externe, Gerhard Schröder, s-au exprimat în mai multe rînduri în favoarea unei mai mari mobilități și inițiative. S-au schițat tendințe de a face pași, ce-i drept limitați, în direcția căutării unor căi mai apropiate de cerințele presante de slăbire a încordării în Europa. Satisfacerea cererilor unor cercuri de afaceri de a intensifica relațiile economice Est-Vest constituie un exemplu în acest sens, semnarea și recenta ratificare a Tratatului pentru interzicerea parțială a experiențelor nucleare este altul. La o conferință de presă, care a avut loc săptămîna trecută, după înapoierea sa din Statele Unite, cancelarul Erhard declara în acest sens : „În afară de intensificarea comerțului exterior, dorim să creăm astfel o stare de spirit care să dovedească intențiile noastre pașnice".

Limitele acestei tendințe pozitive au fost marcate însă de existența în politica oficială vest-germană a cîtorva idei mai vechi. De aici anumite contradicții și oscilări în politica oficială și, mai ales, aria largă de presiuni și manevre care se află la dispoziția dreptei vest-germane, în primul rînd a reprezentantei sale cele mai active în momentul de față — Uniunea creștin-socială din Bavaria, care practic făcea pînă acum corp comun cu Uniunea creștin-democrată.

În ultimele luni, situația acestui organism politic în contextul politic vest-german a suferit o evoluție vădită. Ascuțișul atacurilor lansate de purtătorii săi de cuvînt a fost îndreptat direct către Schröder și indirect împotriva cancelarului Erhard. Aceste atacuri s-au bucurat de sprijinul lui Adenauer, președintele Uniunii creștin-democrate (din care ceilalți doi fac, după cum se știe, parte) și al lui Dufhues, președintele administrativ al U.C.D. Vechea divergență de vederi între fostul și actualul cancelar s-a accentuat. Ecoul ei poate fi găsit nu numai în nemulțumirea exprimată public de Adenauer pentru faptul că nu i se mai solicită participarea la elaborarea politicii externe a R.F.G. El poate fi găsit și în articolele iritate în care a fost comentată recenta călătorie a cancelarului Erhard în S.U.A. de către revista *Rheinischer Merkur*, foarte apropiată de Adenauer. Aceasta cerea cu insistență lui Erhard să nu dea ascultare îndemnurilor Administrației americane ca Germania occidentală să-și îmbunătățească relațiile cu Estul. *Rheinischer Merkur* se referea printre altele și la reflecțiile făcute de președintele Johnson în interviul acordat revistei vest-germane *Quick*, în coloanele căreia el sfătuia guvernul R.F.G. să țină seama de factorii determinanți ai actualei situații internaționale și să acționeze în consecință. În esență, Johnson spunea atunci : „...Vom căuta și pe viitor orice cale spre pace... În definitiv nu stăm cu picioarele în beton. Și nici germanii, se adresa el oamenilor politici din Republica federală, nu trebuie să facă așa ceva".

Aripa dreaptă a U.C.D.-U.C.S. reproșează cancelarului și ministrului de externe că ar manifesta o prea mare înclinare de a da ascultare unor asemenea îndemnuri. Aceste probleme au fost discutate și cu prilejul ultimei întîlniri dintre oamenii de stat din S.U.A. și R.F.G. Comunicatul dat publicității a fost interpretat în general de presa occidentală ca o reflectare a faptului că Administrația americană nu a subscris la poziția dreptei vest-germane în problemele relațiilor Est-Vest (poziție pentru care a pledat unul din exponenții ei, F. J. Strauss, care a vizitat și el Washingtonul cu puțină vreme înainte). Potrivit ziarului *New York Times*, care citează „surse guvernamentale" vest-germane, „Erhard a acceptat argumentele americane... Aceste oficialități au declarat, scrie ziarul, că Bonnul nu insistă asupra ideii ca orice viitoare acorduri occidentale cu Uniunea Sovietică să implice vreun progres specific în direcția soluționării problemei germane", în sensul formulat anterior de „Adenauer și de alți conducători ai U.C.D. ca trebuind să fie piatra unghiulară a politicii vest-germane de tratative". Despre punctul de vedere al acestora din urmă, ministrul de externe Schröder spunea în cadrul unei convorbiri neoficiale cu un grup de ziariști la bordul avionului cu care călătorea spre S.U.A. : „El ar fi de înțeles dacă pe lume nu ar exista decît problema germană" (citat după *Der Spiegel*).

De altfel, este un lucru cunoscut că încă de la preluarea mandatului de cancelar, Ludwig Erhard era apreciat ca mai apropiat decît predecesorul său de unele dintre formulele politicii externe americane și britanice, în primul rînd de cele americane. Aceasta se referea atît la atitudinea sa față de relațiile Est-Vest, mai flexibilă și mai pozitivă, la concepțiile asupra comunității vest-europene, mai cuprinzătoare decît cele limitate la șase țări, cît și la adeziunea sa fără rezerve la proiectul american de creare a forțelor nucleare multilaterale.

Unii observatori afirmă că, în politica sa externă, cancelarul Erhard ar fi în-

cercat și continuă să încerce o orientare care să împace pe cea urmată de Adenauer cu propriile sale vederi. Erhard, scria publicația *Le Monde Diplomatique*, intenționa să țină în mînă ambele capete ale lanțului, străduindu-se să păstreze un echilibru între obligațiile sale atlantice și cele decurgînd din clauzele tratatului franco—vest-german cu implicațiile sale pe toate planurile politicii externe. După părerea revistei franceze, rezultatele acestei încercări nu sînt mulțumitoare. Una din principalele teme ale criticilor săi de dreapta este că Erhard, spun ei, ar fi aplicat insuficient tratatul cu Franța parafat anul trecut. Ministrul de externe Schröder a încercat să pareze acest cap de acuzare, invitîndu-l insistent pe colegul său francez, Couve de Murville, să vină la Bonn la data prevăzută prin tratat pentru consultări bilaterale. Întîlnirea a fost cu totul inutilă, scria *Times* despre aceste convorbiri care au avut loc la începutul lunii, deoarece nu exista nici o problemă urgentă. În legătură cu aceasta trebuie spus că mai multă semnificație se acordă vizitei pe care președintele de Gaulle o va face la începutul lunii viitoare la Bonn.

În ultima vreme îndeosebi, președintele U.C.S., Strauss, expertul acestui partid în problemele externe — Guttemberg, colaboratori ai ziarului creștin-social din München, *Bayern Kurier*,. au acumulat acuzații peste acuzații, culminînd cu aceea de „trădare a intereselor Germaniei" adresată ministrului de externe Schröder, pentru faptul că nu ar fi susținut destul de răspicat pretențiile teritoriale ale cercurilor revanșarde.

Confirmînd pronosticurile celor sceptici, confruntarea care a avut loc acum cîteva săptămîni la Tegernsee între cancelarul Erhard, ministrul de externe, Schröder, și Strauss nu a aplanat divergențele și nici măcar nu a adus încetarea manifestării lor publice. La cîteva zile după această întîlnire, Strauss a criticat vehement guvernul Erhard pentru atitudinea în problema „unității politice" vest-germane. Simultan, *Bayern Kurier* a reluat criticile, de astă-dată direct împotriva cancelarului, nu numai a ministrului de externe, și chiar împotriva Statelor Unite. În cadrul acestei campanii se susține că nu ar putea exista destindere, nici chiar cel mai mic progres în direcția ei, atîta vreme cît va dăinui divizarea Germaniei, căreia, potrivit acestor cercuri, nu i s-ar putea pune capăt decît pe calea revanșei și anexiunii.

Criticîndu-l pe Erhard pentru imobilism în problemele relațiilor dintre cei „șase", iar pe Schröder pentru „timidele sale tentative spre răsărit" *(Le Monde Diplomatique)*, Strauss preconizează o revenire la politica de „fermitate" — expresia este evident un eufemism pentru o terminologie pe care puțini îndrăznesc s-o folosească astăzi în mod public. Activitatea sa din ultima vreme l-a readus pe fostul ministru de război în atenția publică, după eclipsa penibilă ce a urmat afacerii *Der Spiegel*. Uniunea creștin-socială, al cărei președinte a fost el ales în 1963 și care dispune de 50 de deputați în Bundestag, este pe cale să obțină un statut diferit de cel deținut cu cîțiva ani în urmă. Depărtîndu-se treptat de situația sa de organizație bavareză practic afiliată la U.C.D., ea tinde să acționeze ca un factor politic independent de aceasta. Astăzi, scrie *Süddeutsche Zeitung*, U.C.S. a devenit al patrulea partid din Republica federală, al treilea partid din coaliția guvernamentală. Președintele ei este pe cale, potrivit aceluiași ziar, să capete o poziție-cheie și, după cum afirmă mulți oameni politici și comentatori de presă vest-germani, aspiră la portofoliul afacerilor externe, acționînd concret în raport cu aceste aspirații întîmpinate cu simpatie chiar de unii membri ai conducerii partidului majoritar, U.C.D.

Preocuparea față de viitoarea dispoziție de forțe pe arena internă a R.F.G. s-a vădit și la recentul congres al partidului liber-democrat. Desfășurat sub semnul viitoarelor alegeri, congresul a lansat corpului electoral următorul neobișnuit cuvînt de ordine : Cine îl vrea pe Erhard cancelar și pe Schröder ministru de externe să voteze pentru P.L.D. „La congres s-a atras atenția de asemenea că, numai votînd pentru P.L.D., va putea fi ținută în șah opoziția din U.C.D. și U.C.S. îndreptată împotriva lui Erhard și Schröder" *(Die Welt)*. Aici nu trebuie văzută numai tendința evidentă de a acumula capital electoral prin asocierea cu un curent politic mai popular decît cel al extremei drepte, ci și efortul de a asigura coalizarea unor forțe mai raționale în fața perspectivelor ce se conturează la orizontul politic al Germaniei occidentale ca urmare a acțiunilor întreprinse sau preconizate de către elementele de dreapta. „În mod tacit — scrie *Die Welt*, comentînd orientarea conducerii liber-democrate — se creează încă de pe acum fronturi îndreptate împotriva lui Strauss, menite să împiedice ca rolul lui să devină prea puternic în momentul constituirii unui viitor guvern Erhard. Dacă tot va fi necesar un element care să încline balanța, atunci mai bine ca acela să fie liber-democrații decît creștin-socialii și, în această privință, sînt de acord cu P.L.D. și unii creștin-democrați cu autoritate".

Asistăm astfel la paradoxala situație creată în viața politică vest-germană, cînd un cancelar și ministrul său de externe sînt sprijiniți de conducerea unui partid împreună cu care au constituit destul de greu actuala coaliție guvernamentală, împotriva unor cercuri din propriul partid și din cel de care acesta era considerat pînă acum legat organic (U.C.S.).

Simptomatic pentru pulsul opiniei publice este și un alt fapt relevat în mod deosebit de comentatorul lui *Die Welt* în legătură cu congresul liber-democrat, și anume reflectarea „dorinței unanime spre mobilitate în politica externă, a tendinței spre o poziție elastică față de Răsărit". Aceste idei au fost exprimate limpede în cuvîntarea sa de către președintele P.L.D., Mende, care este în același timp și vicecancelar, cît și în alte intervenții la congres. Manifestările pozitive au fost însă într-o oarecare măsură umbrite de luări de atitudine pe linia pretențiilor teritoriale și a modificării prin forță a actualei situații din Germania. În același timp și la congresul P.L.D. s-a vădit demarcarea interioară de care am mai vorbit la început și care a făcut pe comentatorul ziarului *Le Monde* să prevadă posibilitatea ca „o coaliție Erhard-Mende să se opună pe viitor unei coaliții Strauss-Aschenbach (aripa dreaptă a P.L.D. — n.n.)".

În această dezbatere de politică externă se remarcă rezerva partidului social-democrat. Unii comentatori de presă consideră că ea s-ar datora unor intenții de redefinire a programului de politică externă nutrite de conducerea acestui partid care, potrivit revistei *Der Spiegel*, a fost profund dezamăgită de ultimele alegeri care au avut loc în landul Baden-Württemberg. „Echipa lui Brandt, scrie revista, a considerat acest rezultat ca o dovadă în plus că P.S.D.G. nu se mai poate limita la rețeta de a se prezenta, în ce privește politica externă, ca un U.C.D. ceva mai bun. Ea a hotărît de aceea să elaboreze pentru 1965 o concepție de politică externă proprie, în acord cu acei americani dornici de destindere". Noile vederi atribuite lui Brandt, afirmă *Der Spiegel*, s-ar distanța nu numai de politica externă dusă pînă acum de guvernul federal dar și de liniile urmate de conducerea P.S.D.G.". El ar preconiza „o politică națională germană a pașilor mici", în care se înscrie, printre altele, conlucrarea tuturor statelor Europei, indiferent de sistemul lor social. „De multă vreme am ajuns la convingerea, a declarat Brandt, că numai o asemenea cale este eficientă. Cu formula «totul sau nimic» pot fi satisfăcute anumite reacții subiective, dar nu se poate duce o politică externă rațională" (citat din *Der Spiegel*). În continuare, referindu-se la elogiul adus în S.U.A. generalului de Gaulle de către Brandt, aceeași revistă explică declarația președintelui P.S.D.G. prin intenția de a prelua din politica gaullistă acea parte care se manifestă sub forma unor acțiuni independente față de alianța atlantică.

Încă nu se poate ști în ce măsură elementele pozitive noi cuprinse în aceste luări de poziție ale partidului social-democrat, ca și ale unor grupări din sînul celorlalte partide politice vest-germane, sînt destinate a deveni o politică practică sau reprezintă doar obișnuitul program electoral care apoi este trimis la arhivă. Important este că însăși apariția lor reflectă existența unui curent de opinie care cere promovarea unei politici mai realiste.

Riana LUPU

CONGO ÎN ACTUALITATE

„Nici un locuitor al Congoului demn de acest nume nu va putea uita niciodată că această independență a fost cucerită de noi prin luptă, prin luptă de zi cu zi, perseverentă, grea, prin luptă de la care nu ne-au putut opri nici privațiunile, nici sacrificiile uriașe, nici sîngele vărsat de popoarele noastre. Această luptă a fost însoțită de lacrimi, foc și sînge. Ne mîndrim cu lupta noastră dreaptă, nobilă, necesară pentru a scăpa de robia umilitoare care ne-a fost impusă cu forța".

Aceste cuvinte aparțin lui Patrice Lumumba. Ele au fost rostite în dimineața zilei de 1 iulie 1960, în sala Parlamentului congolez, în prezența unor oficialități din întreaga lume sosite pentru a asista la proclamarea independenței Congoului. Cei patru ani care s-au scurs de la acea dată au dovedit însă că pentru poporul congolez sacrificiile și dificultățile pe calea consolidării independenței nu s-au oprit în acea zi.

Cronica perioadei parcurse a înregistrat momente din cele mai grave pentru soarta poporului congolez. Represiunile împotriva forțelor patriotice au fost urmate de lichidarea practică a oricărei forme de instituții democratice: parlamentul a fost dizolvat, principalele partide politice interzise, oamenii politici de a căror activitate a fost legată obținerea independenței au fost asasinați, aruncați în închisoare sau au trebuit să fugă din țară. Lucrurile evoluează tot mai mult spre o dictatură militară pusă în slujba unor interese străine. Dar totodată momentul politic actual din Congo oferă tabloul unei puternice contraofensive a forțelor patriotice. Instabilitatea politică se conjugă cu pluralitatea focarelor de răscoală care iau proporțiile unor adevărate acțiuni militare organizate. Și deși premierul Adoula declară că „poate face față situației", concluzia la care ajung cei mai mulți observatori este diferită: „Situația politică din Congo este la fel de neprevizibilă ca și condițiile meteorologice ale anului viitor" *(U.S. News and World Report)*.

Instabilitate economică și politică

Principala caracteristică a actualei situații din Congo este puternica instabilitate economică și politică. Proclamarea independenței a făcut ca, datorită modului în care au evoluat evenimentele, în situația din țară să se schimbe foarte puține lucruri. Nici un obiectiv din cele proclamate în programul primului guvern congolez nu a fost înfăptuit. Situația este apreciată de unele organe influente ale presei economice *(Les Echos, Financial Times* etc.) ca dezastruoasă. Francul congolez a fost devalorizat, inflația este deosebit de puternică, în țară bîntuie șomajul. Unele ziare occidentale afirmă că nesiguranța din Congo împiedică orice înviorare a economiei, iar cercurile economice sînt deosebit de îngrijorate de situația care s-a creat.

La toate acestea se adaugă o serioasă instabilitate politică, ce grevează la rîndul ei asupra întregii conjuncturi din Congo. Aceasta se reflectă mai ales în disensiunile între diversele forțe politice din țară. Procesul nu este nou, dar el s-a accentuat în mod deosebit.

Încă cu multă vreme în urmă, au existat în rîndul forțelor politice din Congo atitudini diferite față de viitorul țării. Ele vizau atît tactica propriu-zisă a luptei, cît și perspectiva politică de viitor. În mod concret, în Congo s-au înfruntat două grupe de forțe politice — prima reprezentînd elementele cele mai reacționare reunite în partidul Abako (partid care se pronunța în favoarea dezmembrării Congoului), condus de Kasavubu, și „Mișcarea națională congoleză" (care se pronunța pentru un stat independent și unitar) întemeiată de Lumumba. În jurul acestora s-au polarizat celelalte partide și organizații, contradicțiile și ciocnirile dintre ele fiind frecvente încă în perioada care a precedat proclamarea independenței. Căutînd să se folosească de aceste contradicții, unele forțe din străinătate au încercat de pe atunci izolarea partidului „Mișcarea națională congoleză" și a aliaților săi. Fenomenul acesta a fost evident încă în perioada organizării „conferinței mesei rotunde" de la Bruxelles în care autoritățile coloniale preferau să ducă tratative numai cu partidul Abako. În momentul convocăriii conferinței, Lumumba era deținut în închisoarea de la Stanleyville și numai după multe presiuni a fost eliberat și invitat să se alăture discuțiilor de la Bruxelles.

Același proces s-a petrecut și în perioada în care aveau loc tratative pentru constituirea guvernului congolez. Deși în alegeri partidul condus de Lumumba a obținut cel mai mare număr de locuri față de celelalte partide din parlament, Kasavubu a încercat regruparea forțelor politice congoleze de așa natură, încît

O piață din N'Djili

partidul „Mişcarea naţională congoleză" să nu fie asociat nici unei formule guvernamentale.

„Formula de compromis" la care s-a ajuns — şi anume numirea lui Kasavubu ca preşedinte şi a lui Lumumba ca prim-ministru — nu a soluţionat diferendele dintre grupările politice din Congo. Încă din acele zile a fost pregătită lovitura de stat care avea să ducă la înlăturarea şi apoi asasinarea lui Lumumba, formarea unui nou guvern, eliminarea din viaţa politică congoleză a tuturor fruntaşilor politici credincioşi cauzei independenţei ţării.

Este sugestivă reamintirea faptelor. Gruparea de dreapta s-a folosit de serviciile lui Mobutu, care a efectuat lovitura de stat (noiembrie 1961), a ocupat principalele puncte ale Leopoldville-ului şi a făcut posibilă izolarea lui Lumumba. Cu complicitatea lui Chombe, au fost ucişi Lumumba, Okito şi Mpolo. Atras la Leopoldville, Gizenga este arestat şi de-

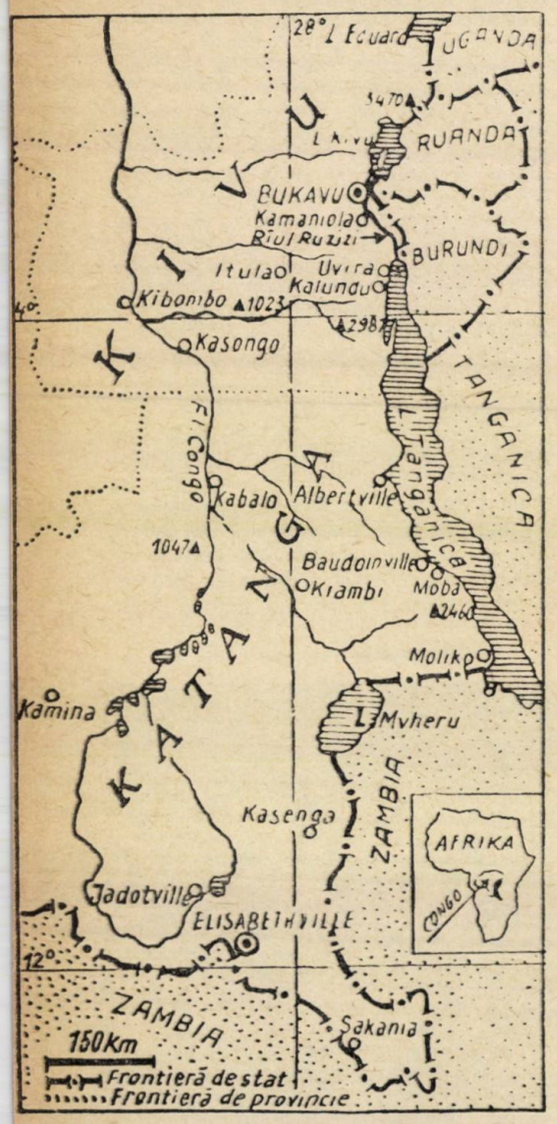

portat în insula Bolabemba, unde se află şi în prezent. „Partidele patriotice — scrie *West African Pilot* — sînt interzise. Conducătorii lor se află în închisoare sau în emigraţie. Închisorile sînt pline de deţinuţi politici, iar lagărele de concentrare se înmulţesc ca ciupercile. Arestări în masă, oameni aruncaţi în închisoare fără judecată — aceasta este situaţia din Congo".

Care este actualmente „baza politică" a guvernului Adoula? El se sprijină în primul rînd pe vîrfurile armatei în frunte cu Mobutu, organizatorul loviturii de stat, iar în al doilea rînd pe partidele şi grupările politice de dreapta. Nu de mult, a avut loc constituirea partidului „Adunarea democrată congoleză" care grupează partidele proguvernamentale şi care s-au unit într-o singură organizaţie politică pentru a da un caracter „mai reprezentativ" autorităţii guvernamentale. Dar tabloul este de aşa naură, încît „micul cerc din jurul lui Adoula nu se bizuie pe nici un grup politic important" *(Tribune de Genève)*.

În schimb, procesul de polarizare a dus la formarea unei organizaţii politice din ce în ce mai puternice în rîndul forţelor patriotice. În 1963, a fost format în emigraţie „Comitetul naţional de eliberare". Din acest organism fac parte „Mişcarea naţională congoleză", „Partidul solidarităţii africane" şi altele. Programul „Comitetului naţional de eliberare" este analog programului guvernului Lumumba: lupta pentru eliberarea naţională deplină, lichidarea dominaţiei străine în toate domeniile vieţii din Congo, instaurarea în ţară a păcii şi ordinii. Crearea acestui organism politic a avut consecinţe profunde pentru evoluţia evenimentelor din Congo în ultimul an. Într-o declaraţie semnată de reprezentanţii a 12 partide politice congoleze se cere constituirea unui guvern de tranziţie, ale cărui sarcini să fie: pacificarea ţării, organizarea unui colocviu cu partidele politice în problema proiectului unei noi constituţii şi participarea tuturor forţelor naţiunii la pregătirea unui referendum constituţional, urmat de alegeri pentru desemnarea unui nou parlament.

Răscoala

Cercurile conducătoare congoleze au scontat că izolarea liderilor politici progresişti va pune la adăpost actualul regim de eventualele acţiuni ale forţelor interne. Dar nici un fel de măsuri de mînă forte n-au ajutat. În ultimele luni, Congo se află în cea mai intensă perioadă de acţiuni antiguvernamentale, acţiuni coalizate ale unei opoziţii care a reuşit să-şi elaboreze un program şi sarcini precise. Mişcarea de partizani, care a izbucnit în diverse regiuni din Congo, este condusă de o secţie specială a „Comitetului naţional de eliberare", în fruntea căreia se află oameni politici congolezi cunoscuţi, ca Gaston Sumialo, Kasongo, Rousagara şi alţii.

Primul centru de răscoale a fost regiunea Kwilu, leagăn tradiţional al mişcării anticolonialiste din Congo. Acţiunile care continuă şi acum datează din octombrie 1963. Ele s-au intensificat în mod deosebit în cursul acestui an. În fruntea mişcării de partizani se află Pierre Mulele, fost ministru al învăţămîntului în guvernul Lumumba. „Hotărîrea de a recurge la lupta armată — a declarat el — ne-a fost impusă de către politica reacţionară şi antidemocratică a autorităţilor Congoului, care nu ţin seama de năzuinţele poporului nostru. Timp de peste doi ani am încercat să folosim toate mijloacele pe care le punea la dispoziţie Constituţia. Parlamentul ţării a cerut în unanimitate eliberarea necondiţionată a lui Gizenga. Putem da multe exemple similare de încălcare a legilor. În aceste condiţii, n-am avut o altă cale decît cea a luptei armate".

În cursul acestui an, răscoala din Kwilu a cuprins teritorii întinse, chiar din apropierea capitalei regiunii, oraşul Kikwit. Regiunea Kwilu este una din cele mai importante în sistemul economic şi politic al Congoului. Dacă în cursul lunii ianuarie luptele se duceau în apropierea localităţii Idiofa, ulterior operaţiunile s-au extins. Partizanii controlează drumurile Kikwit-Idiofa şi Kikwit-Gungu. A fost tăiată calea ferată Elisabethville-Port Franqui. Unităţile trimise împotriva răsculaţilor n-au putut face faţă situaţiei. În cursul luptelor a fost ucis şeful statului major al armatei congoleze, Ebaya, cel mai apropiat colaborator al lui Mobutu. În ciuda faptului că accesul ziariştilor este interzis în această regiune, presa mondială comentează pe larg efectele răscoalei. „Răscoala din provincia Kwilu — scrie *Christian Science Monitor* — rămîne cea mai gravă ameninţare la adresa stabilităţii guvernului Adoula. Armata este incapabilă de a înfrînge această revoltă care se poate întinde rapid pe scara întregii ţări".

La mijlocul lunii aprilie, tulburările s-au extins şi în regiunea vecină, Kivu. Ele au început prin ciocniri care au avut loc în localitatea Baghia. Acţiunile au căpătat iniţial acelaşi caracter de protest împotriva misionarilor străini şi a autorităţilor locale. Ele însă s-au transformat curînd în lupte armate, încununate de succes de-a lungul întregului mal al lacului Tanganica. La mijlocul lunii mai a fost ocupată localitatea Uvira, la 137 km de capitala provinciei Bukavu. Partizanii, care controlau întregul mal al lacului Tanganica, deţineau de asemenea jumătate din calea fluviului Ruzizi, care formează frontiera cu Burundi. La începutul lunii iunie, presa străină menţiona pregătirea unei ofensive împotriva capitalei Bukavu, care practic este izolată. Trupele guvernamentale trimise au fost înfrînte. „Campania care durează de şase săptămîni — scrie *France Presse* — a devenit în ultimele zile o problemă majoră pentru guvernul de la Leopoldville". Un ultim eveniment care s-a adăugat în aceste zile a fost reprezentat de cucerirea de către răsculaţi a oraşului Albertville şi formarea unui guvern revoluţionar al provinciei. Greutatea cu care sosesc ştirile din Congo nu oferă o imagine exactă asupra situaţiei ostilităţilor. Observatorii sînt însă de părere că aceste lupte se desfăşoară în favoarea forţelor răsculate şi în defavoarea guvernului. Spre această concluzie concură şi faptul că în ultimul timp unităţile armatei guvernamentale sau nu opun rezistenţă sau refuză să acţioneze împotriva răsculaţilor.

În fruntea mișcării din Kivu se află Soumaliot, fost comisar extraordinar la Kindu. Agențiile de presă occidentale sînt de părere că există legături între răsculații din cele două provincii.

Perspective

Aniversarea proclamării independenței Congoului coincide și cu o altă dată importantă și anume faptul că la 30 iunie unitățile O.N.U. urmează să părăsească definitiv Congo, rămînînd doar o mică flotă de elicoptere și avioane ușoare, precum și unități de poliție cu un efectiv de 400 de oameni recrutați din armata nigeriană. Inițial trupele O.N.U. trebuiau să părăsească Congoul la sfîrșitul anului trecut, dar în baza hotărîrii Consiliului de Securitate, mandatul lor a fost prelungit încă șase luni. „Poporul congolez — a declarat fruntașul politic Gabriel Yumbu — consideră misiunea O.N.U. în Congo încheiată și cere ca aceste trupe să părăsească țara".

Dar de pe acum se fac simțite unele încercări din partea cercurilor guvernamentale de a se prelungi durata staționării trupelor O.N.U. și de a se folosi aceste trupe împotriva răsculaților. Într-o scrisoare adresată lui U Thant, primul ministru al Congoului a cerut în cursul acestei luni trimiterea contingentului O.N.U. în provincia Kivu pentru a acționa împotriva răsculaților. Presa engleză este de părere că această cerere premerge încercarea de a se prelungi în genere mandatul trupelor O.N.U. Secretarul general al O.N.U. nu a dat însă curs acestei solicitări. În răspunsul său, U Thant a arătat că în perioada care a mai rămas pînă la retragerea trupelor O.N.U. din Congo, „nu are sens angajarea unor noi operațiuni, nici măcar a unor operațiuni de poliție".

Perspectivele congoleze sînt asociate

Trupe O.N.U. patrulînd pe străzile localității Kipushi

și altor fapte — mai ales eventualității căderii guvernului Adoula și începerii unor tratative între principalele forțe politice din Congo. Luni, într-o conferință de presă, Adoula a dezmințit că ar intenționa „să abandoneze puterea". Dimpotrivă, el a declarat că va supune aprobării proiectul noii constituții. Apare însă evident că această măsură este o încercare de restabilire a echilibrului rupt.

Pe de altă parte, agențiile de presă și unele ziare îi atribuie lui Kasavubu proiectul convocării unei „mese rotunde" a tuturor liderilor politici congolezi, „inclusiv Chombe, Kalonji și Gizenga" *(Le Monde)*. Ziarele *Courrier d'Afrique* (care apare la Leopoldville) și *Le Soir* (Bruxelles) au publicat interviurile lui Jerome Anamy, ministrul apărării, și Kamitatu, ministrul planului, care s-au declarat favorabili acestei idei.

Totuși, unele rezerve se impun datorită faptului că în scena politică congoleză reapare Mobutu. Întors recent dintr-un turneu în Occident, el a făcut o serie de declarații din care reiese intenția sa „de a interveni" pentru „clarificarea situației". Asemenea declarații sugerează mai curînd eventualitatea unei noi lovituri de stat militare.

Observatorii consideră că situația actuală politică din Congo a intrat într-o nouă etapă, în care rolul forțelor patriotice este foarte important. În ciuda luptei grele care este de așteptat, a rezultatelor poate imprecise, momentul actual aduce un suflu nou în situația din Congo.

Sergiu VERONA

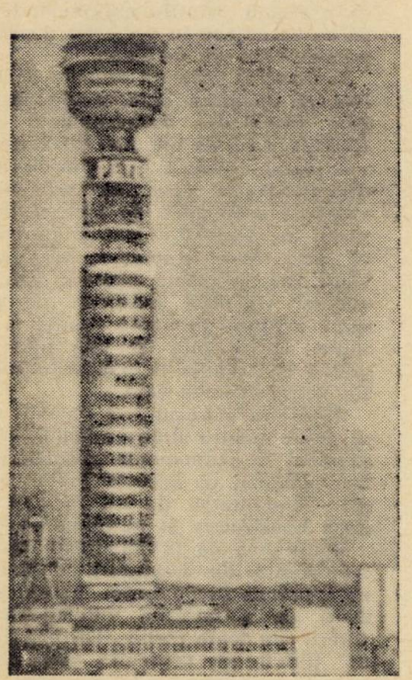

P. O. T.

P.O.T., prescurtarea cuvintelor „Post Office Tower" sau Turnul poștei, sînt azi cunoscute în întreaga Anglie. Pentru nevoile crescînde ale telefoniei — numărul convorbirilor interurbane crește în Anglia cu 14 la sută anual — poșta engleză a luat hotărîrea să aplice soluții tehnice din cele mai noi, și în loc să sporească rețeaua și așa extrem de încîlcită a cablurilor subterane, introduce pe scară largă radiotelefonia, mult mai ieftină. Pentru aceasta este nevoie de o rețea de turnuri-antenă înalte ; în orice caz, mai înalte decît clădirile orașelor. Aceleași turnuri vor servi și la transmiterea emisiunilor de televiziune, înlocuind transmiterile prin cablu.

Turnul Londrei, împreună cu antena sa, are o înălțime de 186 m. Antena din vîrf este o instalație radar pentru previziuni meteorologice, dedesubt sînt etajele cu instalațiile teletehnice de telefonie și televiziune (în viitorii 2—3 ani aici vor fi instalate și utilajele emițătorului televiziunii în culori). La înălțimea de 160 m se află un restaurant rotativ pentru 100 de locuri, care oferă vizibilitate pînă la gurile Tamisei. O rotație completă a restaurantului în jurul axei sale durează 20 de minute, în care timp vizitatorului i se deschide panorama Londrei și a împrejurimilor pînă la zeci de kilometri. La această înălțime, chiar în zilele fără vînt, turnul are oscilații de ordinul a cinci centimetri, care în zile cu vînt ajung la 45 de centimetri fără ca vizitatorii să le simtă însă.

Alte turnuri de telecomunicații vor face legătura cu stațiile de recepționare a programelor de televiziune transmise din alte țări. În total se prevede construirea unei rețele de 36 de turnuri de telecomunicație, care vor permite efectuarea simultană a peste 150 000 de convorbiri telefonice, precum și emisiuni televizate pe 40 de canale.

TINERETUL ŞI PROBLEMELE MAJORE

Revista Lumea s-a adresat unor participanţi la Reuniunea de la Bucureşti a experţilor U.N.E.S.C.O. solicitîndu-le părerea asupra problemelor educării tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc şi prietenie între popoare.

Iată cîteva din răspunsurile primite :

■

PIERRE FRANÇOIS

Conducătorul Diviziei privind activitatea tineretului la U.N.E.S.C.O. — reprezentant al directorului general U.N.E.S.C.O.

Rolul de o excepţională importanţă al tineretului fiind recunoscut, esenţială este acum preocuparea de a-l valorifica în cea mai mare măsură. Cred că începutul trebuie făcut prin a pune la dispoziţia tineretului cunoştinţe temeinice, capabile să formeze o generaţie bine şi complex pregătită. Această necesitate principală este determinată de faptul că tineretul trăieşte într-o lume în continuă transformare, în care vine în contact cu fenomenele unor ample schimbări economice, sociale, politice. Fără o solidă pregătire, tineretul nu va fi în stare să înţeleagă propriile probleme şi problemele altora. Iată de ce acordăm şi trebuie să acordăm educaţiei pe care o numim extraşcolară o valoare tot mai mare.

Trebuie să ne preocupăm pentru a crea tineretului un loc corespunzător în societate. Înţeleg prin aceasta un loc activ, o responsabilitate socială. Guvernele, şcoala, profesorii, organizaţiile de tineret au menirea să creeze tinerei generaţii acest loc util în sensul responsabilităţilor reale care să-i revină şi pe care să le exercite.

Avem îndatorirea de a forma tineretul într-un spirit democratic, de a familiariza pe tineri cu viaţa şi problemele altora, de a-i obişnui să se înţeleagă unii pe alţii şi să înţeleagă problemele, care pot fi diferite sau comune, a-i obişnui să trăiască cu simţ de răspundere în mijlocul colectivităţii.

Considerăm că a educa tineretul în spiritul unei depline conştiinţe faţă de problemele vieţii internaţionale înseamnă în primul rînd a-l educa în spiritul unei mature cunoaşteri a problemelor locale şi naţionale, pentru că pe această bază el poate înţelege mai bine complexitatea legăturilor internaţionale. Şi în această privinţă principalul este răspunderea tineretului faţă de marile probleme ale păcii mondiale şi colaborării internaţionale. Desigur că a fi capabil să răspundă problemelor asigurării păcii înseamnă a fi familiarizat şi a avea o atitudine pozitivă faţă de problemele lichidării colonialismului şi înapoierii economice, faţă de problemele ţărilor în curs de dezvoltare, problemele dezarmării şi securităţii colective. A educa pe tineri în acest mod înseamnă a-i face să devină militanţi activi pentru pacea omenirii, pentru colaborarea tuturor naţiunilor.

Iniţiativa romînească, care a inspirat cunoscutele documente ale Organizaţiei Naţiunilor Unite în problema educării tinerei generaţii în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare, a fost examinată şi dezbătută în mod amplu la U.N.E.S.C.O. Ea a format obiectul unui studiu şi unui raport în cadrul U.N.E.S.C.O. În prezent — şi această reuniune este o probă evidentă — U.N.E.S.C.O. este preocupat să cunoască părerea tuturor ţărilor membre asupra Declaraţiei propusă de Romînia la O.N.U. şi să pregătească apropiata conferinţă internaţională a tineretului de la Grenoble.

■

ZABIHOLLAH SAFA

Decanul Facultăţii de litere din Teheran, vicepreşedintele Comisiei naţionale iraniene pentru U.N.E.S.C.O.

Epoca contemporană simbolizează, între altele, depăşirea stadiului cînd tinerii erau de fapt instrumente ale generaţiilor adulte. În secolul XX tineretul reprezintă o forţă vitală creatoare, generatoare de idei de o excepţională însemnătate, o forţă care poate schimba drumul spre viitor într-un sens progresist. Iată de ce, după părerea mea, şi după experienţa mea de profesor, trebuie să consacrăm multe din eforturile noastre tineretului, să-l deprindem a deveni apt pentru responsabilităţile secolului nostru. Ceea ce este deosebit de important este să educăm tineretul într-un asemenea mod încît acesta, cînd va fi chemat la conducerea societăţii, să poată transmite generaţiei următoare idealuri sănătoase.

O mare valoare are educarea tineretului pentru a face faţă problemelor internaţionale complexe pe care le trăim. Este necesar ca tinerii să fie înarmaţi cu cunoaşterea acestor mari probleme şi să acţioneze pentru soluţionarea lor în folosul întregii omeniri.

Cînd vorbim despre răspunderea tineretului faţă de problemele internaţionale trebuie să ne gîndim la acea răspundere care are în vedere viaţa comună a tuturor popoarelor, interesele primordiale ale păcii şi colaborării internaţionale. Totodată, profesorii, educatorii, organizaţiile de tineret sînt datoare să promoveze o educaţie multilaterală în care idealurile naţiunii respective să se îmbine cu idealurile omenirii.

Fiecare iniţiativă internaţională care urmăreşte asemenea scopuri trebuie sprijinită întrucît corespunde unor imperative extrem de importante. În acest sens, iniţiativa Romîniei care s-a bucurat de succes la Organizaţia Naţiunilor Unite, la U.N.E.S.C.O., şi la alte organizaţii internaţionale este binevenită. Sprijinind eforturile spre înţelegere şi cooperare internaţională, spre respect şi solidaritate între popoare, pentru lichidarea discriminărilor rasiale, consacrăm o operă pe care tineretul o va prelua şi o va duce la rîndul său mai departe. Educarea în spiritul păcii şi coexistenţei paşnice a tineretului este un deziderat a cărui înfăptuire nu trebuie amînată.

Reuniunea de la Bucureşti, la care am avut onoarea să particip, s-a distins printr-o perfectă organizare ea confirmînd totodată oportunitatea iniţiativei Romîniei în privinţa educării tinerei generaţii.

■

AHMED AZIZ SEGROUCHNI

Responsabilul cu problemele de tineret de pe lîngă Comisia naţională marocană pentru U.N.E.S.C.O.

În orice societate tineretul îşi are locul său bine definit ; el reprezintă viitorul societăţii şi orice problemă privind colectivitatea nu poate fi serios studiată fără participarea tinerilor înşişi. Tinerii trebuie să aibă încă de pe acum răspunderea rolului lor în comunitate, să fie pregătiţi pentru rolul constructiv pe care îl vor avea în direcţia consolidării progresului economic şi social, dorit de popoare. Dar tineretului trebuie, de asemenea, să i se dea şi posibilitatea de a acumula cunoştinţe pentru a le valorifica în condiţii optime ; de aici, necesitatea unei educaţii care se făureşte în activitatea de toate zilele şi care pregăteşte tînăra generaţie pentru a servi mai bine umanitatea.

Pentru noi, în Maroc, problema este de a reuşi să găsim o formulă pentru ca preţuind valorile naţionale, tineretul să se încadreze în viaţă cu depline responsabilităţi de cetăţean.

În această privinţă trebuie să semnalăm un fenomen care, poate, este propriu Marocului. Independenţa noastră datează doar de opt ani. În acest interval statul nostru a dobîndit o oarecare experienţă în ceea ce priveşte dezvoltarea economică pe care statele mai vechi au asimilat-o lent şi progresiv şi cu care tinerii respectivi s-au obişnuit. Unul din scopurile noastre este de a călăuzi tineretul marocan pe drumul unei evoluţii înţelepte pentru a-i dezvolta aptitudinile şi a-l ajuta să-şi aducă contribuţia la opera de construcţie întreprinsă în ţară.

Tineretul marocan s-a dovedit capabil să lupte pentru independenţa ţării. Noi studiem în permanenţă resorturile care l-au călăuzit în această luptă pentru a găsi modalitatea de a-l face să acţioneze constructiv şi în noua situaţie.

Reuniunea de la Bucureşti este de o importanţă de nepreţuit, deoarece ea ne-a permis să analizăm factorii susceptibili de a favoriza înţelegerea între tinerii din toate ţările. Am fost deosebit de fericit să reprezint ţara mea la această reuniune unde am avut posibilitatea de a dezbate împreună cu delegaţii din alte ţări natura, preocupările

ALE CONTEMPORANEITĂŢII

tinerei generaţii şi factorii ce determină modul lor de a acţiona în societatea contemporană. Nu pot decît să urez ca recomandările pe care le va adopta reuniunea experţilor să reţină atenţia participanţilor la conferinţa de la Grenoble, şi ca aceasta, la rîndul ei, să-şi consacre eforturile problemelor luptei pentru pace şi înţelegere între popoare şi între tinerii tuturor popoarelor.

În încheiere, daţi-mi voie să exprim mulţumirile mele Comisiei romîne pentru U.N.E.S.C.O. şi tuturor celor care în această ţară au contribuit la uşurarea sarcinilor noastre şi ne-au făcut şederea atît de plăcută.

■

ROBERT PINEL

Membru al Biroului Federaţiei Mondiale a Tineretului Democrat.

Federaţia Mondială a Tineretului Democrat se simte foarte onorată de invitaţia Comisiei naţionale romîne pentru U.N.E.S.C.O. de a asista la această reuniune. Am învăţat mult din experienţa realizată în numeroase ţări privind educarea tineretului în spiritul idealurilor păcii şi înţelegerii reciproce.

Promovarea acestor idealuri în rîndul tineretului este unul din ţelurile principale ale F.M.T.D.-ului încă de la crearea sa, în 1945. În cadrul reuniunii noi am dat numeroase exemple din activitatea F.M.T.D.-ului şi a organizaţiilor sale, în special desfăşurarea marilor iniţiative ca festivalurile, forumurile tineretului mondial etc.

Am arătat de asemenea întreaga însemnătate pe care o acordăm proiectului de declaraţie al O.N.U. asupra promovării în rîndurile tineretului a idealurilor păcii, respectului reciproc şi înţelegerii între popoare. Mulţumim în această privinţă guvernului romîn care a avut o asemenea iniţiativă folositoare tuturor mişcărilor de tineret.

În încheiere, mulţumesc încă o dată prietenilor noştri romîni care aduc o mare contribuţie la cauza promovării idealurilor de pace şi înţelegere în rîndurile tineretului lumii.

■

MIROSLAV LANGÁŠEK

Redactor-şef al publicaţiilor destinate educaţiei extraşcolare din R. S. Cehoslovacă

Dr. HANUŠ KÖRNER

Secretar general adjunct al Comisiei naţionale cehoslovace a U.N.E.S.C.O.

Am vrea să spunem de la început că, Comisia cehoslovacă pentru U.N.E.S.C.O. pe care o reprezentăm la Bucureşti a dat o înaltă apreciere iniţiativei Comisiei naţionale a R. P. Romîne de a convoca o reuniune internaţională consacrată în special elaborării de recomandări către apropiata conferinţă internaţională a tineretului de la Grenoble. Sîntem de părere că problemele educării tineretului în spiritul păcii şi înţelegerii reciproce trebuie să se găsească în centrul preocupărilor acestei mari conferinţe, care va mai avea de discutat şi adoptat măsuri şi asupra altor probleme importante cum sînt rolul tineretului în societate, orientarea profesională, folosirea productivă a timpului liber şi altele.

Reuniunea noastră de la Bucureşti se desfăşoară într-un climat extrem de plăcut datorită în special grijii deosebite manifestată de organizatorii romîni. Putem sublinia cu satisfacţie reprezentarea importantă şi semnificativă a ţărilor în curs de dezvoltare alături de prezenţa experţilor din alte ţări, a reprezentanţilor O.N.U., U.N.E.S.C.O. etc. În ceea ce priveşte participarea noastră la reuniune, noi am vrut, pe de o parte, să ne exprimăm punctul de vedere asupra problemelor fundamentale ale tineretului de astăzi, şi pe de altă parte să împărtăşim din experienţa concretă dobîndită în ţara noastră pentru a o confrunta cu cea din celelalte ţări.

Cunoaştem tineretul romîn datorită numeroaselor contacte avute cu tineretul nostru. Este un tineret sănătos, plin de elan şi optimism, care s-a evidenţiat pe diverse planuri, prin performanţele sale culturale şi sportive. Am avut o nouă ocazie de a ne da seama de acest fapt la spectacolul Ansamblului Uniunii Tineretului Muncitor de la Bucureşti, pe care l-am vizionat luni seara. Sperăm că contactele dintre tineretul romîn şi cehoslovac se vor multiplica în viitor în spiritul idealurilor reuniunii la care avem plăcere să asistăm.

■

IBRAHIM SAMB

Secretar general al Comisiei naţionale din Senegal pentru U.N.E.S.C.O.

Problemele pe care le ridică tineretul (mai cu seamă în ţările în curs de dezvoltare în care creşterea sa demografică este însoţită de drama unor condiţii grele de viaţă) devin tot mai complexe. Considerăm că este necesar să contribuim cu toate forţele la satisfacerea nevoilor tineretului, la asigurarea dreptului său la viaţă şi la demnitate umană. Dar problemele pe care le pun astăzi tinerii nu vor putea fi rezolvate decît dacă vor fi soluţionate marile probleme internaţionale. Ameninţarea războiului atomic şi celelalte probleme grave ale secolului nostru se răsfrîng în mod negativ asupra tineretului, iar această situaţie trebuie contracarată printr-o educaţie făcută în spiritul idealurilor păcii şi colaborării internaţionale. Tineretului trebuie să-i fie create mijloacele, posibilităţile şi condiţiile adecvate pentru un viitor prosper. Şi, desigur, nu poate fi ignorat faptul că trebuie să fie create tineretului condiţii de existenţă prin lichidarea decalajelor între state.

Delegaţia senegaleză, coautoare a propunerii iniţiate de Romînia la Organizaţia Naţiunilor Unite privind necesitatea educării tineretului în spiritul ideilor păcii, respectului reciproc şi înţelegerii între popoare, acordă întregul sprijin difuzării în rîndurile tineretului din toate ţările a acestor nobile idealuri.

Sîntem recunoscători pentru posibilitatea care ni s-a oferit de a vedea în Romînia grija şi efortul care sînt depuse pentru educarea tinerei generaţii. Ideile pentru a căror promovare în întreaga lume Romînia desfăşoară eforturi continue sînt materializate în propria dv. ţară.

Reuniunea experţilor de la Bucureşti se desfăşoară în condiţii optime, prilejuieşte un multilateral şi viu schimb de opinii constructive şi totodată ocazia pentru mulţi dintre delegaţi de a cunoaşte o ţară deosebit de frumoasă.

Fructuosul colocviu în problemele educaţiei tineretului s-a putut desfăşura datorită binevenitei iniţiative a Comisiei naţionale romîne pentru U.N.E.S.C.O., a cărei atenţie şi solicitudine pentru buna desfăşurare a lucrărilor ne-au fost de un nepreţuit ajutor.

Cristian POPIŞTEANU

Convorbire cu

ANTOINE SPINOY

ministrul pentru problemele economiei și energiei al Belgiei

«Sînt convins că Romînia își va realiza în viitor toate obiectivele propuse»

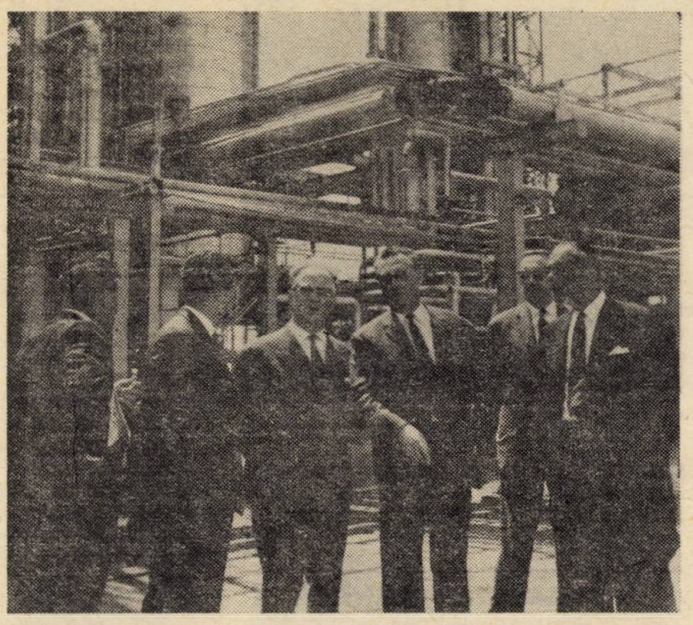

Delegația economică belgiană în vizită la Brazi

Personalitate cunoscută în viața publică a Belgiei, Antoine Spinoy s-a născut în 1906 dintr-o familie de muncitori. El și-a început activitatea politică în cadrul Partidului socialist belgian, activînd un timp ca secretar al unei federații a partidului. În perioada 1937—1938 a fost în Spania ca delegat al unor organizații socialiste.

După cel de-al doilea război mondial, a fost numit consilier prezidențial. A fost ales în cîteva rînduri deputat în parlament. Între 1954—1958 a fost ministru al apărării iar din 1961 ocupă funcția de ministru al economiei și energiei.

Dl Antoine Spinoy, ministrul pentru problemele economiei și energiei al Belgiei, a fost timp de cîteva zile oaspetele țării noastre. Înaintea plecării din București, d-sa ne-a împărtășit cîteva din impresiile culese cu prilejul vizitei în țara noastră.

Oaspetele s-a referit la început la stadiul actual și la perspectivele dezvoltării legăturilor economice romîno-belgiene.

— După cum se știe, există un acord comercial între Belgia și Romînia, care, după depășirea unor dificultăți, se îndeplinește corespunzător. În ultimul timp, relațiile economice au devenit tot mai importante și s-au conturat posibilități noi. Volumul tranzacțiilor care ar putea fi încheiate între diferite sectoare industriale din Romînia și întreprinderile belgiene devine din ce în ce mai mare. Între Romînia și Belgia există o anumită tradiție, care datează dinaintea primului război mondial, o tradiție de relații economice și industriale.

Această vizită mi-a prilejuit contactul cu unele manifestări concrete ale actualei colaborări romîno-belgiene. Am asistat la inaugurarea unei uzine la Valea Călugărească. Tehnicienii romîni și belgieni mi-au vorbit cu multă însuflețire despre excelenta lor colaborare.

Noi apreciem dorința autorităților romîne de a extinde relațiile economice cu Belgia. În ceea ce ne privește, pot să afirm, în numele guvernului belgian, că și noi dorim din toată inima să facem tot posibilul pentru a ajunge la lărgirea acestor relații.

Discuția abordează în continuare problema cooperării economice internaționale, văzută și prin prisma recent încheiatei Conferințe de la Geneva pentru comerț și dezvoltare :

— Este incontestabil că lucrările Conferinței de la Geneva au un mare merit în problema extinderii comerțului mondial ; problema a fost abordată într-un fel cu totul deosebit de cel de pînă acum. Părerea Belgiei a fost și este că trebuie să se ajungă la o extindere a comerțului mondial și că trebuie să se creeze condițiile care să permită această extindere.

Organizarea și extinderea comerțului mondial pot constitui un element extrem de important în relațiile dintre state și popoare, după cum această extindere poate fi un element foarte însemnat pentru țările în curs de dezvoltare. De aceea, eu socotesc că ceea ce s-a făcut la Geneva este foarte important. Țările occidentale sînt legate între ele printr-un anumit punct de vedere comun. Dv. cunoașteți acest lucru. Astăzi, evoluția relațiilor economice tinde spre o dezvoltare a schimburilor dintre țări cu sisteme diferite.

Guvernul romîn dorește o extindere a relațiilor sale economice cu toate țările ; la rîndul său, guvernul belgian apreciază că extinderea comerțului său cu toate țările, printre altele cu Romînia, constituie un element important de apropiere. Guvernul belgian este de părere că această extindere a relațiilor economice constituie un fapt pozitiv care se adaugă la efortul de coexistență depus pînă acum.

Relațiile economice apropie oamenii. De aceea, noi ne străduim să le extindem în măsura posibilului.

În încheiere, oaspetele ne împărtășește impresiile culese cu prilejul vizitei făcute în Republica Populară Romînă :

— Am stat numai 72 de ore în Romînia. În acest răstimp am avut întrevederi cu personalități romîne, politice și economice, și am călătorit în țară, în măsura în care un timp atît de limitat îngăduie aceasta. În timpul vizitei am remarcat că industrializarea se realizează în Romînia într-un ritm intens. Acela care, ca mine, vine pentru prima oară în țara dv. este impresionat de intensa activitate desfășurată pe planul dezvoltării industriale. Dacă mă gîndesc la punctul de plecare al economiei dv. și la ceea ce s-a realizat pînă acum, îmi dau seama de efortul considerabil care a fost depus.

Am văzut că se fac investiții în domeniul industriei grele, al industriei de prelucrare, în sectorul chimiei și în altele ; am constatat, totodată, că se dezvoltă și sectoarele bunurilor de larg consum. Există deci un anumit echilibru în investiții, ceea ce are drept consecință incontestabilă că industrializarea țării este însoțită și de o ridicare a nivelului de trai al populației.

Călătorind în patria dv. am făcut o excursie pînă la Constanța, și apoi spre Brașov. M-a impresionat felul cum este lucrat pămîntul și am impresia că Romînia nu cunoaște o serie de greutăți pe care le au alte țări în domeniul agriculturii.

Mă întorc în țara mea cu ideea că am vizitat o țară unde eforturile sistematice sînt recompensate și încununate de un mare succes. Sînt convins că Romînia își va realiza în viitor toate obiectivele propuse.

Eugen PHOEBUS

Conferința pentru comerț și dezvoltare

ACTUL FINAL

În ședința din noaptea din 15 iunie, Plenara Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare a adoptat în unanimitate Actul final, întocmit de un comitet special, format din 34 de țări printre care și R.P. Romînă. Actul final al acestei Conferințe se deosebește de ceea ce practica internațională curentă denumește un act final prin aceea că el nu reprezintă o simplă inventariere, un proces-verbal al problemelor discutate, — așa cum au propus unele delegații —, ci cuprinde fondul hotărîrilor adoptate de către Conferință, programul de acțiune pe viitor, constituind în ansamblul său un program de măsuri în vederea stabilirii unei noi ordini în relațiile economice mondiale.

În cadrul dezbaterilor cu privire la ceea ce urmează să fie Actul final, delegația romînă s-a pronunțat pentru un document principal al Conferinței, care să pună în relief cu toată vigoarea dorită acordul general realizat de Conferință.

Actul final a fost semnat pînă acum de majoritatea țărilor participante. Semnînd Actul final, R. P. Romînă și-a exprimat asentimentul față de principiile și programul pe care acesta le cuprinde și dorința de a contribui la traducerea lor în viață. În același timp, semnarea Actului final exprimă satisfacția delegației țării noastre de a vedea incorporată în acesta contribuția sa la lucrările Conferinței. Astfel, propunerile R. P. Romîne, care au devenit hotărîri ale Conferinței, sînt reluate de mai multe ori în cuprinsul Actului final (propunerea privind livrările de echipament industrial pe credit, rambursabil în mărfuri din producția obținută, importanța acordurilor pe termen lung pentru dezvoltarea schimburilor internaționale). De asemenea, Actul final reflectă hotărîri ale Conferinței, propuse de țări în curs de dezvoltare, la elaborarea cărora delegația romînă a participat, devenind coautoare (importanța sectorului public pentru industrializarea țărilor subdezvoltate, transmiterea de brevete industriale și cunoștințe tehnice către aceste țări, creșterea veniturilor lor de pe urma turismului ș.a.). Pe aceeași linie putem releva că în documentele adoptate de Conferință și în Actul final și-au găsit un larg ecou principiile prezentate de către țara noastră încă din 1957, printre care principiul egalității suverane și al neamestecului în treburile interne ale altor state, suveranitatea deplină asupra resurselor naturale, principiul nediscriminării în relațiile comerciale dintre țări cu sisteme social-economice diferite.

În legătură cu ultimul principiu trebuie menționat faptul că documentele Conferinței au luat în considerare clasificarea țărilor lumii după nivelul lor de dezvoltare și nu după sistemul lor social-economic sau după alte criterii. În cele ce urmează ne propunem să trecem în revistă problemele principale care se reflectă în textul Actului final.

Premisele economice ale Conferinței

După cum arată Actul final, Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare a fost convocată în urma eforturilor conjugate ale unui important număr de țări membre ale organizației. Ea se înscrie în țelurile majore ale Organizației Națiunilor Unite. Unul din scopurile acesteia, conform Cartei, este de „a favoriza progresul social și a crea condiții mai bune de viață" pentru popoarele lumii, pe baza unei cooperări crescînde între toate țările.

Actul final menționează că punctul de plecare al Conferinței a fost convingerea că trebuie luate de urgență măsuri concrete în vederea „eliminării împărțirii lumii în zone ale sărăciei și zone ale abundenței", a înlăturării „marilor disparități economice dintre națiuni", asigurîndu-se astfel prosperitatea economică și socială a popoarelor dezavantajate în momentul de față din pricina rămînerii în urmă din punct de vedere economic.

În mesajul său adresat Conferinței, Gh. Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Stat al R. P. Romîne, scria: „Omenirea dispune în prezent de imense resurse materiale care, alături de cuceririle extraordinare ale științei, constituie suficiente posibilități pentru a face să dispară de pe planeta noastră fenomenul de subdezvoltare economică — sursă a sărăciei, analfabetismului și maladiilor... Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare este chemată să-și aducă contribuția la atingerea acestor obiective, să răspundă năzuințelor legitime ale milioanelor și milioanelor de oameni din toate regiunile globului pămîntesc... Guvernul romîn a considerat și consideră că un rol de seamă în acest domeniu trebuie să revină Organizației Națiunilor Unite care, în conformitate cu prevederile fundamentale ale Cartei, are datoria să promoveze măsuri de natură să contribuie la lărgirea cooperării economice internaționale, la dezvoltarea economică și creșterea nivelului în lume".

Reprezentantul Kenyei la Conferință sintetiza astfel situația economică a marelui grup de țări subdezvoltate: „Rapoartele specialiștilor și manualele de economie politică continuă să vorbească de un venit mediu pe locuitor de 30, 60 sau 100 dolari în țările în curs de dezvoltare, dar aceste statistici nu-ți permit să-ți dai seama de condițiile de trai extrem de grele de care au parte milioane de oameni din aceste țări. Există milioane de ființe omenești care nu au nici un venit. Ele nu știu cine le va procura masa următoare, nici unde-și vor pune capul cînd se va lăsa noaptea".

Întrebîndu-se „ce este subdezvoltarea?" reprezentantul Guineei la Conferință răspundea: „Dacă economiștii nu s-au pus încă de acord pentru a degaja o definiție precisă, toți admit însă manifestările ei esențiale: proastă nutriție cronică, dimensiuni reduse ale nivelului de trai, productivitate agricolă foarte slabă, industrie cvasi-inexistentă, igienă rudimentară, proporție enormă a analfabeților, folosire incompletă cronică a forței de muncă, dezechilibru permanent al schimburilor cu exteriorul etc."

Statele semnatare ale Actului final, — recunoscînd că pacea și prosperitatea universală sînt strîns legate între ele și că dezvoltarea economică a țărilor în curs de dezvoltare contribuie și la progresul țărilor industrializate, ținînd seama de primejdia pe care o reprezintă decalajul crescînd dintre nivelurile de viață ale popoarelor și convinse de avantajele pe care le prezintă cooperarea internațională pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare în ce privește atingerea unui nivel de viață mai înalt, — au hotărît să recurgă la instituțiile internaționale pentru a favoriza progresul economic și social al tuturor popoarelor. Această convingere a dus deci la convocarea Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, care s-a desfășurat între 23 martie și 16 iunie 1964.

Schimburile comerciale și progresul economic

Progresul economic și social în lume depinde în mod larg de o expansiune continuă a schimburilor internaționale — se arată în Actul final. O vastă dezvoltare a schimburilor echitabile și reciproc avantajoase asigură o bază solidă relațiilor de bună vecinătate dintre state, ajută la consolidarea păcii și îmbunătățirea atmosferei de încredere și înțelegere mutuală între națiuni, favorizează creșterea nivelului de trai și accelerarea progresului economic în toate țările lumii. În țările în curs de dezvoltare accelerarea proceselor de dezvoltare economică depinde într-o largă măsură de creșterea substanțială a părții lor în comerțul internațional.

În ultimii ani, comerțul internațional a crescut în mod apreciabil. Față de 1950, valoarea exporturilor mondiale a sporit de peste două ori. Nu toate țările au beneficiat însă în aceeași proporție de expansiunea comerțului internațional. Între 1950 și 1962, după datele O.N.U., exporturile țărilor în curs de dezvoltare au crescut de la 19,2 la 28,9 miliarde dolari, ceea ce reprezintă o creștere de numai 50 la sută.

Ritmul mediu anual de creştere a exporturilor acestor ţări s-a încetinit din 1950 încoace, el fiind mult mai lent decît al ţărilor industriale, ceea ce a făcut ca partea ţărilor în curs de dezvoltare în exportul mondial să scadă de la circa o treime în 1950 la aproximativ o cincime în 1962. În anul 1963, după cifre estimative, tendinţele au continuat, ţările subdezvoltate înregistrînd o nouă micşorare a părţii lor, la mai puţin de o cincime.

Actul final arată că înrăutăţirea situaţiei ţărilor în curs de dezvoltare în comerţul mondial se datoreşte :

— dificultăţilor crescînde pe care le întîmpină aceste ţări în privinţa sporirii exporturilor lor pe pieţele ţărilor dezvoltate. Aceste dificultăţi îşi au originea în : bariere vamale şi de altă natură (limitări cantitative, tarife etc.) ; înlocuirea unor materii prime provenite din ţările în curs de dezvoltare cu altele produse chiar în ţările industriale (înlocuitori sintetici sau naturali mai ieftini).

După calculele organelor statistice ale O.N.U., în timp ce ritmul mediu anual de creştere a exportului de produse industriale a fost de 3,1 la sută în ultimii 30 de ani, cel al exporturilor de materii prime s-a situat la mai puţin de jumătate, fiind de 1,4 la sută anual. Dacă facem abstracţie de creşterea exportului de petrol brut, atunci ritmul a fost doar de 1 la sută.

— deteriorării raportului de schimb, adică a raportului dintre preţurile mărfurilor exportate (care au înregistrat sistematice scăderi) şi preţurile din importul ţărilor în curs de dezvoltare (caracterizate prin continue creşteri).

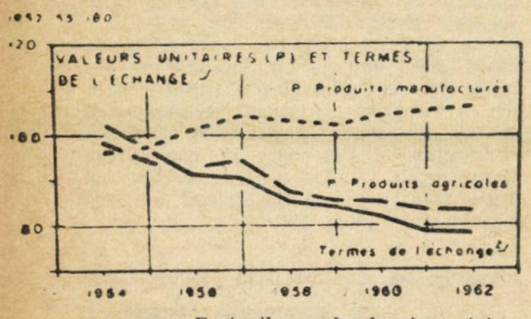

Preţurile produselor importate
Preţurile produselor exportate
Raportul de schimb al ţărilor subdezvoltate

Din 1950 încoace indicele preţurilor produselor primare exportate de către ţările în curs de dezvoltare, raportat la cel al produselor industriale importate de acestea a scăzut cu 26 la sută.

Actul final arată totodată că ritmul lent de creştere a volumului exportului şi înrăutăţirea raportului de schimb al ţărilor în curs de dezvoltare s-au produs într-un moment în care au sporit considerabil necesităţile acestor ţări în ce priveşte importurile de echipament industrial. Aşa cum subliniază Actul final, există o strînsă legătură între ritmul de dezvoltare economică şi cumpărările de mijloace de producţie de către ţările în curs de dezvoltare. Aceasta, deoarece în momentul de faţă ele dispun de capacităţi extrem de reduse în privinţa producţiei de utilaj şi instalaţii industriale, pe care, momentan, şi le pot procura numai din import. Or, pentru a importa cantităţi mari de utilaje e necesar ca ţările subdezvoltate să exporte mult şi ca veniturile lor din export să crească.

După cum se scrie în Actul final, actualele dificultăţi ale acestor ţări decurg în principal din faptul că peste 90 la sută din exporturile lor sînt compuse dintr-un număr foarte restrîns de produse agricole şi materii prime.

Problema comerţului exterior al ţărilor în curs de dezvoltare se complică deci prin faptul că economia lor este unilateral specializată, fiind dominată de monoproducţia comercială (cafea, bumbac, cauciuc, trestie de zahăr etc.). Aşa se explică de ce, în ciuda faptului că ele sînt agrare, ţările în curs de dezvoltare importă totuşi cantităţi apreciabile de produse agricole. Conjugarea importurilor de alimente cu cele de utilaj industrial a determinat ca pe ansamblu ţările în curs de dezvoltare să înregistreze un deficit de aproape 2,5 miliarde dolari anual. După aprecierile experţilor O.N.U., dacă situaţia actuală a acestor ţări în comerţul mondial va persista, atunci în 1970 ele vor înregistra un deficit anual al balanţei comerciale de aproximativ 20 miliarde dolari.

În acelaşi timp, se remarcă în Actul final, cel puţin 3,3 miliarde dolari se scurg anual în străinătate din ţările în curs de dezvoltare ca urmare a plăţii dobînzilor şi profiturilor la capitalul exportat în aceste ţări, ca şi a cheltuielilor făcute de ele în comerţul invizibil (transport, asigurări, turism etc.).

Pe ansamblu, deteriorarea puterii de cumpărare a ţărilor în curs de dezvoltare din 1950 pînă în prezent este de ordinul a peste 13 miliarde dolari.

Sintetizînd tendinţele comerţului exterior al ţărilor în curs de dezvoltare, dr. Raul Prebisch, secretarul general al Conferinţei, scria în raportul prezentat : „A devenit o necesitate ineluctabilă alcătuirea unor noi rînduieli pentru a rezolva gravele probleme care se pun lumii în materie de comerţ şi dezvoltare şi în primul rînd acelea cărora trebuie să le facă faţă ţările în curs de dezvoltare... căci există o tendinţă persistentă către dezechilibru în procesul dezvoltării. Pe cînd exporturile de materii prime — cu foarte puţine excepţii — sporesc într-un ritm deosebit de lent, cererea de import a produselor manufacturate tinde să sporească rapid, cu atît mai rapid cu cît ritmul dezvoltării este mai înalt. Dezechilibrul ce rezultă de aici constituie un factor important al strangulării dezvoltării din exterior. Este deci indispensabil să fie corijat acest dezechilibru pentru ca dezvoltarea să se poată accelera".

Comerţ pentru dezvoltare

Actul final subliniază că există condiţii pentru transformarea comerţului exterior într-un instrument al dezvoltării economice.

Gogu Rădulescu, şeful delegaţiei R. P. Romîne la Conferinţă, a spus în cuvîntarea sa : „Iniţiată ca o Conferinţă pentru comerţ şi dezvoltare, Conferinţa noastră nu-şi va putea îndeplini sarcinile sale decît dacă se va desfăşura ca o Conferinţă de comerţ pentru dezvoltare... Disproporţiile grave în nivelul de dezvoltare al forţelor de producţie din diferite ţări sînt incompatibile cu epoca noastră în care toate popoarele lumii îşi afirmă dreptul la existenţă demnă şi bunăstare... Socotim că a devenit absolut necesară adoptarea de măsuri corespunzătoare cerinţelor epocii noastre şi dreptului fiecărui popor de a-şi asigura progresul economic şi social".

Pentru a transforma comerţul exterior dintr-un factor de dezechilibru economic într-un instrument de dezvoltare, Conferinţa O.N.U. a dezbătut numeroase propuneri, care au fost cercetate şi ţinute în seamă în elaborarea recomandărilor votate de comisiile şi plenarele Conferinţei.

Propunerile transformate în recomandări şi hotărîri ale Conferinţei se axează în special pe cîteva probleme fundamentale :

— măsuri pentru sporirea exportului de materii prime şi creşterea veniturilor din exporturile acestora ;
— măsuri pentru sporirea exportului de produse manufacturate din ţările în curs de dezvoltare ;
— probleme ale comerţului invizibil ;
— finanţarea dezvoltării economice şi a comerţului exterior ;
— instituţiile care să asigure promovarea comerţului între toate statele lumii, punerea în aplicare a recomandărilor şi hotărîrilor Conferinţei şi continuarea activităţii începute.

După cum arăta în discursul său la încheierea Conferinţei, Mircea Maliţa, reprezentantul ţării noastre, „Conferinţa are meritul de netăgăduit de a fi identificat acele resorturi şi procedee ale sistemului comercial internaţional, care creează dezavantaje permanente ţărilor în curs de dezvoltare, împiedicînd eforturile lor spre obţinerea unor ritmuri mai înalte de dezvoltare şi a unui nivel de viaţă mai bun... Cea mai mare parte a ţărilor lumii, care luptă pentru accelerarea creşterii lor economice, au motive multiple, temeinice şi comune să solicite adoptarea unor măsuri în acest scop, pentru însănătoşirea relaţiilor economice internaţionale şi lichidarea practicilor care îngustează şi denaturează comerţul internaţional. De aceea este firesc că în lucrările Conferinţei şi în elaborarea Actului final s-au întîlnit pe aceeaşi poziţie, au exprimat aceleaşi năzuinţe şi au urmărit aceleaşi obiective, numeroase ţări din diferite zone geografice ale lumii, ţări cu diferite sisteme social-politice".

Acţiuni pentru creşterea exporturilor

Dată fiind importanţa primordială a comerţului cu produse de bază (materii prime) pentru progresul economic al ţărilor în curs de dezvoltare, Actul final arată că este necesar şi important să se ia de urgenţă măsuri pe plan internaţional, într-un spirit dinamic şi într-o manieră profundă, pentru a aduce soluţii concertate problemelor comerţului exterior.

Actul final indică necesitatea ca ţările dezvoltate să adopte politici economice de natură să contribuie la dezvoltarea exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare luînd în cadrul acestor politici măsuri cum sînt : reducerea taxelor vamale şi a altor taxe, a impozitelor interne care grevează consumul mărfurilor tropicale, înlăturarea restricţiilor cantitative, a barierelor vamale, tarifare şi de altă natură etc.

În cursul dezbaterilor Conferinţei s-a căzut de acord, după cum arată Actul final, că pentru asigurarea sporirii continue a exportului de materii prime, produse finite şi semifinite din ţările în curs de dezvoltare, un mijloc important îl constituie acordurile comerciale dintre ţările interesate.

În rîndul acestora un rol însemnat îl joacă acordurile pe termen lung.

Autoare a propunerii privind acordurile pe termen lung, R. P. Romînă a încheiat o serie de astfel de acorduri comerciale cu unele țări în curs de dezvoltare și, — după cum au arătat reprezentanții săi la Conferință, — va continua încheierea unor asemenea acorduri, inclusiv acorduri de colaborare economică pe termen lung pentru anumite produse — cu țări în curs de dezvoltare, în vederea lărgirii și stabilizării pe o perioadă mai lungă a schimburilor comerciale. Romînia privește favorabil participarea sa la unele acorduri internaționale pe produse. Aceasta a făcut ca schimburile comerciale dintre țara noastră și țările în curs de dezvoltare să crească în mod continuu.

Textul și anexele Actului final relatează că în **Comisia I-a,** care a dezbătut problemele comerțului cu produse de bază (materii prime), s-au adoptat o serie de rapoarte și recomandări în scopul dezvoltării acestuia. Astfel, se prevede aplicarea unui program internațional de acorduri asupra produselor de bază, care să încurajeze dezvoltarea dinamică și creșterea veniturilor reale ale țărilor în curs de dezvoltare de pe urma exporturilor lor. Națiunile Unite vor acorda sprijin tehnic pentru cunoașterea reciprocă a piețelor de desfacere, iar instituțiile financiare internaționale vor trebui să studieze adoptarea unor măsuri de plăți reciproce, acceptabile pentru țările în curs de dezvoltare și care să favorizeze schimburile dintre ele. Stabilizarea prețurilor și a piețelor a stat de asemenea în centrul atenției lucrărilor comisiei, care a adoptat o serie de recomandări în acest sens (coordonarea producției și comercializării, prețuri stabile, echitabile și remuneratorii, care să reflecte puterea reală de cumpărare a exporturilor acestor țări). Comisia a studiat și efectele negative pe care le are asupra comerțului cu produse de bază concurența materiilor prime sintetice și a înlocuitorilor, punînd în evidență măsuri stimulatorii pentru creșterea consumului de produse naturale.

De asemenea s-a adoptat propunerea privind studierea într-un termen scurt a problemei eliminării obstacolelor și barierelor de orice fel din calea comerțului cu produse de bază.

Tot astfel, pornind de la lucrările **Comisiei a II-a,** care și-a centrat preocupările în jurul exporturilor de produse manufacturate și semifinite, Actul final arată: Conferința recunoaște necesitatea presantă a diversificării și creșterii comerțului cu produse industriale ale țărilor în curs de dezvoltare, în vederea creșterii considerabile a părții acestor țări în comerțul mondial și a accelerării proceselor lor de dezvoltare economică.

Recomandările adoptate de Comisie sînt îndreptate spre: diversificarea economiei pe baza creșterii producției industriale, preconizînd instituirea în acest scop a unui fond internațional de dezvoltare; încheierea de acorduri; lichidarea barierelor vamale și cantitative care afectează importurile unor astfel de produse în țările industriale; încurajarea asistenței tehnice; examinarea acordării unui regim de preferințe generale la importurile din țările în curs de dezvoltare, fără concesii reciproce din partea acestora; intensificarea schimbului de mărfuri industriale dintre țările în curs de dezvoltare.

Probleme ale comerțului invizibil și finanțării

Plecînd de la constatarea că în momentul de față comerțul invizibil este una din sursele care agravează deficitul balanței de plăți a țărilor în curs de dezvoltare, Actul final consemnează o serie de recomandări adoptate în **Comisia a III-a.** Acestea sînt îndreptate spre:

— creșterea veniturilor și a fondurilor de devize de pe urma turismului în țările în curs de dezvoltare (măsuri pentru finanțarea bazei materiale a turismului în aceste țări, mijloace de stimulare a lui etc.);

— micșorarea cheltuielilor făcute de către țările lipsite de flotă maritimă proprie pentru transportul mărfurilor importate și exportate; crearea unei flote internaționale; îmbunătățirea situației veniturilor și cheltuielilor de pe urma comerțului de tranzit, asigurări etc.;

— luarea de măsuri pentru a se transmite, în condiții avantajoase, cunoștințele tehnice și științifice din țările dezvoltate în cele în curs de dezvoltare; acordarea de asistență tehnică prin acorduri bilaterale, ca și prin intermediul instituțiilor internaționale existente în cadrul O.N.U.

Actul final al Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare consemnează și importantele probleme ale finanțării dezvoltării economice și comerțului internațional.

În cuvîntarea sa, șeful delegației R. P. Romîne la Conferință spunea: „Țările în curs de dezvoltare nu dispun de mijloace de plată suficiente în raport cu marile lor nevoi de echipament industrial, fără de care nu-și pot înfăptui industrializarea și valorificarea resurselor de care dispun". De aceea țara noastră privește favorabil îmbunătățirea finanțării internaționale și crearea unor mecanisme internaționale în cadrul O.N.U. adecvate acestui scop. „Finanțarea ar putea să aibă ca obiect livrarea de echipament și instalații fie pentru construirea de noi obiective industriale, fie pentru extinderea sau reutilarea unor unități de producție, îmbunătățirea calității produselor, lărgirea gamei de produse etc.".

Principalele recomandări adoptate în cadrul lucrărilor Conferinței — și menționate în Actul final — privesc:

— înființarea unui Fond de dezvoltare industrială al O.N.U., și transformarea treptată a actualului Fond special al Națiunilor Unite, în așa fel încît să se asigure o cooperare internațională eficace în domeniul asistenței financiare și tehnice;

— participarea la finanțarea dezvoltării economice a țărilor subdezvoltate cu o sumă anuală cît mai apropiată de 1 la sută din venitul național al fiecărei țări dezvoltate;

Realizarea acestei recomandări va asigura un fond anual de aproximativ 10 miliarde dolari în vederea asistenței financiare a dezvoltării, adică aproape dublu față de cel actual.

— livrarea de echipament industrial pe credit, rambursabil prin cote-părți din producția obținută, sau prin alte produse ale țării debitoare.

Recomandarea a constituit prima hotărîre de fond a Conferinței, avînd la bază propunerea R. P. Romîne.

— dobînda pe care o vor percepe creditorii la sumele împrumutate țărilor în curs de dezvoltare să nu depășească 3 la sută;

— îmbunătățirea activității de finanțare a Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) și a Băncii internaționale de reconstrucție și dezvoltare (B.I.R.D.).

Instituțiile internaționale

Una din problemele cele mai viu disputate în cadrul lucrărilor Conferinței a fost aceea a instituțiilor ce trebuie create pentru a promova pe viitor comerțul internațional.

Instituțiile a căror înființare a fost aprobată în unanimitate prin recomandarea adoptată în cadrul plenarelor din ultima perioadă a Conferinței sînt:

— **Conferința mondială pentru comerț și dezvoltare.**
Înființată în baza art. 22 al Cartei O.N.U., Conferința se va reuni la cel puțin 3 ani, fiecare țară trimițîndu-și reprezentanți.

— **Consiliul pentru comerț și dezvoltare** organ executiv permanent.
El este larg reprezentativ, reflectînd prin componența sa grupurile de țări existente în momentul de față. Hotărîrile Consiliului se iau prin majoritate simplă, fiecare țară avînd dreptul la un vot. El se reunește de cel puțin două ori pe an. Cele 55 de țări care au fost alese să reprezinte grupurile în consiliu sînt: **31 țări în curs de dezvoltare,** după cum urmează: 9 latino-americane, 22 afro-asiatice; **6 țări socialiste** (printre care și Romînia); **18 țări occidentale industriale.**
Consiliul va crea:

— **Comisii specializate** pe problemele majore ale comerțului internațional (materii prime, produse fabricate și semifinite, comerț invizibil etc.).

— **Un secretariat permanent,** în frunte cu dr. Raul Prebisch, secretar general al Conferinței.

■

Una din problemele pe care noile instituții comerciale internaționale sînt chemate să le rezolve este elaborarea **Principiilor cooperării economice internaționale.**

Actul final cuprinde, ca recomandări dintre cele mai importante, un număr de principii generale destinate să călăuzească relațiile și politicile comerciale în vederea dezvoltării. Aceste principii consacră idei fundamentale cum sînt: egalitatea suverană a statelor, autodeterminarea popoarelor și neamestecul în afacerile interne, nediscriminarea în funcție de sistemul social-economic, dreptul suveran al oricărei țări de a face comerț și de a dispune liber de resursele sale naturale, întărirea relațiilor pașnice și a cooperării între națiuni, realizarea unei noi diviziuni internaționale a muncii care să corespundă în special intereselor și nevoilor țărilor în curs de dezvoltare etc. În legătură cu adoptarea acestor principii și înscrierea lor în Actul final, în Conferință s-a dus o luptă între două linii fundamental diferite: aceea după care aceste principii nu ar trebui să fie cuprinse în Actul final ci într-o anexă, — și ideea țărilor în curs de dezvoltare și a țărilor socialiste, după care principiile, dat fiind importanța lor, trebuie să fie cuprinse în însuși actul final.

Adoptarea în unanimitate a Actului final și semnarea lui de către statele participante încheie în mod rodnic bilanțul Conferinței, constituind un început ireversibil în direcția dezvoltării relațiilor economice internaționale.

N. S. STĂNESCU

FEDERAȚIA MONDIALĂ A OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

În aceste zile are loc la București sesiunea Consiliului Executiv, precum și cea a Comitetului editorial al Federației mondiale a oamenilor de știință (World Federation of Scientific Workers).

Federația mondială a oamenilor de știință a fost întemeiată în 1946 din inițiativa marelui fizician și fruntaș al gîndirii și acțiunii progresiste Frédéric Joliot-Curie, precum și a profesorului John Bernal, de asemenea fizician de renume mondial, actualmente președinte executiv al Prezidiului Consiliului Mondial al Păcii.

În prezent, federația este prezidată de profesorul C. F. Powell, laureat al Premiului Nobel pentru fizică, cunoscut prin lucrările sale asupra particulelor mezoni. În munca sa de conducere, el este asistat de vicepreședinții F.M.O.S., academicianul Oparin (U.R.S.S.), profesorul Norregard, (Danemarca), profesorul chinez Chou Pey-yuan, academicianul Ivan Malek (R. S. Cehoslovacă), dr. Biquard, (Franța), secretar general al F.M.O.S.

În activitatea sa, Federația mondială a oamenilor de știință se călăuzește după „Carta oamenilor de știință" și după „Constituția Federației", documente inspirate de o concepție progresistă, de principii umaniste asupra valorii și rolului social al științei în societatea contemporană, asupra datoriilor și sarcinilor ce revin oamenilor de știință în dezvoltarea civilizației și apărarea păcii.

În această epocă, în care știința se dezvoltă în proporții colosale, cînd ea a devenit aptă să cucerească Cosmosul, să aducă omenirii o nemaicunoscută bunăstare materială sau o catastrofă cu urmări incalculabile — meseria de lucrător științific (scientific worker) implică mari responsabilități. Ele se referă, pe de o parte, la munca științifică însăși, pe de altă parte, la societate.

În ce privește știința, Carta recomandă :

a) rectitudinea muncii științifice, prin împiedicarea alterării și mistificării cunoașterii științifice ; b) publicarea completă a rezultatelor științifice ; c) colaborarea oamenilor de știință, fără deosebire de bariere sociale sau naționale ; d) dezvoltarea științei în spiritul unui just echilibru între științele fundamentale și cele aplicate.

În ceea ce privește răspunderea omului de știință față de societate, Carta prescrie :

a) studierea implicațiilor științei în fiecare disciplină specială, pentru problemele economice, sociale și politice curente ; b) cercetarea unor noi metode științifice pentru a combate foametea și bolile ; c) informarea popoarelor și guvernelor asupra folosirii depline a progreselor continue ale științei.

Dar Carta precizează că omul de știință are datorii nu numai față de știință ca atare și față de societatea căreia îi aparține, ci și față de omenire. În această privință omul de știință e dator :

a) să păstreze caracterul internațional al științei ; b) să studieze cauzele fundamentale ale războaielor ; c) să acționeze împotriva folosirii științei în scopuri de război și îndeosebi împotriva metodelor de distrugere în masă ; d) să se opună mișcărilor inspirate de idei antiștiințifice ca, de pildă, iraționalismul, intuiția mistică, inegalitatea rasială și glorificarea forței.

Iată un program, o Cartă, care reprezintă un efort serios pentru a defini drepturile și datoriile oamenilor de știință în epoca contemporană, în care știința se dezvoltă impetuos, cînd ea a devenit o imensă forță materială și cînd, „bine și în spirit umanist utilizată, ea poate aduce omenirii o prosperitate unică, dar, incorect și în spirit retrograd și antiumanist folosită, ea poate aduce suferințe fără seamăn și dispariția, parțială sau chiar totală, a omenirii".

De aceea, preambulul Constituției F.M.O.S. proclamă :

„Oamenii de știință nu mai pot să accepte pasiv abuzarea de știință, care nu numai că provoacă suferințe și pierderi inutile, ci împiedică progresul științei însăși. Știința nu poate fi integral folosită pentru binele omenirii decît într-o eră de pace și colaborare internațională, iar oamenii de știință au, prin urmare, o răspundere mai mare decît a celorlalți cetățeni în menținerea unor relații politice stabile între națiuni".

Valoarea de cunoaștere a științei și puterea ei de transformare a naturii este universal cunoscută și recunoscută. Știința este o extraordinară pîrghie a progresului material și spiritual. Numai unii ideologi iraționaliști, mistici, retrograzi se încăpățînează într-o anacronică depreciere a științei.

În ciuda lor, este evident că știința a devenit o inegalabilă forță materială și o componentă a umanismului modern.

Încă la începuturile epocii moderne, marele filozof englez Francis Bacon, preamărea, în termeni entuziaști, valoarea cognitivă și transformatoare a științei — *scientia propter potentiam.*

Știința și puterea omului sînt unul și același lucru, spune Bacon, dar, adaugă el, știința are valoare în măsura în care ea instaurează „domnia omului" (regnum hominis).

Știința s-a născut *din* practică și *pentru* a servi practicii, puterii, bunăstării și fericirii omului. Prin esența sa, ea e menită să servească omenirii, nu să îi aducă suferințe sau pieire. Știința implică o etică pur intelectuală, care constă în respectarea regulilor și onestității cercetării — *bona mens,* cum spunea Descartes — dar și o etică mai cuprinzătoare — slujirea patriei, a omenirii, a fericirii și a bunei înțelegeri între popoare.

Carta și Constituția Federației mondiale a oamenilor de știință se referă, deopotrivă, la etica intelectuală a cercetării științifice, precum și la îndatoririle propriu-zis etice ale omului de știință — *scientia propter potentiam hominis.*

Iată considerațiile pentru care Asociația oamenilor de știință din R. P. Română este fericită de a găzdui cea de-a 25-a sesiune a Consiliului Executiv al F.M.O.S. și de a contribui în mod direct la buna desfășurare a lucrărilor ei.

Acad. Athanase JOJA
Președintele Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română

JOSÉ ARTIGAS

În istoria luptelor pentru independență și suveranitate națională din America Latină, numele lui José Artigas se află înscris pe prima pagină. După două sute de ani de la nașterea sa, idealul de libertate pe care l-a servit cu abnegație și dăruire totală reprezintă o cauză comună pentru milioane de oameni. La recomandarea Consiliului Mondial al Păcii, eroul național al Republicii Uruguay este sărbătorit zilele acestea în toate țările lumii.

José Artigas s-a născut la Montevideo în anul 1764, la 19 iunie. Colonizat în secolul al XVII-lea, Uruguay-ul (denumit pe atunci Banda Oriental) făcea parte din viceregatul spaniol del Plata al cărui centru politic se afla la Buenos Aires, împreună cu actualele teritorii argentinian și paraguayez, precum și cu unele mari provincii din Bolivia, ca Potosi și Cuyo chilean. Montevideo, „o fortăreață cu pretenții de orășel" s-a dezvoltat repede, datorită poziției sale geografice privilegiate, devenind un principal port comercial. Populația creolă (indienii *charruas* fuseseră exterminați aproape în întregime) se îndeletnicea cu creșterea vitelor și comercializarea produselor obținute.

Secolul al XIX-lea a găsit populația din America Latină în pragul luptelor pentru independență. În 1810 creolii din viceregatul del Plata, folosind slăbirea autorității Spaniei, ca urmare a ocupării acesteia de către trupele franceze, înființează o juntă guvernamentală la Buenos Aires, suprapunîndu-se conducerii viceregelui spaniol.

Înainte, cînd în 1806 și 1807 trupele engleze încercaseră să cucerească Buenos Aires-ul, José Artigas s-a prezentat guvernatorului spaniol Luis Huidobro de la Montevideo oferindu-se să facă parte din expediția care se pregătea pentru a pleca la Buenos Aires. Pînă atunci Artigas participase deja la multe acțiuni de luptă și devenise unul dintre cei mai populari și curajoși căpitani de armată. Victoria repurtată asupra trupelor engleze se datorește în mare parte acțiunilor sale. Atunci cînd însă viceregele spaniol, Francisco Xavier Elio, a declarat război juntei de la Buenos Aires, Artigas părăsește Montevideo și se alătură acesteia. A fost clipa în care Artigas a intrat deschis în lupta pentru independență, împotriva puterii spaniole. Felul în care a știut să atragă de partea sa imensa majoritate a locuitorilor din Uruguay, împotriva dominației colonialiste, a făcut din Artigas unul dintre cei mai iubiți conducători.

Nararea evenimentelor care au avut loc după aceasta este făcută de însuși Artigas: „Un pumn de patrioți se declaraseră liberi în Mercedes. A fost primul glas al locuitorilor de aici, însoțit de victoria din 28 februarie 1811 (împotriva armatelor spaniole — n.n.), zi memorabilă care a pecetluit primii pași spre libertate ai acestui pămînt, zi de care nu ne vom putea aminti niciodată fără emoție, oricare va fi soarta noastră". De la Mercedes, la 11 aprilie, se adresează locuitorilor cu o cuvîntare înflăcărată: „Unire, dragi compatrioți, și fiți siguri de

victorie. *Vencer o morir* să fie deviza noastră". Scurt timp după înfrîngerea armatelor spaniole la Soriano, Yi, Colla, Paso del Rey etc., insurecția aprinsă de Artigas a eliberat aproape întreaga țară. A rămas memorabilă victoria din cîmpiile localității Las Piedras, unde 1 000 de patrioți înarmați numai cu cuțite, sub comanda lui Artigas, au înfrînt definitiv o întreagă armată spaniolă bine instruită și la fel de bine înarmată. În fața unei victorii deja sigure, junta de la Buenos Aires trimite în Uruguay 1 400 de oameni nu atît pentru a-l sprijini pe Artigas cît pentru a-și însuși meritul acestei victorii. Belgrano preia conducerea întregii armate eliberatoare, secondat de Rondeau, un coleg de școală al lui Artigas. În fața acestei situații Artigas se declară în dezacord cu măsurile de înlocuire întreprinse de juntă, iar după un timp renunță la toate onorurile care i se făcuseră. Mai tîrziu el va străbate distanța dintre provinciile uruguayene San José și Salto, urmat de întreaga populație din localitățile pe unde a trecut, într-un mare marș al poporului pentru libertate. Întreg poporul răsculat s-a situat de partea sa, acționînd cu curaj și pricepere împotriva armatelor spaniole sprijinite la cererea viceregelui Francisco Elio, de trupe portugheze, cîștigînd victorie după victorie.

În 1815 principiile lui Artigas enunțate încă din timpul luptelor de la Yi își încep perioada de triumf. *Liga Federală*, concepută de acesta ca o mare uniune de state independente cuprinzînd popoarele din Misiones, Corrientes, Entre Rios, Santa Fé, Cordoba (numai în prima parte) și Banda Oriental prinde viață. Se păstrează din acești ani de relativă liniște o serie de proiecte întocmite de José Artigas, proiecte care îl relevă ca pe unul dintre marii vizionari ai unei epoci viitoare de progres. Dintre acestea, proiectul de reformă agrară din 10 septembrie 1815 rămîne, poate, pînă azi un adevărat plan de reformă agrară pentru multe din țările latino-americane. Ideile politice și sociale ale lui Artigas au constituit idealul de libertate al întregii populații din America Latină. Pe ruinele puterii colonialiste spaniole, el trasa liniile principale ale formării statelor naționale independente.

Devenit sufletul (El Protector) Ligii Federale, Artigas a pus ca principale probleme în fața guvernului, în afara planului de reformă agrară, problema repopulării regiunilor rămase pustii, dezvoltarea comerțului cu țările vecine, formarea unei marine comerciale, problema înființării de școli, biblioteci publice, editarea de cărți și periodice, organizarea administrativă, înființarea poștei etc.

„Protectorul — notează Robertson, un contemporan al său — dicta tot timpul, de dimineață pînă noaptea tîrziu, la doi secretari care ocupau în jurul unei mese de brad singurele scaune care existau în cameră".

Concentrate la Rio de Janeiro încă din 1814, trupele portugheze reîncep, după 1818, atacurile împotriva Ligii Federale. La 23 ianuarie 1820, după bătălia de la Tacuarembo, ele devin stăpîne definitive pe situație. În august 1820, Artigas cere dictatorului paraguayez Jose Gaspar Rodriguez Francia intrarea în țara acestuia.

Uruguayul va aparține Braziliei sub denumirea de Provincia Cisplatina, pînă în 1825, an în care 33 de partizani ai ideilor lui Artigas debarcă la Agraciada, reușind să strîngă din nou masele largi ale populației uruguayene împotriva dominației străine și, după lupta de la Ituzaingo din 1827, proclamă independența țării. Visul lui Artigas era îndeplinit. El se afla însă de șapte ani în Paraguay, unde a trăit aproape 30 de ani izolat în San Isidoro del Labrador, avînd la dispoziție „o mică proprietate și o casă cu patru încăperi". Mulți înclină să creadă că Artigas ar fi intenționat să-l atragă de partea sa pe Francia în vederea unei noi acțiuni eliberatoare, dar încercările lui de a vorbi cu acesta nu au avut nici un rezultat. În 1840, la moartea lui Francia, vîrfurile militare din Paraguay care își asumaseră conducerea țării s-au temut, datorită marii lui popularități, să-l lase pe Artigas în libertate și au ordonat punerea lui în cătușe. În 1841, de la Montevideo s-au inițiat unele demersuri pentru întoarcerea sa în patrie. Artigas a refuzat. Refuzase acest lucru încă din martie 1831 cînd Rivera, președinte al Republicii Orientale del Uruguay, îi scria lui Francia recunoscînd meritele deosebite ale eroului exilat, „merite care au dus la independența absolută a statului Oriental..." Și a refuzat în continuare, murind la 23 septembrie 1850. Abia la cinci zile după aceea, în Asuncion se publica un necrolog, în care se afirma că în tot timpul acestui îndelungat exil „nu i-a lipsit nimic și că a murit de bătrînețe la nouăzeci de ani.."

Nu marmura cioplită și nici bronzul nu l-au impus ca pe o prezență continuă generațiilor, ci viața sa convertită în simbol al libertății popoarelor din America Latină.

D. NOVĂCEANU

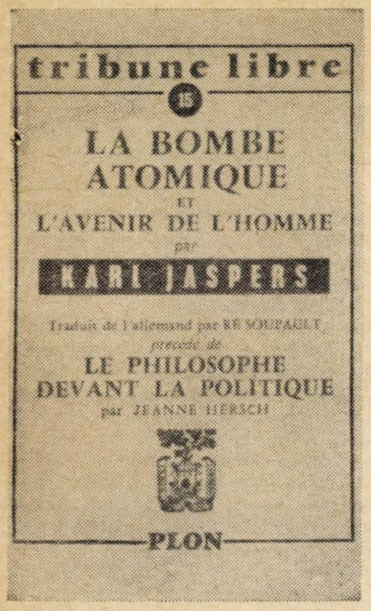

o sociologie a „eșecului uman"

Pe marginea lucrării „Bomba atomică și viitorul omenirii" de K. JASPERS

Apărută recent în traducere franceză, vasta lucrare a lui Karl Jaspers **„Bomba atomică și viitorul omenirii"** *) atrage din nou atenția asupra gîndirii aceluia care a fost caracterizat drept „filozoful de nepătruns" (F. Heinemann, **Existentialism and the Modern Predicament,** Harper & Brothers, N. Y. 1954, p. 73). Cele aproape o mie de pagini ale lucrării, în care se emit judecăți de valoare asupra evoluției relațiilor internaționale și asupra „destinului umanității", resuscită controversa între acei care continuă zadarnic să vadă în existențialism un panaceu pentru soluționarea marilor probleme ale contemporaneității și acei care, oricît ar aprecia abilitatea raționamentelor, sînt nevoiți să conchidă : „această carte ne decepționează" (M. Blanchot **„L'Apocalypse deçoit"** în **La nouvelle revue française** nr. 135, martie 1964, p. 488).

Discuțiile în jurul concepției lui Jaspers nu pot fi desprinse de discuțiile în jurul semnificației existențialismului, învestit în mod nejustificat de promotorii lui cu atributul de a fi unicul curent care abordează așa-numitele probleme „existențiale" : sensul vieții, suferința, moartea, alegerea căii de acțiune etc. Existențialismul nu se caracterizează însă prin faptul că **pune** aceste probleme (tratate încă de Socrate, de neoplatonici sau de Epicur), ci prin modul **cum le pune,** și, mai ales, prin modul **cum le soluționează.** Atribuind o accepțiune subiectivă și irațională conceptului de **„existență"**, Sören Kierkegaard — și toți existențialiștii care i-au succedat — consideră omul drept o ființă care nu are „esența" sa proprie ci și-o creează prin existența sa — în funcție de modul în care alege în fiecare situație dată între diferite posibilități sub impulsul trăirii intense a sentimentelor de groază, neliniște, spaimă, desperare. Renunțați la cunoașterea științifică, abandonați pretențiile de a raționaliza universul și retrageți-vă în dimensiunile subiectivității, spre a descoperi acolo „misterul vieții umane" — acestea sînt recomandările frecvente ale existențialiștilor. „Strigătele lor — remarcă filozoful progresist american Barrows Dunham — au răsunat atît de asurzitor și s-au dovedit atît de avantajoase burgheziei din Occident, încît ei au fost observați imediat și au început să fie lăudați".

În acest cor al existențialismului contemporan, filozofia lui K. Jaspers aduce unele disonanțe. După Jaspers, experiența primordială a omului — generatoare a întregii sale istorii — este „sesizarea fragilității poziției sale în lume", care i-ar permite să dobîndească „conștiința propriei subiectivități" și i-ar oferi mobiluri de acțiune într-o lume care îi este ostilă. Jaspers prezintă sistemul său ca pe un apel adresat omului de a accepta, prin reflecții în „situații-limită", că este o ființă destinată suferinței și eșecului. Astfel, filozofia lui K. Jaspers, departe de a fi o stație seismografică ce înregistrează înstrăinarea umană generată de capitalism, ne apare, la o analiză atentă, ca fiind ea însăși o **manifestare a acestei înstrăinări.** Numai astfel se explică de ce ea atribuie naturii umane ceea ce este de fapt o consecință a relațiilor de exploatare.

* *Die Atombombe und die Zukunft des Menschen,* R. Piper Verlag, München 1958.

I Existențialismul și relațiile internaționale

Atît prin conținutul cît și prin structura sa, filozofia lui Jaspers se dovedește inaptă să se pronunțe, într-un fel sau altul, asupra soluționării diferitelor aspecte ale relațiilor internaționale. A. W. Levi remarcă pe drept cuvînt că atitudinea nihilistă față de principiile morale și politice „este pricină de încurcături pentru acela care ar vrea să cerceteze referințele existențialismului la relațiile internaționale contemporane" (A. W. Levi, **The Meaning of Existentialism for Contemporary International Relations,** în **Ethics,** vol. LXXII, nr. 4, iulie 1962, p. 235).

De aceea stîrnește nedumerire intenția lui K. Jaspers de a transforma existențialismul într-un fel de **sociologie a relațiilor internaționale,** exprimată fățiș în lucrarea sa despre „bomba atomică și viitorul omenirii". Aceasta ar presupune anumite aprecieri, științific fundamentate, asupra sensului istoriei, în timp ce pentru existențialism istoria n-are un sens care să poată fi cercetat științific — iar, în măsura în care se poate totuși vorbi de un „sens al istoriei", el ar fi mereu creat și modificat în virtutea unor mobiluri irație-nale. Pe de altă parte, „o concepție asupra istoriei care ar vrea să înțeleagă ansamblul problemelor umane ar trebui să includă în ea viitorul. Cu toate acestea — susține categoric același autor — cercetarea nu poate să-l exploreze" (Karl Jaspers, **Origine et sens de l'histoire,** Librairie Plon, Paris, 1954, p. 175), recunoscînd astfel limitele principiale ale unei concepții care, excluzînd determinismul, nu mai poate oferi perspectivă dezvoltării sociale și cîmp de manifestare libertății umane. În sfîrșit, o concepție care atribuie o semnificație crucială alegerii și deciziei umane ar părea în măsură să atribuie un rol activ factorului politic și să preconizeze un anumit program politic — dar existențialismul lui K. Jaspers identifică nejustificat politica și morala, afirmînd că soluțiile politice sînt exclusiv soluții morale, iar **moralitatea** rezidă în însuși faptul angajării într-o acțiune, semnificația ei stabilindu-se independent de caracterul acestei acțiuni, independent de rolul ei progresist sau reacționar, fiind deci situată în afara oricăror criterii obiective.

În lumina acestor considerente, pentru Jaspers relațiile internaționale nu cuprind **probleme** susceptibile a fi rezolvate, ci sînt reductibile la **situații** ale vieții morale, caracterizate prin ambiguitate și printr-o permanentă **stare de criză.** „Întreaga concepție a lui Jaspers asupra relațiilor internaționale este întemeiată pe un sens al crizei", remarcă A. W. Levi (op. cit. p. 236). Singularizînd unele efecte psihologice ale ascuțirii contradicțiilor economice, politice și sociale din lumea capitalistă (teama, îngrijorarea, anxietatea), K. Jaspers ajunge să transforme aceste simptome în principii explicative și să întrevadă eventuala ieșire din această situație pe un plan transcendent, dincolo de orice activitate practică politică a maselor, prin dobîndirea unei „credințe metafizice" (identificată cu mesajul filozo-

fiei sale) de către fiecare individ în parte. J. P. Sartre — de pe poziţiile unei alte variante a existenţialismului — a denunţat caracterul antiumanist al acestei concepţii, remarcînd just că Jaspers apare în orizontul european cînd gîndirea burgheză, regretă pierderea idealurilor şi încearcă să ridice această lipsă a idealurilor la rangul de „credinţă", transformînd-o într-o trambulină pentru a refuza orice activitate practică în genere şi pentru a şterge liniile de demarcaţie dintre politica în favoarea păcii şi cea în slujba războiului. K. Jaspers afirmă textual că nu războiul este continuarea politicii cu alte mijloace, ci **politica este urmărirea războiului cu alte mijloace** — ceea ce duce la concluzia diversionistă că războaiele sînt generate nu de interesele oligarhiei monopoliste, ci de anumite constante psihologice şi morale care stau la baza politicii. De aci decurge imperativul formulat de K. Jaspers : trăieşte sub coşmarul iminentului naufragiu al omenirii ! Frica ar trebui acceptată, întreţinută, exaltată — spune K. Jaspers — pentru că numai „cît timp teama există, îi rămîne omului o şansă de a birui" (**Origine et sens de l'histoire**, p. 187). Concluziile cinice ale lui Jaspers nu se sprijină pe o analiză obiectivă a relaţiilor internaţionale contemporane, ci ele sînt deduse speculativ din concepţia sa filozofică formulată cu mult înainte, independent de problemele pe care le consideră acum „obiect de cercetare". Ele nu au nici o contingenţă cu realităţile epocii noastre, ci rezultă din extinderea nejustificată asupra noilor probleme a unor teze care izvorăsc dintr-un mod mistificat de reflectare a procesului dezvoltării sociale.

Baza teoretică a concepţiei lui Jaspers despre relaţiile internaţionale o constituie „doctrina celor două legi". Pentru Jaspers, existenţa umană „autentică" presupune orientarea omului spre sine însuşi, ocolirea frămîntărilor cotidiene care ar conferi omului doar o existenţă „neautentică". Viaţa omului — independent de condiţiile istorice şi sociale — ar fi supusă acţiunii a două puteri divergente, cu efecte tragice : **legea zilei** (care i-ar cere claritate, consecvenţă, fidelitate, i-ar comanda să-şi formuleze idealuri şi să le realizeze în lume) şi **pasiunea nopţii** (care i-ar inspira omului dorinţa de a refuza comandamentele raţiunii, precipitîndu-l spre „realizarea" existenţei sale prin distrugere şi ruinare). Jaspers susţine că această ambiguitate a existenţei umane — supusă antinomiei „zilei" şi „nopţii" — ar face raţiunea neputincioasă. Omul nu poate cunoaşte lumea aşa cum este, ci aşa cum îi apare prin lectura „cifrului" pe care îl oferă experienţa trăită, îndeosebi în acele „situaţii-limită" cînd tensiunea cerinţelor antinomice ale „zilei" şi „nopţii" atinge apogeul. Asemenea situaţii-limită sînt, după K. Jaspers, **eşecurile** şi, în cele din urmă, **moartea.** După ce a plăsmuit două simboluri de domeniul fantasticului, K. Jaspers consideră că doar prin moarte cele două personaje plăsmuite de imaginaţia sa se vor contopi. În acest mod, moartea este pusă să descurce ceea ce filozofia lui Jaspers a încurcat.

În existenţialismul lui Jaspers se manifestă o tendinţă tipică pentru idealismul antropologic contemporan : moartea devine obiect principal de meditaţie filozofică. Incapabili să dea un răspuns adecvat multiplelor probleme pe care le ridică **viaţa,** o pleiadă de filozofi îşi îndreaptă „reflecţiile metafizice" asupra **morţii,** cu un dublu obiectiv : să prezinte contradicţiile specifice orînduirii capitaliste drept contradicţii generale ale vieţii şi să postuleze totodată eternitatea lor sau — ceea ce este acelaşi lucru — rezolvarea lor „dincolo de viaţă".

Eşecul „sociologiei eşecului"

Dezvoltarea tehnicii moderne este — după Jaspers — factorul hotărîtor care a determinat distrugerea unei scări de valori spirituale stabilite încă în jurul anului 500 î.e.n., în perioada de înflorire a culturii eline. Prin crearea bombei atomice, ştiinţa şi tehnica ar fi adus societatea într-o situaţie limită, în pragul „eşecului".

În lucrarea **Bomba atomică şi viitorul omenirii,** Jaspers afirmă că existenţa bombei atomice deschide „o nouă pagină în istoria omenirii" pentru că permite nu numai omului individual, ci omenirii în ansamblul ei, să se sinucidă. Oricare ar fi măsurile de prudenţă — spune el — nu mai putem da înapoi : tehnica a creat posibilitatea de a distruge totul. Deşi consideraţiile sale conţin unele exagerări şi sînt viciate **ab initio** prin aceea că tehnica este privită ca ceva „în sine", independent de natura orînduirii sociale care determină caracterul aplicării ei — Jaspers sesizează că bomba atomică a schimbat ceva, şi acest fapt trebuie apreciat pozitiv. El are mereu în vedere faptul că apariţia, dezvoltarea şi acumularea armelor nucleare au produs schimbări esenţiale în modul de ducere a războiului, precum şi în amploarea efectelor distructive pe care acesta le-ar avea pentru întreaga omenire. Este evident că o conflagraţie mondială în care s-ar folosi armele nucleare ar duce la distrugerea unor ţări şi popoare întregi, beligerante sau nebeligerante, la exterminarea a sute de milioane de oameni şi ar crea o gravă primejdie biologică pentru specia umană.

Dar, în acelaşi timp, nu pot fi acceptate generalizările şi, în ultimă instanţă, **concluziile** la care ajunge Jaspers pornind de la constatarea iniţială. El nu înţelege că existenţa armelor rachetonucleare nu schimbă şi nu poate schimba natura raporturilor între clasele antagoniste, legile luptei de clasă şi ale dezvoltării societăţii pe calea progresului. Astfel, el ajunge să susţină că bomba atomică are „puteri miraculoase", că ea poate schimba totul, că ea marchează de fapt „un nou început în istorie". Cum fiecare început cere şi un deznodămînt, Jaspers se obligă singur să răspundă : încotro ne îndreptăm ? Care este soluţia ? La aceste întrebări, el răspunde în cartea sa de două ori : prima oară în sensul că nu există soluţie, a doua oară în sensul că o soluţie este totuşi posibilă dacă omul realizează o conversiune radicală. Cînd explică însă natura „transformării" pe care o preconizează, Jaspers o înţelege în spiritul concepţiei sale existenţialiste prestabilite, cerînd „reîntoarcerea omului la el însuşi" sau „trăirea vieţii cu privirea aţintită spre moarte". Fiind prizonierul concepţiei sale filozofice speculative Jaspers nu porneşte de la realităţile epocii contemporane, desconsideră faptul că în opinia publică mondială adepţii războiului, promotorii încordării şi ai cursei înarmărilor, cunosc o izolare crescîndă. Îndeosebi, el nu vede forţele sociale uriaşe, în continuă creştere, care militează astăzi pentru apărarea păcii şi care, prin lupta lor unită şi hotărîtă, pot zădărnici încercările cercurilor extremiste, militariste de a arunca omenirea într-un nou război mondial, pot impune şi consolida pacea. Atenţia sa se concentrează exclusiv asupra reacţiilor psihologice ale individului izolat, căutînd aci, într-o „conversiune" pur individuală, un iluzoriu punct de sprijin pentru concluzia sa prestabilită. Această concluzie aduce ceva din atmosfera dizolvantă a celebrului „après moi le déluge". „S-ar putea deduce, din această concluzie — remarcă Maurice Blanchot — că, dacă Jaspers are dreptate, omenirea este pierdută" (**La nouvelle revue française,** martie 1964, nr. 135, p. 489).

Pentru a motiva de ce este necesar să facă apel din nou la vechea şi compromisa concepţie privind „antinomia zilei şi nopţii", Jaspers a fost nevoit să inventeze şi un al doilea „pericol". Recurgînd la un sofism (prin falsa identificare a capitalismului cu omenirea), el consideră că acest al doilea „pericol" pentru omenire ar fi comunismul. Astfel Jaspers ajunge să-şi pună problema dacă trebuie spus **nu** bombei atomice, în cazul cînd acest răspuns implică un **da** ascensiunii comunismului ; el optează categoric — tot aşa cum categoric i-a condamnat pe cei 18 fizicieni din Göttingen care s-au pronunţat împotriva înarmării atomice a Germaniei occidentale, calificîndu-i drept „intelectuali iresponsabili". Pentru Jaspers problema se pune astfel : „ori ordine mondială (capitalistă — n.n.), ori război mondial" (K. Jaspers, **Die Atombombe und die Zukunft des Menschen,** p. 14). În concepţia lui, omul înstrăinat, omul dezumanizat de relaţiile de producţie capitaliste este unicul om posibil ; filozofia lui îşi propune să apere nu omul, ci **condiţiile capitaliste** ale existenţei umane, nu omenirea, ci **proprietatea privată,** nu „raţiunea de a trăi", ci **raţiunea de a exploata.** Ca atare, între pieirea capitalismului şi pieirea omenirii, Jaspers alege, fără echivoc, pieirea omenirii.

Această concluzie cinică a fost atenuată întrucîtva în ultimele articole şi conferinţe ţinute de Jaspers, în care aprecia că existenţa bombei atomice ar crea omenirii o stare de perplexitate, astfel încît de fapt nu am putea şti nici ce semnificaţie are, nici la ce consecinţe poate duce şi de aceea ar trebui să trăim sub spectrul pericolului morţii atomice şi, tocmai prin adoptarea unui asemenea mod de existenţă, să-l prevenim. În loc să întemeieze această prevenire pe cunoaştere şi pe activitate practică eficientă, Jaspers susţine teza lui Nietzsche, după care „cunoaşterea este periculoasă" şi denunţă în continuare activitatea practică drept potrivnică existenţei umane „autentice".

Sociologia relaţiilor internaţionale pe care o promovează lucrările lui Karl Jaspers poate fi caracterizată ca o **sociologie a eşecului.** Bomba atomică devine pentru el un simbol al eşecului umanităţii, situaţia-limită a cunoaşterii şi acţiunii, după care omului nu i-ar rămîne decît să se retragă în dimensiunile vieţii sale interioare ca să descopere acolo, prin ceea ce Jaspers numeşte „lectura cifrului", misterul existenţei.

Practica socială dovedește însă că alternativa lui Jaspers „capitalism mondial sau nimic", care l-a determinat să transforme arma atomică într-o putere mistică, nu oglindește adevărul cu privire la societatea contemporană. Coexistența pașnică între statele cu sisteme sociale diferite este un fapt real-obiectiv. În epoca noastră alternativa lui Jaspers este falsă, ea nesocotește uriașele transformări social-economice petrecute în lume, schimbarea raportului de forțe în favoarea socialismului, în primul rînd ca rezultat al formării sistemului mondial socialist. Influența determinantă exercitată de sistemul mondial socialist asupra dezvoltării istorice este indisolubil legată de forța pe care el o constituie pe toate planurile — economic, politic și social. Astăzi, pentru apărarea păcii militează cu succes cele mai largi mase populare, forțe politice și sociale de pe toate continentele, raportul de forțe modificîndu-se radical în favoarea păcii.

Dar nu numai atît. „Cultul eșecului" promovat de Jaspers exprimă imposibilitatea existențialismului de a înțelege „înstrăinarea" omului generată de capitalism și de a propune soluții eficace. O notă definitorie a omului este aceea că el transformă realitatea prin activitatea sa practică și „își realizează totodată în elementul natural scopul său, pe care îl cunoaște", astfel încît „apare un rezultat care încă la începutul acestui proces exista în mod ideal..." (K. Marx, **Capitalul** vol. I., ed. IV-a, Ed. politică 1960, p. 208). În condițiile capitalismului, această **obiectivare** a omului în procesul muncii, în activitatea practică, devine — sub imperiul legilor inumane ale proprietății private — o **înstrăinare** a lui de propria sa esență ; omul tinde să-și piardă cea mai importantă trăsătură a esenței umane — stabilirea unor scopuri conștiente și realizarea lor prin activitatea practică — eșecul avînd o semnificație socială (și nu individuală), fiind o consecință a faptului că orînduirea capitalistă tinde să-l dezumanizeze pe om. Eșecul nu poate fi o finalitate a acțiunii umane, un țel, el nu este fatal. Sensul tragic, chiar apocaliptic, pe care îl dă Jaspers eșecului, decurge din confundarea **înstrăinării** umane, istoricește determinată de orînduirea capitalistă, cu **obiectivarea** în general. Or, eșecul nu poate fi considerat o dimensiune definitorie a omului, întrucît „comunismul, în sensul desființării pozitive a proprietății private, considerate ca autoînstrăinare a omului și deci în sensul unei reale luări în stăpînire a esenței omenești de către om și pentru om... este egal cu umanismul..., el este adevărata rezolvare a conflictului dintre om și natură și dintre om și om, adevărata soluționare a conflictului dintre existență și esență, dintre obiectivare și autoafirmare, dintre libertate și necesitate" (K. Marx—F. Engels, **Despre artă și literatură**).

O sociologie a relațiilor internaționale nu poate să fie eficientă dacă se întemeiază pe ideea eșecului. Sociologia „eșecului" este, prin ea însăși, o expresie a **crizei ideologiei burgheze,** o ilustrare a ceea ce Jaspers recunoaște explicit : „sîntem actualmente incapabili să găsim adevărata noastră formulă de viață" (K. Jaspers, **Origine et sens de l'histoire,** p. 125). Astfel încît, dacă pentru Jaspers într-adevăr „eșecul este scopul suprem", se poate afirma că, în ceea ce îl privește, l-a atins.

Ludwig GRÜNBERG
Candidat în științe filozofice

PUNCTE DE VEDERE

L'EXPRESS
PARIS

CÎTEVA REZULTATE ALE CONFERINȚEI DE LA GENEVA

APROAPE două mii de delegați reprezentînd 123 de țări, trei luni de dezbateri, mii de discursuri, tone de documente, miliarde de dolari în joc.

Era greu să se creadă că țările industrializate puteau dintr-o trăsătură de condei să-și desființeze „privilegiile", să renunțe la rivalități și la cheltuielile de înarmare, să organizeze pe scară mondială lupta împotriva mizeriei și foametei, lupta pentru dezvoltare.

Dar cele „75", țările în curs de dezvoltare, au înțeles că singura lor armă era unitatea. Ele au reușit s-o mențină în ciuda multor pronosticuri pesimiste.

Moderația implicată de menținerea coeziunii a fost întărită și mai mult de preocuparea de a da dovadă de realism. Țările industrializate reprezintă 80 la sută din comerțul mondial. Nu fusese ușor să se întrunească Conferința de la Geneva. S.U.A., ca și majoritatea țărilor industrializate, erau reticente.

Încercarea precedentă de a organiza comerțul mondial, cea care dăduse naștere Cartei de la Havana, la sfîrșitul ultimului război mondial, se soldase printr-un eșec. Neratificată de toate statele industriale, ea rămăsese în mare parte literă moartă. Mai mult, ea nu dăduse naștere decît Acordului General pentru Tarife și Comerț (G.A.T.T.), care este controlat tocmai de țări industrializate.

Decît să se urmărească succese verbale facile, nu era mai bine să se obțină acceptarea anumitor reguli generale, să se stabilească anumite structuri, rodnice în cele din urmă ? Aceasta a constituit linia de conduită, aceasta a fost cheia progreselor realizate.

Dar nu fără dificultăți. Pînă în ultimul moment, S.U.A. au amenințat că nu își vor pune semnătura pe documentul final. Lupta principală s-a axat pe crearea de instituții permanente. Trebuia oare sau nu să se „perpetueze" și să se instituționalizeze Conferința ? Cele „75" erau în mod hotărît pentru. S.U.A. se declaraseră în mod formal contra. În cele din urmă, S.U.A. și-au îmblînzit poziția după multe medieri și multe întruniri de compromis „în final".

De fapt, noua organizație va constitui, în sînul O.N.U., un aparat specializat pentru toate problemele de comerț și de asistență pentru dezvoltare. Ea va putea să devină eventual un adevărat codificator al dreptului internațional.

Pe plan tehnic, dl Raul Prebisch, economistul argentinian al cărui raport a făcut senzație și care va conduce noul secretariat, a schițat soluții rezonabile.

De fapt, se pune problema orientării spre o organizare reală a pieței, spre deschiderea țărilor industrializate la produsele țărilor în curs de dezvoltare, acordîndu-li-se la nevoie regimuri vamale preferențiale.

Se pune problema de a împiedica prăbușirea cursurilor materiilor prime care, în ultimii ani a redus la zero fondurile acordate de țările industrializate.

Claude KRIEF

Noul guvern ceylonez, condus de Sirimavo Bandaranaike

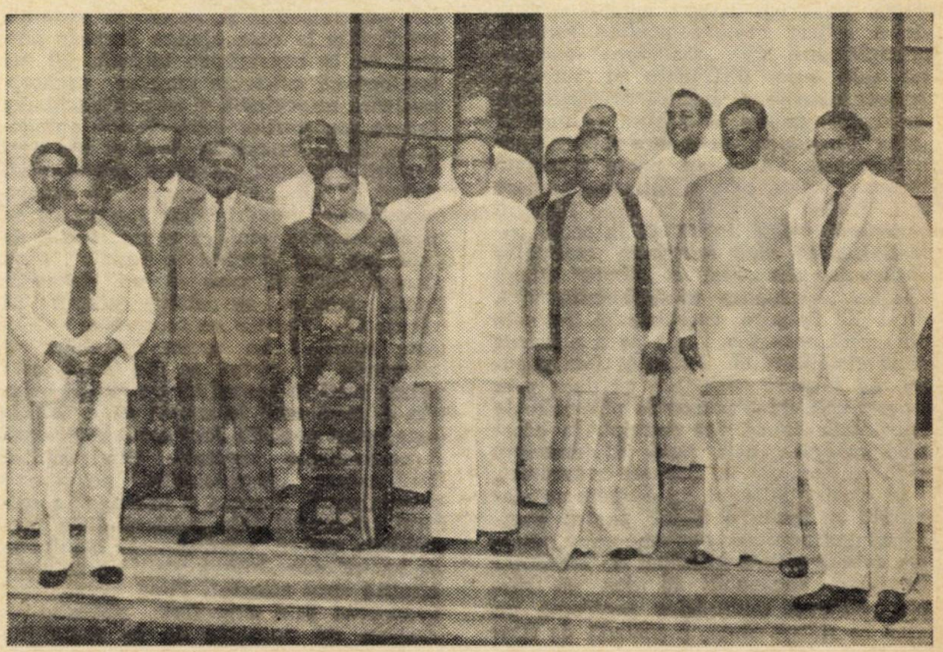

COMBAT
LE JOURNAL DE PARIS
PARIS

„ADEVĂRUL CU PRIVIRE LA BUNDESWEHR"

AFACEREA Heye face mult zgomot în momentul de față în Germania occidentală, și nici chiar cei mai convinși aliați ai Republicii Federale nu o pot ignora, prefăcîndu-se pur și simplu că nu aud nimic. Ea constituie doar un avertisment de ultimă oră, care nu va reuși, poate, să mai schimbe ceva în actuala evoluție.

Amiralul în retragere Helmut Heye, fiul ultimului șef al statului major al Reichswehr-ului, a fost de nenumărate ori citat cu ordin pe națiune și decorat ca strălucit ofițer al marinei de război a celui de al treilea Reich. Ca urmare, nimeni nu i-ar putea reproșa nici simpatii procomuniste, nici lipsa de patriotism. El a fost numit în urmă cu patru ani delegat parlamentar pentru problemele apărării naționale.

Recent, amiralul a predat Parlamentului raportul său pe anul 1963. Dar avînd certitudinea că criticile sale vor rămîne fără efect, și cum Gerstenmeyer, președintele Bundestagului, i-a refuzat sistematic autorizația de a da personal răspunsuri deputaților și membrilor Comisiei pentru apărare care doreau să-l chestioneze, el a deschis dosarul, dînd un semnal de alarmă, hotărît să avertizeze opinia publică.

Într-un articol publicat de revista münchenează *Quick*, care nu conține decît prima parte a destăinuirilor lui, amiralul constată că :

1. armata vest-germană este pe cale de a deveni un stat în stat ;

2. principiile care trebuie să stea la baza reformei Bundeswehrului și să servească drept stavilă în calea veleităților militariste, ca așa-numita „înnere Fuehrung" (conducere din interior) și „adunarea cetățenilor liberi în uniformă", au fost deja părăsite, cedînd locul vechiului spirit prusac al disciplinei pretoriene. El enumeră aproape 500 de cazuri în care ofițeri sau subofițeri și-au maltratat subordonații ;

3. șefii Bundeswehrului ignoră și sabotează tendința opiniei publice spre vederi democratice ;

4. acțiunea moderatoare a elementelor democratice care, pe diferite trepte ale ierarhiei militare, încearcă să oprească prusacizarea, este stînjenită.

Amiralul însuși s-a văzut împiedicat de a-și desfășura eforturile în favoarea unui spirit mai liberal.

În consecință se pune următoarea întrebare : la ce bun să echipezi unități armate ultramoderne, atunci cînd se zdruncină încrederea soldaților în superiorii lor și cînd soldații sînt transformați în simpli automați ?

Firește, reacția cercurilor oficiale, hotărîte să minimalizeze incidentul, a fost imediată. Dl Karl Günther von Hase, purtător de cuvînt al guvernului Erhard, respinge critica amiralului ca „nejustificată". Dr. Jaerger, vicepreședinte creștin-democrat al Bundestagului, îl acuză pe Heye că s-a adresat direct opiniei publice, trecînd peste capul parlamentului.

Dimpotrivă, dl Mommer, purtător de cuvînt al social-democraților, a avut „îndrăzneala" să afirme că ceea ce are importanță în această afacere nu sînt forma și locul destăinuirilor, ci conținutul lor, care trebuie examinat în profunzime și de urgență.

O anchetă este pe cale de a fi deschisă. Social-democrații vor declanșa o dezbatere publică în jurul afacerii amiralului, practic demisionar. Ei se vor strădui să nu depășească limitele.

Opoziția va avea însă la îndemînă toate mijloacele și toate documentele necesare pentru a demonstra că generalii care au elaborat bazele și au luat inițiativa democratizării Bundeswehrului au fost rînd pe rînd îndepărtați și înlocuiți cu alții care se aliniază în urma lui Franz Joseph Strauss.

Georges ANDERSEN

Momentul adevăratelor greutăți

ÎN BRAZILIA faza marilor epurări s-a încheiat în mod oficial. Prima etapă a loviturii de stat de la 1 aprilie se apropie acum de sfîrșit. Faimosul articol 10 al Actului Instituțional care conferea noilor autorități puterea de a anula în mod sumar mandatele legislative ale suspecților sau de a-i lipsi de drepturile lor cetățenești fără hotărîrea unui tribunal nu mai este în vigoare. Epurarea s-a încheiat deci. Era fără îndoială etapa cea mai ușoară, și abia de astăzi vor începe adevăratele dificultăți.

Chiar înainte de a stabili un prim bilanț se impune o remarcă : președintele Castello Branco a avut curajul să se opună în mod peremptoriu curentului „durilor", care dorea cu orice preț să prelungească articolul 10 al Actului Instituțional, sub pretext că termenul de 60 de zile este prea scurt pentru a extirpa din țară „subversiunea și corupția".

O privire asupra celor două luni care s-au scurs dezvăluie un peisaj destul de sumbru. Într-adevăr, bilanțul epurării este cam încărcat. Printre cetățenii lipsiți de drepturile lor cetățenești se numără ultimii trei președinți ai republicii, intelectuali de renume mondial, artiști, ofițeri superiori, preoți și militanți ai Acțiunii catolice. Totalul mandatelor legislative anulate se ridică oficial la 112, și pierderile cele mai grele le înregistrează Partidul Muncii din Brazilia (P.T.B.). Cinci guvernatori de state au fost înlăturați din funcția lor și lipsiți de drepturile lor cetățenești, și printre ei se află cei trei guvernatori din Partidul Muncii.

Astfel domnește o mare nesiguranță în fața noii etape care se deschide astăzi.

Guvernul trebuie să ajungă acum la un compromis cu un parlament slăbit, desigur, dar fără nici o îndoială preocupat să se afirme și să supraviețuiască. O anumită comunitate de resentimente va putea eventual să refacă în mod mai mult sau mai puțin discret coaliția tradițională a Partidului Muncii și Partidului social-democrat al fostului președinte Juscelino Kubitschek. Guvernul Castello Branco, care afirmă că este „revoluționar și popular", este sprijinit în special de vîrfurile din Uniunea democrată națională (U.D.N.), care nu sînt nici revoluționari, nici populari, și care înțeleg cuvîntul reformă în sensul în care îl înțelegeau liberalii de pe timpuri. Acești lideri din U.D.N. nu vor reuși oare să domine guvernul ?

Corespondență din Rio de Janeiro

I. GUIMARAES
(După Le Monde)

DAILY TELEGRAPH
LONDRA

RELAȚII COMERCIALE ANGLIA-U.R.S.S.

NICIODATĂ perspectivele lărgirii comerțului cu Uniunea Sovietică nu au părut mai favorabile ca în prezent. Vizita ministrului comerțului exterior Patolicev s-a desfășurat într-o atmosferă deosebit de cordială. Sovieticii promit noi contracte pentru cumpărarea de utilaj întreprinderilor chimice, în afara acordurilor în valoare de 100 milioane lire sterline care vor fi încheiate curînd. „Dorim să cumpărăm cît mai mult din Anglia. Singurul lucru care ne trebuie sînt banii pentru a plăti aceste cumpărături" — mi-a spus unul din membrii delegației.

Problema financiară aduce o notă de luciditate în situația care poate naște foarte ușor o exuberanță excesivă. De unde pot apărea acești bani ?

U.R.S.S. are de obicei un sold activ al balanței sale comerciale cu Anglia. Anul trecut ea a vîndut în Anglia mărfuri în valoare de 91 milioane de lire sterline și a cumpărat mărfuri în valoare de 64 milioane lire sterline. Se spune că în prezent ea este înclinată să fie de acord cu punctul de vedere că trebuie într-un fel diminuată această discrepanță.

Uniunii Sovietice îi pot fi acordate credite pe termen lung pentru cumpărarea de utilaj în Anglia. Guvernul a și anunțat hotărîrea sa de a garanta împrumuturile pe un termen de 15 ani. Nemulțumirea existentă în America în legătură cu acordarea unor asemenea împrumuturi se va atenua cu timpul.

Totuși, o asemenea măsură fără precedent ca acordarea unor condiții atît de favorabile este interpretată ca o mișcare de șah în lupta pentru comenzile sovietice.

Concluzia care poate fi trasă din schimburile comerciale anglo-sovietice constă probabil în aceea că sovieticii nu vor cumpăra mai multe mărfuri dacă nu vor putea vinde mai mult din producția lor proprie. Reprezentanții sovietici la tratative au subliniat cu insistență acest lucru. Ei ar dori să vîndă petrol. Ei ar dori să existe aceeași atitudine favorabilă față de exportul lor din punctul de vedere al tarifelor ca și față de exportul oricărei alte țări.

Sovieticii sînt nemulțumiți că recenta reducere a tarifelor în Asociația europeană a liberului schimb a pus exportul lor de produse de mărfuri, care constituie mai mult de o treime din exportul lor general în Anglia, într-o situație extrem de dezavantajoasă în comparație cu exportul din Finlanda și Suedia.

Se preconizează perspective mai favorabile de liberalizare a importului de mărfuri de larg consum care în momentul de față sînt limitate. S-ar putea ca în magazine să apară mai multe ceasuri (de producție de masă, ieftine și trainice), aparate fotografice, produse din sticlă, puști de vînătoare, binocluri, covoare din U.R.S.S.

Comerțul anglo-sovietic în expresie valorică a crescut cu 60 la sută în perioada 1959—1963. Totuși este de mirare faptul că el este încă foarte mic pentru o țară cu o populație de 220 milioane de oameni care crește rapid. Trebuie să ne așteptăm la o lărgire permanentă a comerțului cu această țară.

Anthony SILVESTER

The New York Times.

AL TREILEA VIS AL N.A.T.O.

PRINCIPALUL țel actual al politicii europene a Statelor Unite îl constituie împărțirea dreptului de control asupra armelor nucleare cu aliații din cadrul Pactului atlantic. Formula aleasă este cea a forței multilaterale (M.L.F.), care ar urma să ducă la înființarea unei flote de vase de suprafață cu echipaje internaționale și finanțată internațional, înarmată cu proiectile cu încărcătură atomică.

Forțele multilaterale ar urma să acorde Germaniei occidentale o participare la sistemul militar atomic aliat. Se speră în cercurile competente că aceste forțe vor constitui cadrul pentru o eventuală reformă, atunci cînd N.A.T.O. ar ajunge să se reorganizeze în 1969.

Proiectul forțelor multilaterale este de fapt cel de al treilea vis de mari proporții elaborat în cadrul N.A.T.O. Primul, cel cu privire la armata vest-europeană, era menit să reînarmeze Germania federală în cadrul unor forțe supranaționale. Planul s-a prăbușit, dar Germania federală a fost totuși reînarmată — pe baze naționale pur și simplu.

Al doilea vis consta în crearea Pieței comune europene inclusiv Anglia, ca o verigă de legătură cu America de Nord. Și acest plan a eșuat: Piața comună a fost instituită pe o scară mai restrînsă, numai cu participarea unor țări din Europa occidentală continentală, cu Germania occidentală ca membrul cel mai puternic al acestui organism.

Proiectul forțelor multilaterale s-a născut dintr-o formulă inventată de generalul Norstad pentru a înzestra Pactul atlantic cu propriile sale rachete cu rază medie de acțiune amplasate la baze pe sol. În timpul administrației Eisenhower acest proiect a fost modificat într-un plan de creare a unor forțe navale, despre care la origine se preconiza să fie alcătuită din submarine.

După multe ezitări, președintele Kennedy a hotărît să sprijine acest proiect al forțelor multilaterale. Președintele Johnson a părut de asemenea plin de îndoieli la început, însă în aprilie trecut, în urma unei lungi discuții cu ambasadorul S.U.A. pe lîngă N.A.T.O., Finletter, el s-a hotărît să-l sprijine. Cîteva săptămîni după aceea proiectul respectiv căpătase în aparență un nou impuls.

Acum însă el pare să-și piardă din nou din vigoare. Anglia, pe care Statele Unite ar fi dorit mult să o vadă acceptînd M.L.F., își va alege în mod aproape cert în luna octombrie un guvern laburist care se pronunță împotriva planului.

Nimeni nu vrea să recunoască că se ajunge la constituirea unei forțe nucleare aliate care este în realitate alcătuită doar din americani și vest-germani. Franța nu dorește să se asocieze acestui proiect. Pe de altă parte, Germania federală îl sprijină intens, deși ar dori să se mai obțină și participarea altor aliați.

Dacă partidul laburist va cîștiga alegerile din toamna aceasta din Anglia, conducătorii săi declară de pe acum că vor refuza să se alăture.

În ce privește Italia, aici joacă un rol considerente de ordin politic tot mai importante. Partidul socialist italian, de pildă, ar prefera să amîne orice hotărîre în acest sens pînă cînd se va hotărî Anglia. Unele spirite mai îndrăznețe ar fi poate dispuse să se angajeze fără a mai aștepta decizia britanică și se declară gata să înfrunte furtunile în parlamentul de la Roma. Însă asemenea spirite mai îndrăznețe ar putea constata că influența lor este redusă la zero, dacă actuala coaliție de centru-stînga din Italia ar intra în dificultăți mai serioase.

În stadiul actual, viitorul proiectului forțelor multilaterale pare îndoielnic. Și oricît de hotărîți și de combativi ar fi adepții proiectului M.L.F., ei nu trebuie să uite că actuala tendință a istoriei indică mai degrabă o strîngere a legăturilor dintre Europa occidentală și Europa răsăriteană, în detrimentul relațiilor dintre Europa occidentală și America de Nord. Or, proiectul M.L.F. tinde să susțină tocmai acest din urmă tip de relații americano—vest-europene.

Proiectul M.L.F. speră că se va putea ajunge la a acorda Germaniei occidentale un vot fără a-i da o forță atomică. Trebuie să ne asigurăm însă — pentru eventualitatea că proiectul acesta va eșua — ca Bonnul să nu sfîrșească prin a avea o forță nucleară națională, așa cum s-a întîmplat în 1954 cînd a obținut pînă la urmă forțe militare naționale, după ce s-a prăbușit proiectul constituirii unei armate vest-europene. Și acum ar trebui să ne luăm măsurile de siguranță pentru cazul că planul ar eșua, tot așa cum ne gîndim la perspectivele pe care le-ar deschide succesul proiectului. Visele nu se realizează numai prin puterea voinței.

C. L. SULZBERGER

Le Monde

PARIS

DIFICULTĂȚI LA ANKARA

GUVERNUL d-lui Inönü a obținut cu multă dificultate săptămîna trecută votul de încredere în Parlamentul turc. În ciuda amenințării unei grave crize ministeriale, care ar fi izbucnit chiar în momentul în care primul ministru se pregătea să înceapă tratative delicate la Washington, și în ciuda presiunilor exercitate asupra partidelor de către șeful statului, generalul Gursel, pentru a le convinge să acorde un larg sprijin guvernului, 194 de deputați dintre cei

În Zanzibar a fost creată prima cooperativă de producție agricolă, în care au intrat 200 de bărbați și femei din localitatea Kidura Njao. Membrii cooperativei au pornit la defrișarea terenurilor destinate culturilor de cereale

394 de votanți au refuzat să aprobe politica cipriotă a guvernului Inönü.

Adversarii primului ministru turc îi reproșează mai ales „moderația" sa. Ei îl critică pentru că a tolerat fără a reacționa actele succesive ale arhiepiscopului Makarios — mai ales denunțarea de către Nicosia a tratatului cu Ankara — precum și „persecutarea" comunității turce din insulă. Evident, Inönü ar fi luat în considerare, de 4 sau 5 ori chiar de la începutul conflictului, trimiterea de trupe în Cipru pentru „a restabili ordinea, securitatea și legalitatea constituțională". Susținătorii guvernului susțin că acesta a trebuit să renunțe la o asemenea măsură la presiunile Statelor Unite hotărîte să împiedice cu orice preț un război între două țări membre ale Pactului atlantic, Grecia și Turcia.

Opoziția nu a dat crezare acestei versiuni. Ea este înclinată să creadă mai degrabă că primul ministru „manevrează", căutînd atît să intimideze pe aliații Turciei cît și să-și întărească pozițiile interne vînturînd amenințarea unui război care ar avea un caracter național. La ultimele alegeri, atît municipale cît și pentru Senat, Partidul republican popular a înregistrat însă o pierdere netă de voturi în comparație cu Partidul dreptății (de opoziție) favorabil unei politici „mai dure" în problema cipriotă.

De fapt, primul ministru Inönü trebuie să țină seamă de asemenea de agitația anumitor ofițeri, ei înșiși susținători ai unei politici dure față de Cipru. Ziarul englez *Times* sublinia că în armata turcă continuă să se înregistreze o stare de agitație și „potrivit anumitor informații neconfirmate sosite la Paris, 25 de ofițeri din forțele aeriene turcești ar fi fost arestați recent, sub acuzația de «activități subversive»".

Este de presupus că în tratativele sale de la Washington, Inönü va căuta să invoce ca argumente nemulțumirea înregistrată în propria sa armată precum și slaba majoritate obținută de guvernul său în Adunarea Națională. Premierul turc poate atrage atenția că reglementarea nefavorabilă Turciei a problemei cipriote ar putea provoca prăbușirea guvernului său în profitul unei echipe ministeriale mult mai agresive. E greu de prevăzut în momentul de față în ce fel anume ar putea obține guvernul turc satisfacție de pe urma tratativelor de la Washington, căci guvernul Statelor Unite este obligat să țină seama de situația explozivă din Cipru ca și de punctul de vedere al guvernului din Atena.

Cu toate acestea, președintele Statelor Unite este persoana cea mai în măsură să obțină de la premierul turc Inönü precum și de la primul ministru grec Papandreu, a cărui vizită a fost de asemenea anunțată la Washington, un angajament ca ei să-și folosească influența pentru a pune capăt terorismului întreținut de elementele excesive din rîndurile celor două comunități cipriote. Restabilirea păcii pe insulă este într-adevăr condiția sine-qua-non a oricărei reglementări politice în măsură să satisfacă toate părțile interesate.

БОРБА

BELGRAD

DIALOGUL PARIS-ALGER

LA 15 IUNIE a părăsit portul Alger nava „Președintele Kazal", pe bordul căreia se afla statul major al armatei franceze din Algeria. Puțin mai tîrziu, nava a părăsit apele algeriene și prin aceasta s-a încheiat în mod formal procesul de retragere a trupelor franceze de pe întregul teritoriu algerian, cu excepția marii baze Mers-el-Kebir și a cîtorva poligoane militare din Sahara. Franța și-a îndeplinit o obligație importantă ce decurge din acordurile de la Evian cu un an înainte de termenul prevăzut.

Retragerea trupelor franceze are o influență favorabilă în special asupra relațiilor directe dintre Paris și Alger, despre care președintele Ben Bella a spus următoarele: „Prin acest act, în relațiile noastre cu Franța s-a deschis o cale nouă și au crescut șansele pentru o colaborare rodnică și stabilă".

De la proclamarea independenței algeriene, relațiile franco-algeriene se eliberează în permanență de balastul trecutului. În cadrul acestui proces care trebuie să ducă la dialogul între doi parteneri cu drepturi egale, principalele probleme care au mai rămas nerezolvate se referă la domeniul economic, în primul rînd la complexul petrolier din Sahara. Aici lucrurile nu s-au schimbat în mod deosebit în perioada de la proclamarea independenței; capitalul fostei metropole continuă să dețină monopolul în acest sector.

Partea algeriană cere să aibă cuvînt și în folosirea celei mai mari bogății naționale — petrolul. În această ordine de idei, guvernul Ben Bella a anunțat nu de mult crearea sectorului național de producție și distribuire a petrolului și gazului din regiunile în care nu se face încă exploatarea. Pe de altă parte, Algeria insistă mai de mult să participe cu drepturi egale la împărțirea beneficiilor de pe urma producției actuale care reprezintă circa 25 milioane tone de petrol. Pînă în prezent fosta colonie primește doar arenda pe care i-o plătesc concesionarii — companiile franceze. Algeria cere acum să participe și la împărțirea veniturilor provenite din vînzarea petrolului și la procesul de producție.

Aceasta este calea pentru trecerea colaborării dintre Franța și Algeria pe un făgaș reciproc avantajos. De altfel, revendicările algeriene nu neagă concesiile acordate companiilor franceze și consemnate în acordurile de la Evian (guvernul francez a obținut aceste concesii pe timp de 30 de ani), nu neagă una din principalele clauze de compromis și anume ca resursele subsolului saharian să fie exploatate pe bază de paritate prin intermediul unui organism franco-algerian mixt.

Pînă în prezent pentru aceste revendicări algeriene nu a fost găsit un numitor comun. Dar zilele acestea dialogul petrolier a fost reluat. Apreciind ca pozitivă hotărîrea franceză privind retragerea trupelor, algerienii consideră că această măsură constructivă trebuie să fie completată cu un punct de vedere mai elastic și în ceea ce privește necesitatea evoluției în tratarea complexului petrolier din Sahara, care, după cum subliniază ambele părți, prezintă o importanță primordială pentru relațiile Paris-Alger în ansamblul lor.

D. D. MARKOVICI

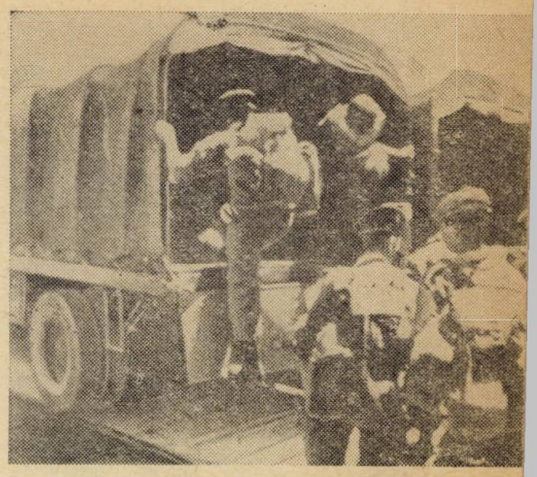

Trupe franceze au părăsit de curînd Algeria și s-au reîntors în patrie

NEW AFRICA

ESTE OARE POSIBILĂ „SENEGAMBIA"?

CÎND LA 4 OCTOMBRIE 1963 coloniei engleze Gambia i s-a acordat statutul de autoguvernare internă, s-a presupus că la începutul acestui an, sau cel tîrziu pînă în iunie, la Londra va avea loc conferința pentru stabilirea datei definitive a proclamării independenței țării.

Dar din cauza campaniei electorale din Anglia, primul ministru Douglas-Home nu a fixat nici pînă acum data deschiderii conferinței. Se presupune că ea va avea loc totuși pînă la începutul alegerilor. (Conferința, după cum s-a anunțat recent, va începe la Londra la 22 iulie — n.r.).

Una din problemele legate de viitorul acestei ultime colonii britanice în Africa occidentală este ce poziție va adopta ea față de vecinul său, Senegalul. Această problemă, în cea mai mare parte de ordin geografic, este oarecum unică în felul său. Complexitatea ei se referă nu la dimensiunile teritoriului ocupat de Gambia, cît mai curînd la conturul acestuia. Lungimea țării este de aproximativ 10 ori mai mare decît lățimea teritoriului ei. Din punct de vedere politic, ea este un fel de entitate despărțită

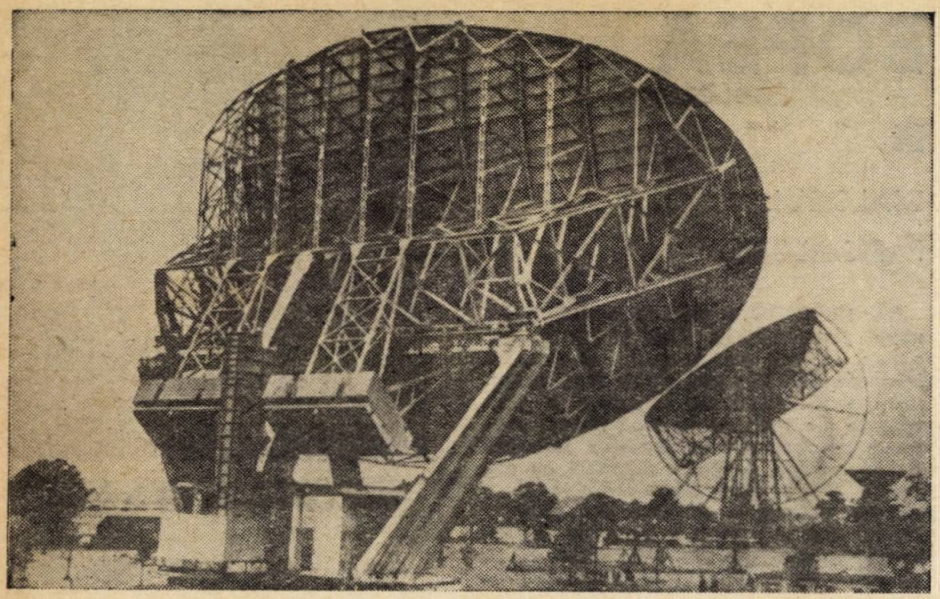

Noul radiotelescop Mark II de la Observatorul Jodrell Bank din Anglia

aproape în două de vecinul său cu mult mai mare.

Care este importanța politică a acestei geografii? Chiar la examinarea cea mai superficială a țării s-ar putea considera firesc faptul că Gambia trebuie să se unească cu Senegalul. Mulți locuitori ai țării cred că tocmai în această direcție acționează în prezent Anglia. Toate planurile de acordare a independenței sînt puse în legătură cu unificarea cu Senegalul.

În Gambia și Senegal a sosit un grup de experți al O.N.U. pentru a elabora un raport referitor la posibilitatea de unire a celor două țări.

Problema relațiilor cu Senegalul este evident problema dominantă în actuala orientare politică promovată de Gambia. Lucrul acesta nu poate părea surprinzător, fiind vorba de o problemă dintre cele mai importante. În ceea ce privește însă poziția diferitelor partide față de această problemă, ea poate fi sintetizată în felul următor: Partidul popular progresist aflat la putere sprijină ideea unirii cu Senegalul, dar partidul unit din opoziție se opune acestui proiect. El consideră că Anglia trebuie să acorde guvernului suveran al Gambiei, după ce va fi proclamată independența, dreptul de a soluționa problema unificării. Partidul de opoziție nu tinde spre o independență imediată dacă aceasta este legată de unificarea cu Senegalul. El preferă ca pe viitor Gambia să poată avea relații nelimitate cu state ca Ghana și Nigeria.

Situația se complică prin faptul că majoritatea populației se teme de o invazie directă din partea senegalezilor, care ar putea avea loc imediat după proclamarea independenței, dacă condițiile lor nu vor fi acceptate. În acest context se arată că focarul de pericol este punctul cel mai de est din Gambia.

Pe ordinea de zi a conferinței se va afla problema „Senegambiei". Totuși, oricare ar fi șansele unificării cu Senegalul, probabil că nu se va pune problema amînării independenței Gambiei.

THE [illegible] TIMES

LONDRA

NOILE BOGĂȚII ȘI VECHILE PROBLEME ALE LIBIEI

LIBIA, acea lungă fîșie de deșert sau de vegetație săracă, situată de-a lungul coastei mediteraneene, cu o populație de puțin peste 1 milion de oameni, devine acum o țară bogată. Veniturile de pe urma exploatărilor petroliere, neglijabile acum trei ani, se ridicau la 23 milioane lire sterline în 1963—1964 și sînt apreciate la 46 milioane și jumătate în anul curent, iar după toate prevederile, ele urmează să depășească 70 de milioane în 1965—1966. Dacă și după aceea totalul veniturilor va continua să crească, lucrul acesta depinde în mare măsură de succesul noilor prospecțiuni, succes care pare probabil, judecînd după amploarea lucrărilor întreprinse de pe acum. Cifrele obținute pînă acum însă reprezintă în orice caz o mare creștere a veniturilor unei țări al cărui buget anual total se ridică la valoarea de aproximativ 65 milioane lire sterline.

Toate aceste venituri noi vor modifica în mod necesar în cele din urmă întreaga înfățișare a țării. Pînă acum însă ele au avut un efect surprinzător de puțin însemnat. Libia constată, așa cum au constatat înainte alte țări insuficient dezvoltate, că dezvoltarea reprezintă o întreprindere al cărei progres depinde mai puțin de fondurile disponibile imediat și mai mult de procesele planificării, supravegherii, achiziționării și investițiilor care trebuie întîi întreprinse. În cazul ei, o complicație suplimentară o constituie lipsa altor resurse naturale decît petrolul și deci lipsa unor alte sectoare productive.

De fapt, domeniile în care aceste investiții ar trebui îndreptate nu trebuie căutate prea mult. Ar fi astfel nevoie de școli pentru a face față nevoilor tineretului lipsit pînă acum de cultură în Libia și ar mai fi nevoie de îmbunătățirea situației profesorilor. De asemenea, serviciile medicale au multă nevoie de sume oricît de importante. Pe de altă parte, turiștii pot fi atrași în mai mare număr de ruinele magnifice rămase în această țară de pe vremea cuceririi romane, ca și de localitățile balneare de pe coastă, însă pentru aceasta ar fi nevoie de construirea hotelurilor și drumurilor moderne de acces. În primul rînd agricultura ar trebui dezvoltată pentru a combate șomajul extins, însă aceasta ar necesita un program larg de plantare a unor păduri forestiere și valorificarea dunelor de nisip care, atît de-a lungul coastei cît și la periferia deșertului saharian, amenință să avanseze și să cuprindă regiunea și așa destul de redusă de teren cultivabil. Sărăcia descurajatoare și evidentă de la prima vedere a Libiei poate fi învinsă, însă în această țară se manifestă două mari slăbiciuni.

Una din ele depinde direct de situația geografică a țării. Cele două provincii principale, Tripolitania și Cyrenaica, sînt cît se poate de deosebite. Între capitalele respective, Tripoli și Benghazi se întinde o regiune de deșert de 700 de mile; locuitorii celor două provincii au mentalități radical deosebite. A treia provincie, Fezzan, e doar un șir de oaze răzlețite într-o imensitate de stepă și pustiuri. Încercarea aplicată anul trecut de a întări coeziunea țării, înlocuind aceste provincii prin alte 12 mai mici, s-a izbit de prejudecățile regionale, și pare a fi întîmpinat un eșec.

Cealaltă slăbiciune ține de factorul uman. Libia este o țară tînără, în timp ce actualul ei regim este dominat de un monarh vîrstnic și de un grup de conducători care, oricît de mare ar fi competența lor personală, provin în cea mai mare parte din rîndurile marilor proprietari. Pentru tînăra generație de orășeni, tradiționalismul regimului este privit ca un obstacol în calea posibilităților lor de dezvoltare. În fața acestui sentiment latent însă crescînd de nemulțumire, se pare că regimul nu poate opune altceva decît măsuri represive și aceste măsuri au fost aplicate în timpul unor demonstrații relativ inofensive ale studenților la Benghazi în luna ianuarie, ceea ce a provocat vărsare de sînge și a dat naștere unor resentimente și manifestări de ură fățișe.

Acesta este fondul pe care s-au făcut auzite recentele revendicări libiene pentru revizuirea tratatelor de alianță anglo-libiene și americano-libiene.

În momentul de față se desfășoară a doua fază a tratativelor anglo-libiene în această chestiune; fără nici o îndoială vor începe în curînd tratative similare cu Statele Unite. Pînă acum părțile și-au examinat doar pozițiile respective, este de așteptat că tratativele propriu-zise vor începe mai tîrziu.

CHEDDI JAGAN

Faptele confirmă că tulburările care au loc în Guyana britanică vizează în ultimă instanță răsturnarea primului ministru Cheddi Jagan. Bombele care explodează în diferite localități fie în cartierele populației negre, fie în cele ale populației indiene, și încăierările dintre negri și indieni nu sînt rezultatul unei uri rasiale acumulate de-a lungul anilor și ireconciliabile, ci acțiuni incitate, menite să demonstreze că țara nu ar fi ajuns la maturitatea necesară pentru a obține independența și că guvernul lui Cheddi Jagan nu ar fi capabil să controleze situația.

„Cauza principală a dezordinilor — declara într-un interviu Cheddi Jagan — constă în faptul că țara se apropie de independență. Opoziția din Guyana britanică este în derută totală ; înfrîntă în trei alegeri — 1953, 1957 și 1961 — ea n-are nici o șansă să iasă învingătoare în cadrul unor alegeri libere și cinstite ce vor avea loc în viitor... În fond, conflictul nu e rasial. Se poate spune mai degrabă că este vorba de o luptă de clasă".

Concepțiile sale politice și programul Partidului popular progresist, al cărui întemeietor este, explică în mare măsură atît sprijinul de care se bucură Jagan din partea majorității populației țării, cît și motivul pentru care adversarii săi recurg la orice mijloace pentru a-l înlătura.

Cheddi Berret Jagan s-a născut la 22 martie 1918 la Port Mourant, fiind cel mai în vîrstă din cei 11 copii ai unui muncitor indian de pe plantațiile de trestie de zahăr. A studiat la Colegiul regal din Georgetown. Apoi, datorită aptitudinilor sale deosebite, primește o bursă pe un an și pleacă în S.U.A. unde studiază stomatologia și... sociologia. Aici, după ce i-a expirat bursa, este nevoit să lucreze ca croitor, lift-boy sau vînzător ambulant de produse farmaceutice pentru a-și putea continua studiile. În anii 1936—1938 studiază la Universitatea Howard din Washington, apoi la Universitatea din Chicago și, în cele din urmă, la Universitatea din Evanston, unde este coleg cu Janet Rosenburg, care îi va deveni soție în anul 1944.

După înapoierea sa în Guyana britanică în 1942, își începe activitatea politică ca secretar general al Ligii oamenilor de culoare și ca președinte al Sindicatului muncitorilor forestieri.

În anul 1947 este ales deputat în Consiliul legislativ, iar peste un an întemeiază Partidul popular progresist al cărui program prevedea lupta pentru independență, naționalizarea industriei zahărului, legiferarea unui sistem de asigurări sociale etc. Cînd în anul 1953 guvernul englez a acordat autonomie internă Guyanei britanice, partidul său a obținut în alegerile din luna aprilie 18 din cele 24 de locuri cîte avea în acea vreme Camera Reprezentanților. (Atît el cît și soția sa, Janet Jagan, care îndeplinea funcția de secretar general al partidului, au fost aleși deputați). Cheddi Jagan devine ministru prim al Guyanei britanice, răspunzînd totodată de Ministerul Industriei și Minelor.

Reformele sociale preconizate de Cheddi Jagan au trezit temerile autorităților coloniale care, chiar la sfîrșitul aceluiași an, au trimis trupe la Georgetown, au suspendat constituția, readucînd Guyana la regimul de colonie și i-au întemnițat pe Jagan și pe soția acestuia pe o perioadă de șase luni.

Abia în anul 1957 guvernul englez a permis organizarea de noi alegeri. Și de data aceasta victoria a revenit Partidului popular progresist. În cabinetul alcătuit, lui Jagan i-au revenit Ministerele Comerțului și Problemelor Sociale, iar soției sale — Ministerul Învățămîntului și Ministerul Construcțiilor de locuințe. La începutul anului 1960 Cheddi Jagan a condus o delegație a Guyanei britanice la Conferința de la Londra consacrată elaborării unei noi constituții pentru acest teritoriu. Liderul guyanez a ridicat problema acordării independenței țării sale. Revendicarea sa nu a fost satisfăcută.

În anul 1961, a intrat în vigoare noua constituție care a acordat Guyanei britanice autonomie internă deplină, problemele apărării și politica externă rămînînd de competența autorităților britanice. În luna august a aceluiași an, au avut loc primele alegeri parlamentare în conformitate cu noua constituție. Partidul lui Cheddi Jagan a ieșit din nou victorios obținînd 20 din cele 35 de locuri în parlament. La începutul lunii septembrie, Jagan a fost declarat cel dintîi prim-ministru al Guyanei britanice. Tot lui i-a revenit și Ministerul Planificării și Dezvoltării.

În perioada care a urmat, primul ministru guyanez a desfășurat o intensă activitate în vederea obținerii independenței. În iulie 1962 a făcut o vizită la O.N.U. unde a expus revendicările țării sale referitoare la această problemă. Peste patru luni a participat la o nouă conferință la Londra, tot în legătură cu acordarea independenței, încheiată și de data aceasta fără nici un rezultat.

În programul guvernului Jagan figurează pe primul plan lupta pentru cucerirea independenței. Pe planul politicii externe, guvernul guyanez se pronunță pentru neutralitate, pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările lumii. Pe plan intern, Partidul popular progresist și guvernul condus de Cheddi Jagan prevăd lichidarea treptată a înapoierii economice și sociale datorate îndelungatei dominații coloniale. Căile concrete pentru realizarea acestui scop sînt cuprinse în programul Partidului popular progresist și se referă, printre altele, la naționalizarea industriei, înfăptuirea reformei agrare, îmbunătățirea sistemului de învățămînt, a asistenței medicale, ridicarea nivelului de trai al populației.

Cheddi Jagan este autorul unei interesante lucrări cu caracter politico-social — „Libertatea interzisă" — apărută în anul 1954.

N. I.

Geneza O.N.U.

La 26 iunie 1945 a avut loc semnarea Cartei Națiunilor Unite.

Fixate cronologic, etapele diplomatice mai însemnate pe calea care a dus la crearea O.N.U. au fost marcate prin următoarele evenimente :

Septembrie 1941 : la Consfătuirea interaliată de la Londra, guvernul sovietic prezintă o declarație cu privire la necesitatea stabilirii mijloacelor de asigurare a păcii postbelice.

1 ianuarie 1942 : la Washington se publică declarația semnată de reprezentanții a 33 de state aliate, membre ale coaliției antihitleriste, care — reluînd o propunere a președintelui S.U.A., Franklin Delano Roosevelt — a fost intitulată „Declarația Națiunilor Unite" (Declarația Națiunilor Unite, deși nu preconiza crearea unei noi organizații, proclama solemn angajamentul statelor semnatare de a folosi toate resursele lor în lupta pentru asigurarea victoriei coaliției antihitleriste. Această denumire — folosită aci prima dată — a inspirat ulterior titulatura noii organizații).

Octombrie 1943 : la Moscova are loc o Conferință a miniștrilor de externe ai U.R.S.S., S.U.A., Marii Britanii, întîlnire la ale cărei decizii a aderat ulterior și China. Conferința hotărăște înființarea, „într-un termen cît mai scurt, în scopul menținerii păcii și securității internaționale, a unei organizații internaționale întemeiată pe principiul egalității suverane a tuturor statelor iubitoare de pace, membrii acestei organizații putînd fi orice asemenea state, mari și mici".

Decembrie 1943 : la Teheran are loc Conferința șefilor de guverne ai U.R.S.S., S.U.A. și Angliei care confirmă hotărîrile Conferinței miniștrilor afacerilor externe de la Moscova.

Februarie 1945 : Conferința de la Yalta, la care au participat șefii guvernelor U.R.S.S., Marii Britanii și S.U.A., formulează principiul unanimității marilor puteri membre ale Consiliului de Securitate, principiu de o mare însemnătate pentru activitatea proiectatei organizații.

Între 21 august și 7 octombrie 1944 are loc la Dumbarton Oaks, în Statele Unite, Conferința pentru stabilirea proiectului viitoarei Organizații Internaționale la lucrările căreia participă delegații Marii Britanii, Uniunii Sovietice, Statelor Unite ale Americii, Chinei. Conferința de la Dumbarton Oaks elaborează **Propunerile premergătoare pentru constituirea unei Organizații Internaționale de securitate și Statutul viitoarei organizații.**

Aprilie-iunie 1945 : are loc, în clădirea Operei din San Francisco, Conferința a 50 de state pentru definitivarea acestui proiect. Întîlnirea de la San Francisco a fost una dintre cele mai mari conferințe cunoscute în istoria diplomației. Au participat 282 delegați și mai mult de 1 500 consilieri, experți etc. și peste 3 500 corespondenți de presă din lumea întreagă.

26 iunie 1945 : are loc reuniunea de semnare a Cartei Națiunilor Unite. Statele semnatare sînt socotite membri originari (fondatori) ai O.N.U. Documentul constitutiv al organizației — Carta Națiunilor Unite — document adoptat de Conferința de la San Francisco este apreciat pe bună dreptate drept o adevărată platformă juridică a coexistenței pașnice și colaborării internaționale între toate statele.

I. NUȚU

PRESA
acum 50 de ani

- **Humbert, raportorul comisiunii armatei în senatul francez, critică violent administrația militară și arată că artileria franceză este inferioară celei germane. Se hotărăște organizarea unei anchete.**
- **Guvernul turc prezintă Camerei un proiect de lege cerînd credite extraordinare de 5 milioane lire pentru noi cheltuieli militare.**
- **Pentru prima dată un meci de box internațional la București, între campionul Franței, Marthuin, și campionul Canadei, O'Mara. În deschidere, un meci experimental între pictorul Szatmary și D. Popovici.**

Breviar

17 IUNIE

Prim-vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, Gheorghe Apostol, a primit pe ministrul Educaţiei Naţionale din Republica Mali, Abdoulaye Singare.

A avut loc în Capitală semnarea unei înţelegeri între Uniunea Scriitorilor din R. P. Romînă şi Uniunea Scriitorilor şi Artiştilor din Republica Cuba.

18 IUNIE

Cel de al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Unit Polonez a fost salutat de Emil Bodnăraş, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R., conducătorul delegaţiei Partidului Muncitoresc Romîn.

A avut loc în Capitală semnarea unui protocol între Radioteleviziunea romînă şi Radioteleviziunea franceză.

A sosit în Capitală o delegaţie condusă de Kim Îi Sun, adjunct al ministrului industriei materialelor de construcţii din R.P.D. Coreeană.

La Washington, în sala Armory, s-a deschis expoziţia „Arhitectura în Republica Populară Romînă". Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Lucius Battle, asistent al secretarului de stat pentru problemele culturale şi de educaţie.

19 IUNIE

S-a înapoiat în Capitală delegaţia guvernamentală romînă, condusă de Gheorghe Gaston Marin, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, care a dus tratative cu guvernul S.U.A. asupra unor probleme ce interesează ambele guverne.

Ambasadorul R. P. Romîne la Roma, Mihai Marin, a prezentat scrisorile de acreditare preşedintelui Republicii Italiene, Antonio Segni.

20 IUNIE

A sosit în Capitală o delegaţie condusă de Franz Dahlem, prim locţiitor al secretarului de stat pentru problemele învăţămîntului superior şi de specialitate din R. D. Germană.

21 IUNIE

Răspunzînd invitaţiei vicecancelarului dr. Bruno Pittermann, o delegaţie condusă de Ion Marinescu, ministrul industriei metalurgice, a plecat în Austria.

A sosit în Capitală o delegaţie din R.S.F. Iugoslavia, condusă de Janez Vipotnik, secretar federal pentru învăţămînt şi cultură al R.S.F. Iugoslavia.

22 IUNIE

La Belgrad a fost semnat protocolul cu privire la sesiunea Comisiei mixte romîno-iugoslave pentru schimbul de mărfuri.

Au început în Capitală lucrările sesiunii Consiliului editorial al Federaţiei mondiale a oamenilor de ştiinţă.

23 IUNIE

A fost dat publicităţii Comunicatul cu privire la întîlnirea dintre preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, Gheorghe Gheorghiu-Dej, şi preşedintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, Iosip Broz Tito.

POŞTA REDACŢIEI

Alexandru Şaltaian, student, Moscova : **Problema care vă preocupă pe dv. este de domeniul unei reviste sau publicaţii de specialitate. După cîte ştim, există monografii economice în care aţi putea găsi datele necesare.**

Anumite precizări la rubrica „Presa acum 50 de ani" din nr. 24 : Titlul ziarului vienez nu este **Freundblatt ci Freudenblatt,** Studentul Princip nu a fost croat ci de naţionalitate sîrbă. El era prin naştere şi cetăţenie bosniac".

TRAIAN ROŞU
Sebeş-Alba

Victor Duculescu, Bucureşti : **Precizările aduse de dv. sînt interesante, însă datele publicate în numărul respectiv al revistei noastre se refereau la o întrebare precisă — forma de organizare administrativă a Canadei — şi nu intenţionau să constituie un documentar despre această ţară sau despre istoria ei.**

M. Pîslă, Bucureşti : **Lămurirea pe care o solicitaţi dv. se găseşte la rubrica „Întrebări şi răspunsuri" din nr. 19 (7 mai) al revistei noastre.**

Bucur A., regiunea Ploieşti ; George Visalom, Bucureşti ; I. Solovăstru, raionul Luduş : **Răspunsurile la întrebările dv. au apărut în diferite numere ale revistei noastre, la „Poşta redacţiei" sau la rubrica „Fişier".**

Gh. Maier, Arad : Revista noastră îşi propune să prezinte şi pe viitor activitatea celor mai importanţi oameni politici din trecut. În ce-l priveşte pe Eminescu, activitatea sa de publicist a fost analizată în diferitele publicaţii literare şi culturale, în articole şi studii ample.

E. Dumbrăveanu, Ploieşti — solicită unele detalii cu privire la Convenţiile naţionale ale partidelor politice americane în vederea desemnării candidatului la preşedinţie.

Convenţiile naţionale ale celor două partide importante din Statele Unite se desfăşoară de obicei în vara anului în care are loc alegerea prezidenţială. Înainte de aceasta, fiecare dintre cele două partide îşi alege un candidat în cadrul alegerilor preliminare, convenţiilor şi reuniunilor preliminare speciale etc. La Convenţia generală, fiecare dintre statele S.U.A. trimite un număr de delegaţi fixat după importanţa economică a statului, după influenţa partidului respectiv în acel stat, sau pur şi simplu după tradiţii istorice. Reprezentanţii fiecărui stat propun un candidat pentru a reprezenta partidul la alegerile prezidenţiale — şi care poate fi sau nu cel desemnat în alegerile preliminare — sau se pot declara de acord cu propunerea altui stat. Fiecare stat îşi exprimă apoi numărul respectiv de voturi în favoarea candidatului şi acesta este declarat, în baza unei majorităţi simple, ca reprezentant al partidului la alegerile prezidenţiale. În acelaşi fel se determină şi candidatul pentru funcţia de vicepreşedinte (acesta desemnat totdeauna dintr-un alt stat decît cel din care a fost propus candidatul la preşedinţie).

Întrebări şi răspunsuri

Recenta rezoluţie asupra Ciprului adoptată de Consiliul de Securitate prelungeşte staţionarea în Cipru a forţelor Naţiunilor Unite însărcinate cu menţinerea păcii. Ce state au furnizat trupe forţelor O.N.U. ?

Canada, Suedia, Finlanda, Anglia, Irlanda şi Danemarca au furnizat contingente pentru forţele O.N.U., iar Australia, Austria şi Noua Zeelandă unităţi de poliţie.

Cum este organizată puterea de stat în Etiopia ?

Etiopia este o federaţie (în 1950 la Etiopia s-a alipit Eritreea). Statutul constituţional al Federaţiei decurge din Actul federal de la 2 decembrie 1950 care instituie diverse organe federale şi prevede că eritreenii vor fi reprezentaţi în cadrul puterii federale „proporţional cu procentajul populaţiei din Eritreea în raport cu cea a ansamblului Federaţiei" şi că ei „vor participa la exercitarea puterilor executivă şi judiciară federale". Împăratul Haile Selassie a promulgat pentru Etiopia o constituţie la 4 noiembrie 1955. Potrivit constituţiei, împăratul determină structura guvernului, atribuţiile şi sarcinile miniştrilor, numeşte şi revocă funcţionarii, deţine toate puterile în ce priveşte relaţiile externe. Consiliul coroanei este desemnat de constituţie, Senatul de către împărat, iar Camera Deputaţilor prin vot direct.

Ce partide politice există în Japonia ?

În afara nenumăratelor partide mici (în 1945 existau 1250 de grupuri care-şi revendicau titlul de partid), în Japonia există trei partide principale : Partidul Liberal-Democrat. Partidul Socialist şi Partidul Comunist. Partidul Liberal-Democrat a deţinut pînă în prezent monopolul puterii, cu excepţia anului 1947.

Cum este organizată puterea de stat în Venezuela ?

Constituţia în prezent în vigoare în Venezuela a fost promulgată la 23 ianuarie 1961. Ea proclamă Republica Venezuela drept stat federal, format din 20 de state, două Teritorii federative (Delta-Amacuro şi Amazonas) şi din insulele din Marea Caraibilor cu statut federal. Preşedintele republicii, şeful statului, este ales pe o perioadă de cinci ani prin sufragiu universal direct. El nu mai poate fi reales timp de zece ani după expirarea mandatului său. Puterea legislativă este exercitată de către un Congres format din două Camere : Senat (53 membri) şi Camera Deputaţilor (127 deputaţi).

Fiecare stat are propria sa adunare legislativă şi un guvernator. Potrivit Constituţiei tot ceea ce nu este de competenţa naţională este de cea a statului : organizarea puterilor publice, a municipalităţilor şi a altor organisme locale, organizarea poliţiei urbane şi rurale.

Unde este situată insula Robben, în care au fost deportaţi cei mai mulţi din patrioţii africani condamnaţi la Pretoria ?

Insula Robben este situată în largul coastelor Cape Town-ului. Despre această insulă se spune că este un „Alcatraz al Africii de sud" ; ca şi celebra închisoare americană situată în Oceanul Pacific în faţa San Francisco-ului, ea este o adevărată fortăreaţă penitenciară. Întreaga suprafaţă a insulei (care măsoară cinci mile în lungime şi trei în lăţime) — este o uriaşă închisoare, şi nici un vas nu primeşte autorizaţia să se apropie de coastele ei. De altfel, prizonierii nu ar putea evada nici dacă ar reuşi într-un fel sau altul să părăsească insula înot, căci ea este literalmente izolată de restul oceanului prin apele îngheţate ale curentului Benguela.

În momentul de faţă, potrivit datelor oficiale, există aproximativ 1 400 de prizonieri pe teritoriul acestei insule. Toţi sînt neeuropeni — adică din rîndurile populaţiei de culoare. Printre ei se află cîteva personalităţi cunoscute din Africa de sud, cum ar fi Robert Sobukwe, liderul Partidului Congresul panafrican, fost profesor universitar, care se află aici în urma unei condamnări pe termen nelimitat, după ce a petrecut trei ani într-o închisoare pe continent.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariştilor din Republica Populară Romînă

Redactor şef GEORGE IVAŞCU

Redacţia şi administraţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

O PRODUCȚIE

A STUDIOURILOR

CUBANEZE

SCENARIUL: René Jordán, José M. Garcia Ascot, José Soler Puig, Jorge Fraga, Julio G. Espino

REGIA: José M. Garcia Ascot
Jorge Fraga

CUBA '58

2 lei